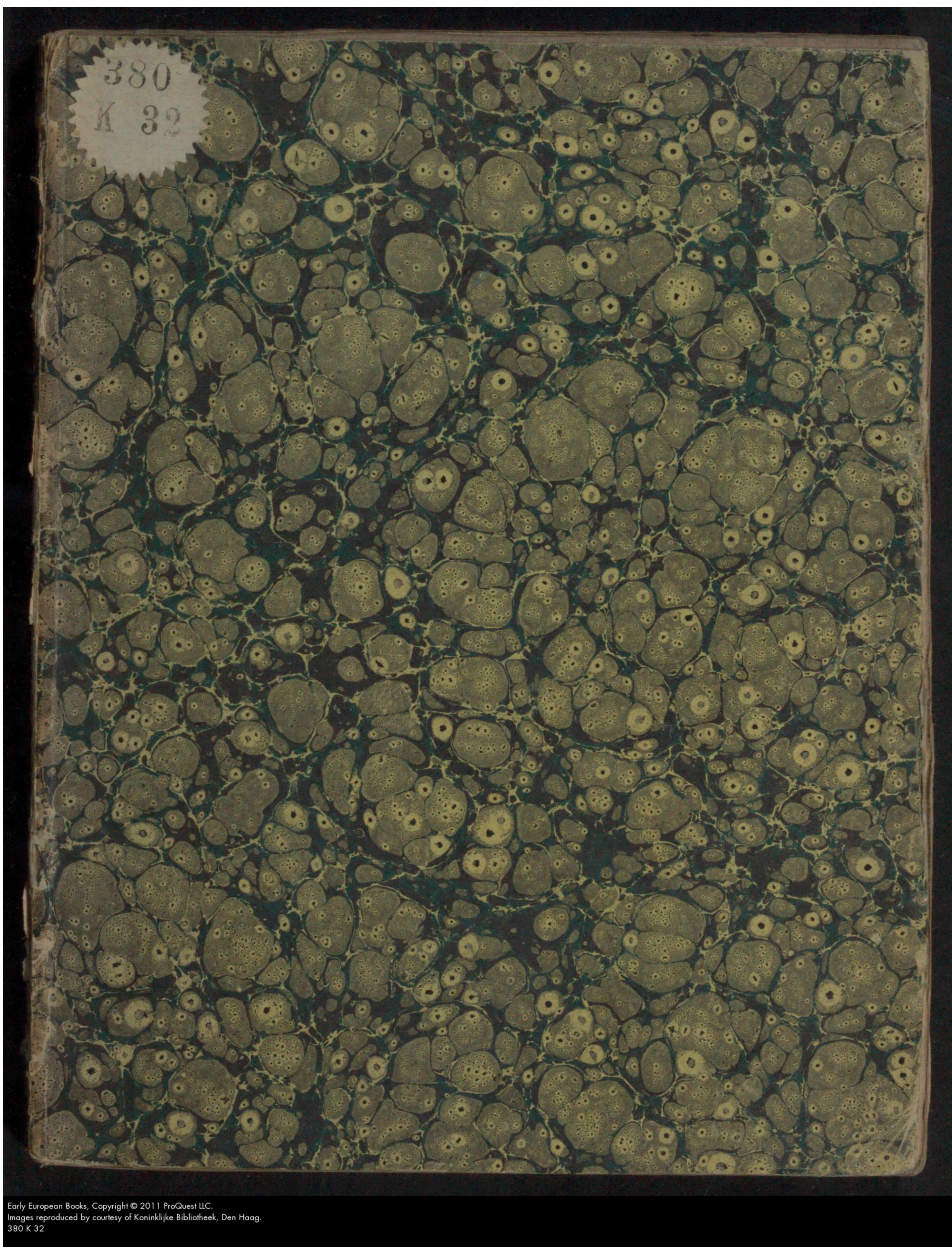
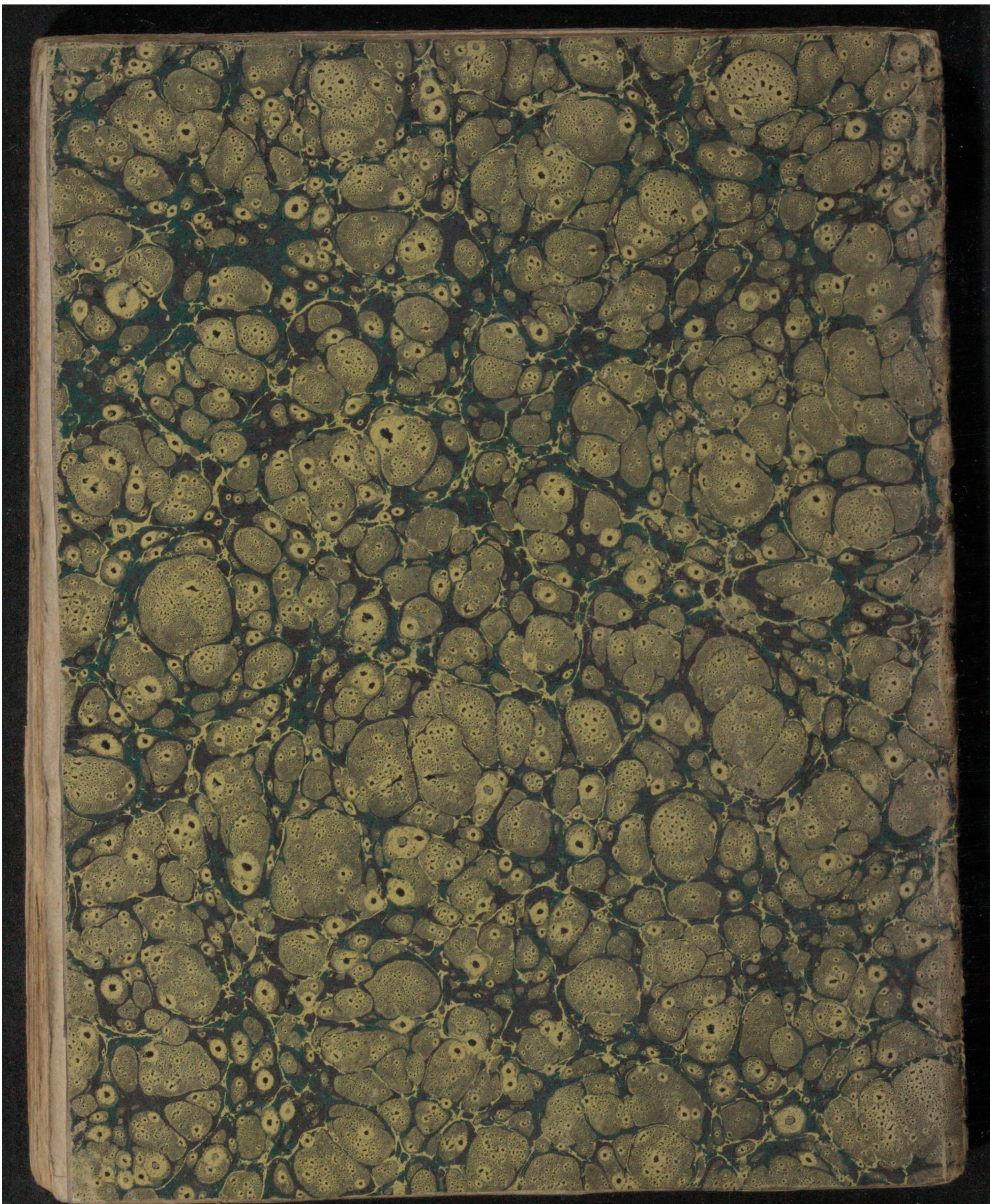
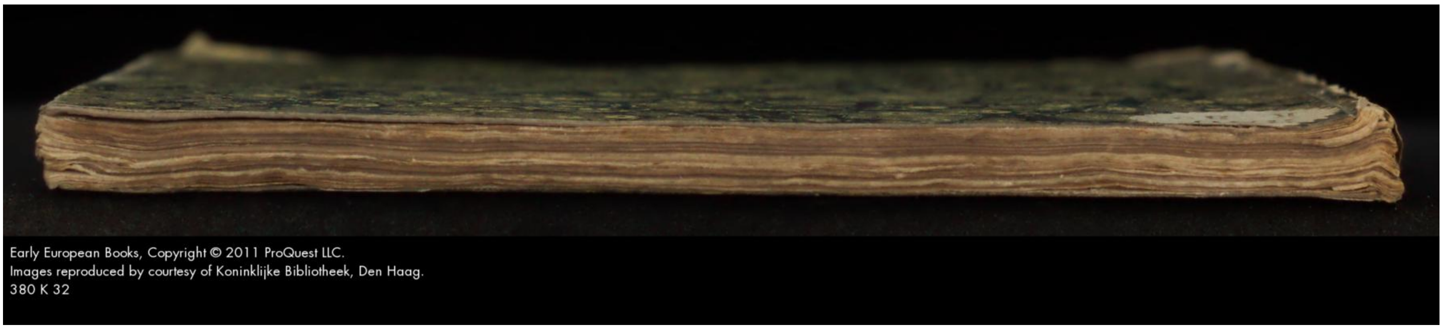
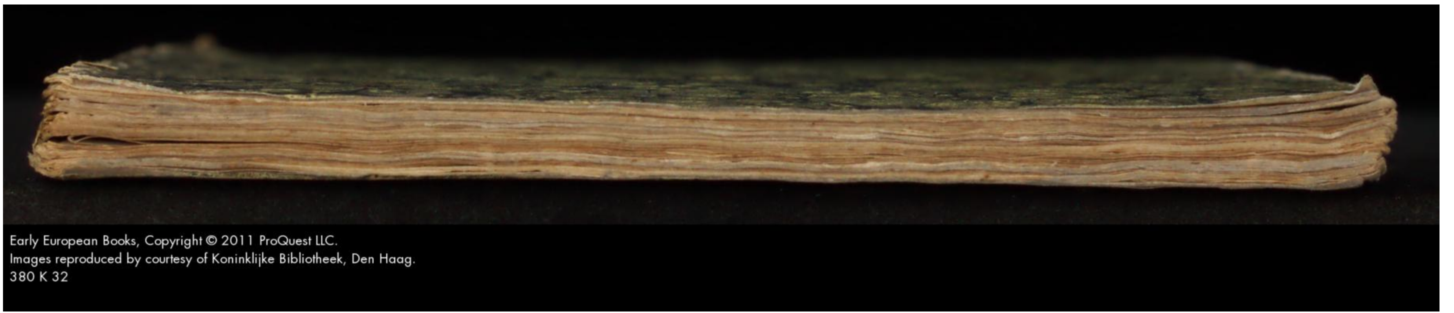

380
K 32

ostumen,

Policien ende

eren/ der Stadt/ Ju-
eyt van Utrecht/ ghe-
edecreteert by die Keys.
eere der Stadt/ Steden
Utrecht. Inden Jare
n Jesu Christi.
CCCC. L.

cht d'Ordonnantie op d'execu-
n Gerechte van Utrecht/ ghe-
Jare M. D. LXXII.

cht t'Placcaet van t'Houwelijck/ ge-
1585. van weghen de E. Heeren Sta-
t noch het Placcaet beroerende de sur-
s/ kinderen inde goederen van heu-
é. Gepubliceert inden Jare 1594.
n Ordonnantie van mijne Hee-
ande van Utrecht/ beroerende
/ Utgangen ende Outeygens.
elijck alle de Rubricken ende
e moghen vinden.

trecht.

UTRECHT,
an Borculo/ woonende onder
t vlieghende Hart. 1606.

Costumen,

Usantien / Policien ende Stijl van Procederen / der Stadt / Jurisdictie / ende vrijheyt van Utrecht / gheapprobeert ende ghedecreteert by die Keys. Majest. als Erf-heere der Stadt / Steden ende Landen van Utrecht. Inden Jare ons Heeren Jesu Christi. M. CCCCC. L.

Noch hier achter ghevoecht d'Ordonnantie op d'executien ende gijselen / voor den Gerechte van Utrecht / ghepronuntieert inden Jare M. D. LXXII.

Item noch hier achter aen gevoecht t'Placcaet van t'Houwelijck / gepubliceert inden Jare ons Heeren 1585. van weghen de E. Heeren Staten s'Lants van Utrecht. Met noch het Placcaet beroerende de succesie van Susters en Broeders / Kinderen inde goederen van heure overleden Ome en Moeye. Gepubliceert inden Jare 1594.

Item noch het Placcaet en Ordonnantie van mijne Heeren die Staten van de Lande van Utrecht / beroerende de lossinge van Renten / Wtgangen en Outepgens.

Met een Tafel om lichtelijck alle de Subjecten ende Artijckelen te moghen vinden.

V trecht.

TOT VTRECHT,
Ghedruckt by Herman van Borculo / woonende onder den Doms Toorn / int vlieghende Hart. 1606.

DIe Ghedeputeerden vande Staten slants van Vtrecht, hebben geoctroyeert ende gheconsenteert, ghelyck zy Octroyeren ende Consenteren by desen, Herman van Borculoo Boec-printer t'Vtrecht, alleen te moghen drucken ende vercoopen, de Costumen, Vsantien, Policien, ende Style van procederen, der Stadt Jurisdictie, ende Vryheyt van Vtrecht, gheemaneert inden Jare vyfthien hondert ende vyftich, mitsgaders oock het Placcaet op den Echten staet, over eenighe Jaren by de voorsz heeren Staten vytgegeven, verbiedende eenen yegelycken de voorsz Costumen, Vsantien, Policien, ende Style van procederen, ende t'voorsz Placcaet binnen den tydt van ses Jaren nae te drucken, ofte de naeghedruckte Exemplaren inde Provincie van Vtrecht te vercopen ofte doen vercopen, op de verbeurte vande Exemplaren, ende xxv. gulden van xl. grooten t'stuck, yeder reyse, ten behoufte vanden Officier, den voorsz van Borculoo, ende d'Aenbrenger. Ghedaen t'Vtrecht den v. February 1606.

Onderstont.

Ter ordonnantie vande voorsz.
Ghedeputeerden.

Ende was Onderteeckent.

G. de Leedenbergh.

AERLE byder gratie Gods, Roomsch Keyser, altijdt vermeerder s'Rijckx, Coninck van Germanien, van Castilien, van Leon, van Grenade, van Arragon, van Naverre, van Napels, van Secilien, van Maiorcque, van Sardaine, vanden Eylanden Indien, ende vasten Landen der Zee Oceane &c. Eertshertoghe van Oostenrijck, Hertoge van Bourgoinguen, van Lotrijck, van Brabant, van Lemburch, van Luxenburch, ende van Gelre: Grave van Vlaenderen, van Artoys, van Bourgoinguen, Palsgrave, ende van Henegouvve, van Hollandt, van Zeelant, van Ferrette, van Haghenaut, van Namen, ende van Zutphen, Prince van Zvvauen, Marcgrave des Heylichs Rijcks, Heere van Vrieslandt, van Salins, van Mechelen, vande Stadt, Steden, ende Landen van Vtrecht, Over-Ysele ende Groeninghe, ende Dominateur in Asie, ende Afrijcke: Allen den genen die desen onsen Brief sullen sien saluyt. Alsoo om te voorsien totter ongeregheltheyt procederende vvter diversiteydt ende contrarieteyt, vanden Costumen ende ghevvoonten van onsen Landen van hervvaerts over, ende den inconuenienten daer vyt comende. Wy hadden inden Iare M. D. XXXI. totten ghemeenen vvelvaert, van onsen voorsz. Landen ende Ondersaten, onder andere gheordonneert ende ghestatueert, dat die voorsz. Costumen, ende Vsantien souden in gheschrifte ghestelt ende byden Officieren ende Wet-houders van allen den Steden der selver onsen Landen, ons overghebracht ende ghepresenteert vvesen ofte onse seer lieve ende beminde Suster die Coninginne Douaigiere van Hongerie, Regente &c. Omme die te doen visiteren ende behoorlijcke examineren, ende opte selve te hebben t'advijs vanden luyden van onsen Provinciale Raden, ende met rijpe deliberatie van Rade daer inne te ordonneren alst behooren soude. Ende het sy soo dat onse vvel beminde de Schout, Burghermeesteren, Schepenen, ende Raden onser Stadt van Vtrecht, ons te kennen ghegeven hebben, hoe dat inde voorsz. Stadt drie manieren van rechten ghehouden vverden: Te vveten, Raedt-recht, Schepenen-recht, ende Ouder-

mans-

mans recht. Door vvelcken inde selve Stadt die Iustitie ende Policie diverschelijck, confuselijck ende sonder goede ordene tot noch toe gheadministreert is ghevveest, met langhen treyn van procederen, niet alleenlijck tot grooten coste ende moeyte vanden Partien, ende de ghemeynen Poorteren ende invvoonende der voorsz Stede, maer oock tot achterdeel van onse Hoocheydt ende Ondersaten. Ende omme te voldoen onse voorschreven Ordonnantie, die voorschreven thoonderen hebben doen reduceren, ende in gheschrifte stellen een quoyer inhoudende die ordene, stijl ende maniere van procederen, mitsgaders andere Vsantien, Policien ende Costumen der voorschreven Stede, naer den vvelcken die voorschreven thoonderen ende invvoonende onser voorschreven Stadt ende vryheyt van Vtrecht schuldich souden vvesen hemluyden van nu voortaen te reguleren. Ende hebben ons die saecken ghepresenteert op dat onse belieft sy, die selve te accepteren, approberen, ende decreteren, ons seer ootmoedelijck daeromme biddende. Doen te vveeten dat vvy desen aenghesien ende nae dien vvy hebben doen visiteren ende vvel ende rijpelijck examineeren t'voorschreven quoyer van Costumen, Ordonnantie, stijl ende maniere van procederen: Eerst in onsen Rade Provinciael van Vtrecht, ende daer na in onsen secreten Rade. Begeerende te voorsien totter vvelvaert vander Iusticie, ruste ende onderhoudenisse onser voorschreven Stadt ende vryheyt van Vtrecht, ende dat onse ondersaten ende invvoonende aldaer gheregheert ende ghetracteert vverden in goede Policije met corte expedicie van Iusticie, hebben by advijse ende deliberatie van onse voorschreven Suster die Coninginne Dovagiere van Hongarie, reghente etc. Ende van onsen seer lieve ende ghetrouvven den President ende luyden van onsen voorschreven secreten Rade, vvt onser rechter vvetenheyt, authoriteyt ende volcomen macht gheordonneert ende gestatueert, ordonneren ende statueren voor edict ende eevvige ordonnantie by desen onsen brieve die puncten ende artijckelen hier nae volghende.

D'eerste

De eerste Rubrijcke.

Vande Politijen der Stadt ende Jurisdictie van Utrecht.

Dat eerste Artijckel.

Erst dat van nu voortaen/geen Dekens vander gilden onser voorsz. stadt van Utrecht/geroepē en sullē wesē in Wette/ ost Rade: Noch en sullē hemlieden van geene sakē onderwinden/dan alleenlijc vā saken haers neeringe vā haer gilde aengaende: Sonder dat zy sullen mogē vergaderē dā by consente vā ōsē Stadthouder ost zijnē Lieutenāt/Schout/ eñ Burgermeesteren/ Eñ als die selve eenige vergaderinge geaccordeert sal werden: So sal altijts een vanden gerechte daer by geschickt wesen die mede present sal zijn in haerluyder communicatie: Op peyne indien anders gebeurde gestraft te werden aen lijf eñ goet/ naer gelegentheyt van der saecke. Eñ men sal maer een gilde consent geven/ op eenē dach vergaderinge te maken.

Dat ij. Artijckel.

Item inden voorschreven gilden en sal voortaen nyemant mogen wesen die vander Neeringe oste vandē ambachte niet en zy of geweest en is. Ende die alsulcx niet en sijn/ eñ sullen metter voorschrebē gilden of eenighe van dien niet mogen vergaderen: Op verbeurte als voren.

Dat iij. Artijckel.

Item sal onsē Schout den ontfanck hebbē van allē doetē/ brueckē/ forseyten/peynen/ende confiscatien/binnen onse voorschrevē stadt vā Utrecht/ende die vrijheyt van diere vallende/ende daer af rekenē achtervolgende zijne commissie.

Dat iiij. Artijckel.

Item daer sullen gestelt worden jaerlicx by ons of onsē stadthouder eñ gecommitteerde twee Burgermeesters/die last sullē hebbē neerstelick tot der stadt goeden te sien/ende mettē schepenen recht ende Justitie helpen administreren/ ende al doen dat goede getrouwe Burgermeesters schuldich zijn ende behooren te doen/tot onser eere/eendrachtichheyt/ ende welvaren vander voorschreven stadt.

Dat v. Artijckel.

Item sullē daer toe gestelt ende gecommitteert werdē twaelf Schepenen/

penen/ boven die voorschreven twee Burghermeesters / die tsamẽ kẽnisse hebbẽ sullen van alle criminelen ende civile saken/ tot haerluyder kennisse behoorende. Ende sullen een yegelijckẽ Recht eñ Justitie adminstreren. Ende daer toe gehoudẽ wesen onse sakẽ in civil oft crimineel / te voorderẽ eñ termineren voor allen anderen saken van partien.

Dat vj. Artijckel.

Item die voorschreven Schout Burgermeesteren Schepenẽ ende Cameraers en sullen geen excijsen oft andere partijen eñ goeden onser voorschrebẽ stadt toe behorende/ mogen pachten /oft part oft deel inde pachtinge hebben/ directelick oft indirectelick/ Op peyne van hondert gouden realen tegens ons te verbeuren. Daer inne die stadt hebbẽ sal voor haer interest een derdendeel: Ende daer en boven arbitralick gecorrigeert te werden.

Dat vij. Artijckel.

Item daer sullen ooc van onsen wegen ghestelt ende geordonneert werden twee Cameraers/daer af die eene sal wesen Cameraer van die penne/ eñ sal den ontfanck hebben van allen incompsten vander voorschrevẽ stadt/ niet wtgesondert. Eñ doẽ die betalinge vãden Rentiers/ eñ voorts leverende in handen vandẽ anderẽ tweesten Cameraer t'gene datmẽ behoevẽ sal voor reparatie ende timmeringe/ bodeloon / wakers/ portiers/ende anders/alsmen hem ordonneren sal/ ende sullen vã als Jaerlijcx doen rekeninge met behoorlijcke ordonnantien eñ acquiten in presentie van onsen Stadthouder oft zijnen Leutenant/ Schout Burgermeesteren/ Schepenẽ/ Rade ende anders/ als dat gewoonlick is te gheschien.

Dat viij. Artijckel.

Item sullen van onsent weghen ghestelt ende geordonneert werden vierentwintich personen ofte Raden/ die mettẽ voorschreven Schout Burgermeesteren Schepenen en Cameraers/representeren sullen dat lichaem vander stadt. Die welcke geroepẽ sullẽ werdẽ by den Schout ende Burgermeesterẽ in allẽ saken/ policien/ neeringen ende welvaert der stadt aengaende. Ende daer inne helpen raeden eñ sluytẽ dat totter meeste eere profijt ende welvaren van ons/ende onse stadt dienẽ sal.

Dat ix. Artijckel.

Itẽ die Schout/ Burgermeesterẽ/ Schepenẽ/ Rade/ Cameraers oft Secretarisen oft yemant van hemluydẽ/en sullẽ indẽ dienst van eenige andere Vorsten oft Heerẽ/ hoedanige die zijn/ moghen wesen/ noch eenige pensie van hen hebben ofte ontfangen: Op peyne van gestraft te werden naer ghelegentheyt vander sake.

Dat x. Artijckel.

Item

Itē die Schout ſal by advijſe vanden Stadthouder mogen ſtellē/ een nut ende bequaem ſubſtitupt / die hy van onſē wegen ende den ſijnen eedē ſal: Ter pꝛeſentie vanden Burgermeeſteren ende Schepenen.

Dat xj. Artijckel.

Itē die Schout oft zijn ſubſtitupt in zijn abſencie / ſullē alleē weſen maēders vā allen vonniſſē/tſy crimineel oft civijl/alſo wel ooꝛſpꝛonck nemende wt ſaken van Politien/ van frauden/ ghecommitteert inden excijſen als anders gene wtgeſondert: wel verſtaende dat die Burgermeeſters in ſaken daer zy in pꝛetenderē willen die ſtadt geintereſſeert te zijne/ ſullen moghen ageren ende concluderen tot intereſt.

Dat xij. Artijckel.

Itē die Schout ſal in allen ſaken twooꝛt voerē/ als die vanden gherechte vergadert ſullen weſen. Ten waere dat tgerechte oft den Raedt vergadert zijnde/daer eenige ſaken vielen oft te doen waren concernerende die Policien/ Neeringen oft incommē vander ſtadt. Twelc geopent ſal moghen woꝛden by den Burgermeeſters/in pꝛeſentie vanden Schout oft zijn ſubſtitupt.

Dat xiij. Artijckel.

Item die Schout ſal den ſcherpꝛechter eeden. Eñ die vander ſtadt ſullen den ſelven ſcherpꝛechter zijn Jaerlicxe wedden eñ gewoonlijcke onderhout betalen. Ende als hy executie van Juſtitie doē ſal/ tſy van den lijve oft anders / ſo ſal hy daer af betaelt werdē by den Schout vā onſent weghen. Ende inſghelijcx ſullen betaelt weſen die oncoſten van cooꝛden/clock-lupden ende dierghelijcke.

Dat xiiij. Artijckel.

Item die Schout ſal byder ſtadt deurwaerders dē inwoonders vā Vtrecht ende anders/binnen die vꝛijhept commende / mogen doē verbieden d'een den anderen met quaden wooꝛden oft werckē te miſdoen. Op coꝛrectie van Schepenē tot onſen behoeve : wt geſondert den ſupposten vanden Hove ende ander ghepꝛevilegierde perſonen.

Dat xv. Artijckel.

Item die Schout en ſal niemant vangen in gemeen delicten/ten ſy dat hy infoꝛmatie pꝛecidente heeft / oft dat hy dē delinquanten bevint opt delict metter verſcher daet. Ende ſal die gevangenē te rechte ſtellē ſonder vertreck oft ſimulatie.

Dat xvj. Artijckel.

Item die Schout en ſal in allē ſwarē ſaken ofte die van impoꝛtantien zijn/niet doen ſonder advijs van den Stadthouder/totten welckē hy ſal hebben zijn recours.

Dat xvij. Artijckel.

Item

Item die Burghermeesters en sullen in gheene saken al zijn die ooc civijl geleyde mogen geven / ende en sullen niemant verbieden die frequentatie vander stadt ende die vrijheyt van diere / sonder onsē oft onsē Stadthouders expres bevel: Ten ware dattet gheschiede rechtelick by vonnisse. Maer alsulcken geleyde sal ghegeven worden byden Stadthouder oft by den Schout / die welcke daer of die vanden gerechte sullen adverteeren.

Dat xviij. Artijckel.

Item boeten ende breucken commende wt misbruyck ghebeschiet inden excijsen ofte andere stadts-goeden ende incommen / eñ oock boeten ende breucken roerende policien vande stadt ende keuren van diē / sal die een helft vander partije die de stadt plach te ontfangē tot onsen proffijte commen / ende dander helft sal commen ende gheemployeert werdē totter stadts profijte / waer af die Cameraer gehoudē wert ontfanckte maken ende rekeninghe te doen.

Dat xix. Artijckel.

Item de Schout / Burghermeesters oft die vanden gherechte van Vtrecht / en sullen geen Missiven van vreemde Princē / Vorstē / Heerē / oft gemeenten (ons als Erf-heere deser onser Nederlandē niet subiect zijnde) opbreken / maer die besloten leverē in handen van onsen Stadthouder. Eñ en sullen oock geen Missiven mogen schrijven oft senden aenden voorschreven Princen / Vorsten / Heeren / vreemden gemeentē / sonder expres bevel van ons oft onsen voorschreven Stadthouder.

Dat xx. Artijckel.

Item die stadt-clocke en sal niet geluyt wordē dan by bevel van onsen Schout / eñ in sijn absentie by bevel van zijnen substituyt / die eerst ghehouden sullen wesen den Stadthouder daer af te adverteren / indiē hy present is / indien niet / ende in zijn absentie onsen President eñ Raet van Vtrecht: Ende sullen alle publicatien oft wtroepingē gelesē werden by den Secretaris der voorschrevē stadt Vtrecht / die alleē sprekē sal wter name van onsen Stadthouder / Schout / Borgermeesteren eñ Schepenen van onsen weghen.

Dat xxi. Artijckel.

Item ten versoecke van Borgeren ende ondersaten die voor eenige stadt-schulden oft andere sakē buyten der stadt beset ende gearresteert worden sullen wten naeme vanden Burghermeesteren ende Schepenen brieven van behulpe geschreven mogen worden byder stadt Secretaris / ende metten signet vander stadt besegelt / wtgenomen aen vremde Vorsten Heeren ende stedē / daer inne men observeren sal tgene hier voren daer of gheordonneert is.

Item

Dat xxij. Artijckel.

Item alle Macht-brieven/Procuratien oft Certificatien die gepasseert sullen werden voor t'gerechte vander Stadt/sullen gemaect wesē opten name vanden Schout/Burgermeesters ende Schepenen/ende besegelt met der stadt singnet.

Dat xxiij. Artijckel.

Item de Kerc-meesters/Heyligeest-meesters/ Gasthuys-meesters/ die de Burgermeesters alleen oft met anderen pleghen te stellen/ ende officien inder kercken oft andere Gods-huysen die sy plegen te geven/ sullen ghestelt ende ghegheven werden byden Schout ende Burgermeesteren/ten ware dat die fundatie contrarie disponeerde/ende sullen oock t'samen Mombors stellen den onmondighen kinderen/ ende anderen diergheliicke/daer af die rekeninghen gedaen sullen werden den Schout/ ende den gheenen die daer over behooren te wesen.

Dat xxiiij. Artijckel.

Item sullen alle vergaderingen van Burgermeesteren ende Schepenen gheschieden door bevel/wete ende consent vanden Schout/ende die vergaderingen diemen sal doen vanden Rade/ oft vierentwintich/ (alst noot sal sijn)die sullen geschieden by bevel/ wete ende accoorde vā Schout ende Burgermeesters tsamen/eñ sal die voorschrevē Schout in saecken den Staten betreffende/in communicatie eñ opinie vā dien vander stadt niet wesen/so lange hy hem vander staet vander Ridderschap houdende is.

Dat xxv. Artijckel.

Item als eenighe Dekens van ghilden ghemaeckt werden / sal die Schout henlieden voor doen lesen d'artijckelen vander ordonnanciē/ byden welcken den ghilden verboden is sonder oorlof vanden Stadthouder/Schout ende Burghermeesters te vergaderen / ende datmen den selven Dekens verbiede vergaderinge vanden gilde-broeders te maecken/ten ware dat zy vanden Stadthouder/ Schoudt/Burghermeesters oorlof ghebeden ende vercregen hadden/ ende datter yemant gheordoneert ware vanden gherechte die in heure vergaderinge soude present zijn.

Dat xxvj. Artijckel.

Item die Wet der voorschreven Stadt Utrecht/ sal alle Jare vernieut werden opten eersten dach Octobris. Ende sal die Processie tot gedenckenisse dat wy als Hertoge vā Brabant ende Grave van Hollant gewordē sijn/Erf-Heere der Stadt Steden ende Landen vā Utrecht/alle Jare gehouden werden op S. Urselen dach/te weten dē eenentwintichsten dach der selver Maent.

Dat xxvij. Artijckel.

Item dat onse Schout/Burgermeesteren/ Schepenen/Rade/ende Cameraers representeren t'lichaem vander stadt/sullē alle Maendagē vergaderen / om te tracteren ende ordonneren op die saecken der selver stadt/aengaende Policijen/Neeringe/ende anders/dat die Justitie niet aen en gaet. Ende indient des maendaechs heylich dach is / sullē zy dē eersten werckdach daer aen vergaderen ende die saecken tracteren : Te weten van Paesschen tot Victoris smorgens te acht uren / ende van Victoris tot Paesschen smorghens te neghen uren.

Dat xxviij. Artijckel.

Item dat die Schout/Burghermeesteren ende Schepenē sullen alle dynsdaechs voor den middach recht houden van allen saeckē groot eñ cleyn/cryminele eñ civile/ reele/personele oft mixte/ niet wtgesondert/ so verde henlieden kennisse van diē competert. Ten ware het op Maē-dach daer te voren heylich dach gheweest ware/so sullen als dan die vā den Gherechte voorschreven vergaderen eñ Justitie administreren dē eersten werck dach/nae dat den dach van policijen gedient sal hebben.

Dat xxix. Artijckel.

Item sullen die Schout ende Schepenē/s'daechs na dat die rolle af gheleyt sal zijn/ vergaderen/ende tot vermaninge vandē Schout/ of in zijn absentie van zijnē substituyt/Processen visiteerē ende conclude-ren/ omme die ten eersten recht-daghe daer nae ghewesen te werden.

Dat xxx. Artijckel.

Item indien die Schout oft zijnen substituyt niet ghelegen en wa-re ten voorschreven daghe ende ure present te weesen/so sal die Schout ghehouden wesen(des versocht sijnde)een vanden Burghermeesteren of Schepenen te substitueren tot voorderinghe vander Justitie.

Dat xxxj. Artijckel.

Item insghelijcx sullen die Schepenē eñ Secretaris oft sijn ge-eede substituyt/ten voorschreven dage eñ ure compareren/ten ware die sel-ve Schepenen redelicke ontschult hadden/daer van zy den Schout tot haerder excusatie ghehouden sullen wesen te adverteren.

Dat xxxij. Artijckel.

Itē als yemant vandē Schepenē oft Rade vā Utrecht by Schout oft Burgermeesters elck int zijne geschict wort tot eenige saecken der stadt oft Justitie roerende / t'ware buytē oft binnē der stadt/eñ sal sijn ontschult daer op niet mogen nemen/noch weygeringe doen/by t'ver-beuren van drie Carolus gulden tot behoef vandē gerechte. Ten ware hy merckelicke nootsake hadde om daer toe niet te mogē vaceren/ daer af hy den voornoemde Schout oft Burgermeesteren adverteeren sal.

De tweede Rubrijcke.

Vanden Voorsprakén.

Dat eerste Artijckel.

Item dat van nu voortaen niet meer dan acht voorspraké wesen en sullen daer toe nut ende bequaem zijnde. Ende sullé geaccepteert werden by Schout/ Burgermeesteren eñ Schepenen/eerst geexamineert zijnde: Eñ sullé die selve gehouden wesen hueren behoorlijcken eedt te doen/ den Schout eñ Schepenen eere eñ reverentie te bewijsen ende dat zy hueren partijen met eerlicke ende reverentelicke woorden (achtervolghende dese onse ordonnancie) dienen sullen/ sonder eenighe Partijen te dienen die zy weten te zijne in huerlieder saecken niet ghefondeert: Op peene van arbitrale correctie.

Dat ij. Artijckel.

Item dat een yegelick voor Schepené zijns selfs saecke mondelinge beleydé oft by eenen gesworen voorsprake doen bereyden sal mogen ende anders niet/ wtgesondert dat een yegelijck in saken van personen hem soo nae bestaende/ als broeders ende susters/ broeders ende susters kinderen/ geadmitteert ende toegelaten sal werden.

Dat iij. Artijckel.

Item en sal niemant over oordeel dinghen/ opt verbeuren van acht stuyvers so dicwils hy by den Schout daer van in boeten ghestagen ende by den Schepenen gekent werde/ tot behoef vanden Schout.

Dat iiij. Artijckel.

Item insgelijcx en sal d'een den anderen in zijn woorden niet vallé: Op pene van vier stuyvers tot behoef vanden Schout.

Dat v. Artijckel.

Item of eenich vanden voorschreven voorspraken zijnen Partijen recht versuymde/ die selve sal gehouden wesen zijn Partije tot interest/ ende noch daer en boven verbeuren tot behoef vanden Schout ende ghcrechte/ voor elcken die helfte eenen Carolus gulden/ die hy ghehouden sal wesen terstont te betalen al eer hy weder dienen mach. Eñ indient dicwils gebeurde die sal by den Schout ende Schepenen gesuspendeert oft geprivieert werden van sijnen dienst/ tot goetduncké vãden gherechte.

Dat vj. Artijckel.

Item en sal niemant vanden voorspraecken paert oft deel hebben in saken daerinne zy partijen dienen / noch eenighe actien mogen coopē/ op correctie van schepenen: ende sal t'selve contract daer op ghemaect nul ende van onweerden wesen/dan sullen van heuren dienst gheloont worden by partien oft tot taxatie vanden gerechte / eñ sullen henlieder op recht-dagē niet absenteren dan om kennelijcke nootsaken/ende by oorlof vanden Schoudt/ oft in zijn absentie van een vanden Burgermeesters.

Dat vij. Artijckel.

Item die voorspraken sullen hebben van elck termijn drye grooten/ wtgesondert van versoeck/daer van sy niet meer hebben en sullen/ dan een stuyver/ende indien zy by schriftueren dienē by ordonancie vandē Schout ende gerechte/van elck bladt twee stuyvers.

Dat viij. Artijckel.

Item indien yemant gheen voorsprake ghecrijgen en conde / sal die Schout hem van eenē behoorlickē voorsprake versien / om hem te dienen om zijn loon/oft indien hy arm ware om Gods wille.Eñ soo verre die selve winder ware/ sal gehouden wesen alle die gerechtelicke costen eerst ende voor al vanden ghewonnen penningen op te leggen eñ te betalen.

Dat ix. Artijckel.

Item dat gheen voorspraken en sullen maken beyde partijen schriftueren/ noch helpen maken/oft die secreten vander partijen die zy dienen / die weder-partije reveleren:op te verbuerte van arbitralick gecorrigeert te werden.

Dat x. Artijckel.

Item sullen die voorspraken manierlijck voor den gerechte spreken/ op dat Schout ende gherechte daer door niet geperturbeert en werden:opt verbeuren van acht stuyvers/ tot behoef vanden Schout als voren.

Vande

De derde Rubrijcke.
Vanden Gerechts Boden.

Dat eerste Artijckel.

ITem dat die Duerwaerders alle rechtdagen present eñ tegenwoordich wesẽ sullen/ vandẽ begin totten eynde vã̃t recht toe. Ende houden rechtvaerdigen register van alsulcken weten eñ verdachvaerdingẽ/ als zy gedaen sullen hebben/ inhoudẽde die namen vanden partijen/ Jaer/ maent/ ende dach/ vandẽ explopte/ ende den dach wanneer die sake dienen sal.

Dat ij. Artijckel.

Item den Deurwaerder sal hebbẽ van een citatie oft intimatie eenẽ halven stuyver/ ten ware die geene diemen citeren soude/ geseten ware buyten in der Stadt vrijheyt/ so salmen geven dobbel gelt.

Dat iij. Artijckel.

Item en sullen die voornoemde gerechts-bodẽ niet meer voor heurlieder solaris moghen nemen dan hier voren geseydt is. Op peyne van suspensie ofte andere arbitrale correctie.

De vierde Rubrijcke.
Vanden officie vanden Secretaris/ ende zijn Sallaris.

Dat eerste Artijckel.

ITem dẽ Secretaris sal gehouden wesen Register te houdẽ vã allen plechten/ overdrachten/ transpoorten/ van allen sẽtentien/ appoinctementẽ eñ van allen iudicialen acten/ sulcx als die by den gerechte gewesen oft voor hen luydẽ gedaen sullẽ werden.

Dat ij. Artijckel.

Item sal oock bewaren alle schriftueren / bewijs ende munimentẽ/ dienende tot recht van partien daer eenighe Sententien wtghewesen zijn/ eñ die selve besloten oversenden die van onsen Rade van Utrecht/ indien van sulcke Sententie geappelleert wort/ als hem sulcx by compulsoriael vanden Hove ende Rade voorschreven bevolen sal werden/ ende sal hebben voor zijn bewarenisse vanden Appelant/ oft die sulckx versoect drye stuyvers/ dies werdt hy gehouden die voornoemde stuc-

ken wel te bewaren/oft by gebꝛeke van dien / der geintereſſeerde Partije van ſchade ende intereſt die hy daer by hebben ſal/te voldoen.

Dat iij. Artijckel.

Item ſoo wanneer yemant eenighe tranſpooꝛten maken / ghiften/ plechten oft loſten vooꝛ den gherechte doet/ ſal den Secretaris tſelve te boecke bꝛengen / ende ſal alſo den partijen in teghenwooꝛdicheydt des gherechts vooꝛ gheleſen werden.

Dat iiij Artijckel.

Item ſo wanneer eenige van Partijen teghen den anderen in Pꝛoceſſe weſen ſal/willende ter verificatien van eenigen vanden feyten by hem vooꝛt geſtelt/pꝛoduceren copien van eenigen oꝛginale vooꝛnoemt oft ſchꝛiftuerē/woꝛt ſchuldich zijn wederpartije te doen citeren met inthimatie vooꝛden vooꝛ-noemden Secretaris/om te ſien die ſelve copiē by den Secretaris collationneren eñ auctentiſeren teghens die vooꝛnoemde oꝛginale letteren oft ſchꝛiftueren:daer vooꝛen den ſelven Secretaris hebben ſal een halven ſtuyver / ende wert gehouden te ſtellen die date vander collatis/ende oft partije daer by gheweeſt is oft niet.

Dat v. Artijckel.

Item de Secretaris houdende die rolle / ſal hebben vanden pꝛeſentatien om eyſch te doen/ van deffaulten te begeeren/ van intendit over te legghen / ende verſoeck te doen/ van elckē vooꝛſchꝛeven pꝛeſentatien een halve ſtuyver/des en ſal hy niet hebbē van allen anderē pꝛeſentatiē

Dat vi. Artijckel.

Item de Secretaris ſal die ſelve rolle op ten recht-dach op leſen/ by alſulcker oꝛdene als die geſchꝛeven is/ ſonder yemant over te ſlaen/ oft den eenen vooꝛ den anderen te vooꝛderen.

Dat vij. Artijckel.

Item ſal de Secretaris zijn rolle volmaect hebben ſdaechs te vooꝛen eer den recht-dach dienen ſal/ oft ten minſten ſo lange te vooꝛen / dattet gherechte daer by niet verachtert en wert/ ende dat van allen ſaken die op elcken rechtdach dienen ſullen/eerſt ende vooꝛ al ſtellen ſal die ſaken daer die Schout van ſHeeren weghen partije is/ ende daer na de nieuwe ſakē/ende vooꝛts alle de andere in oꝛdene/ ſulcx als die by dē Deurwaerders ende den vooꝛſpꝛaken oft Partijen hem aengebꝛocht ſullen werden/ wt welcke rolle dē Secretaris partijen op roepen ende die concluſien by partijen gedaen ende genomen/ mitſgaders die appoinctementen oft wtſpꝛaken vanden gherechte/ aldaer aen teyckenē ſal. Eñ die ſelve rolle alſo bewaren van recht-dage tot recht-dage. Ende en ſal gheen pꝛeſentatie ontfanghen ter audientie ſittende.

Dat viij. Artijckel.

Item

Item van een gerechtellijcke weetbrief te schrijven tot versoecke vā partijen/sal den Secretaris vander selver partije geloont sijn/ eñ daer voren hebben twee stuyvers.

Dat ix. Artijckel.

Item van allen willighen acten aen te teyckenen ende te registrerē/ sal den Secretaris hebben eenen halven stuyver/ten ware dat eenighe procuratien ghedaen werden met ratificatie / so sal hy hebben dobbel ghelt.

Dat x. Artijckel.

Item hy sal hebben een stuyver voor een iudiciale ofte andere willige acte/die hy in francijn schrijvē sal/met zijn hant onderteyckent/ ten ware die selve excessivelijck groot ware/in welcken gheballe sal die getaxeert zijn byden gherechte.

Dat xj. Artijckel.

Item den Secretaris sal mogen eenen Clerck hebbē die hy den gerechte ghe-eedt sal wesen / ende sal die selve ghe-eede Clerck geauctoriseert wesen al te doen in nootsakelicke oft redelicke absencie vādē Secretaris/dat hy present wesende soude mogen doen.

Dat xij. Artijckel.

Item so wie aenden Secretaris begheert eenighe Schepenen boecken overghesien te hebben/oft eenighe Brieven die inder Schepenen kiste ghelept zijn/daer af sal den Secretaris hebben eenen stuyver.

Dat xiij. Artijckel.

Item die Collatiaers sullē een rechte mate dragen so zy naest ramē connen/tusschen die borgheren ende allen anderen dient aengaet/ ende den Secretaris vander groothept der schriften vande brievē/ wes die borgers oft anders dient aengaet daer af schuldich zijn vā schrijfgelt: Ende dit achtervolghende die mate daer af gemaeckt zijnde / ende sal van elcke plecht schrifts hebben eenen halven stuyver. Ende dat sullen die collatiaers selve met huere hant optē brievē schrijvē/ op dat een yeghelick dient aengaet weten mach wes hy schuldich is/eñ toesien int taxeren op die groothept eñ extensie vanden woorden ende regulē der selver brieven.

Dat xiiij. Artijckel.

Item in allen anderen saeckē niet gespecificeert/ sal den Secretaris geloont worden tot taxatie vanden gherechte.

Hoemen

De vijfde Rubrijcke.

Hoemen voor den Schoudt ende gerechte procederen sal. Ende eerst van Citatie.

Het eerste Artijckel.

Item alle citatien sullen gedaen werden aenden persoonen vā den ghedaechden/indien zy binnen heuren huyse zijn/ ende tot heure domicilie eñ woonstede/als sy absent eñ niet binnen den huyse en zijn.

Dat ij. Artijckel.

Item so wie een anderen met recht aenspreecken wilt/ sal den selven byden Deurwaerder doen verdachvaerden/voor den Schout ende gerechte te comen opten naesten rechtdach/welverstaende dat tusschē die verdachvaerdinghe ende den eersten dach dienēde/ loopen sal ten minsten eenen dach/met verclaringhe vander somme ende sake daer voren hy hem wilt doen bieden/ende oftmen op dien dach daer hy tegēs verdachvaert ware gheen recht en hielde/so sal die citatie blijven aen staen tot den naesten rechtdach daer na.

Dat iij. Artijckel.

Item die wt eens anders name agheren/oft eenen anderen in rechte betreckē wilt/die hem niet principalick dan van anderen personen weghen schuldich oft plichtich sijn/als Momboirs/Curateurs / eñ dierghelijcke/ sullen de citatien ghedaen werden in sulcker manieren ende qualiteyten so zy procederen / ende dat salmen in sulcker voegen by dē Secretaris doen presenteren. Ende indien d'aenleggher hier inne ghebrekelijck ware / sal die citatie voor nul ende van onwaerden gheacht werden/ende den aenleggher betalen die costen van dien dage/welverstaende nochtans/dat die selve aenlegger sonder nieuwe verdachvaerdinghe sal moghen teghens den ghedaechden gerechtelick eysch maken ten selven daghe. Ende sal alsdan die ghedaechde mogen dach nemen/ om op alsulcken nieuwen ghequalificeerden eysch te comen antwoorden.

Dat iiij. Artijckel.

Item als yemant byden Deurwaerder te rechte geciteert is/ sal die selve Deurwaerder gehouden wesen alsulcke citatien met namen ende toenamen van partijen ende den beteyckenden rechtdach den Secretaris aenbrenghen/s'daechs te vooren eer den recht-dach dienen sal

voor

voor den middach/daer van den Secretaris een rolle maecken sal / als hier voren geseyt is.

Dat v. Artijckel.

Item insgelijcx sullē die partijē ofte heure volmachtichde s'daechs voorden recht-dach den Secretaris voorden middach doen teyckenē/ ende inde rolle stellen/alle termijnen daer van sy s'daechs daer nae dienen willen.

Dat vi. Artijckel.

Item oft die gheboden persoone binnen Utrecht niet en ware / als hy tot zijnre woonstadt gebodē is/sal zijn huysvrouwe/bode oft andere in zijnen name/op zijnen geprefigeerden recht-dach/als hy inde rolle gelesen wort/voorden gerechte comen / ende zijn absentie allegeren/ verclarende die plaetse daer den absent vertrocken is / ende den dach ende ure van zijn vertreck/ twelck by den Secretaris gheteyckent sal worden / ende die saecke in state ghestelt tot discretie vanden gerechte/ daer af de absents allegeert/ gehouden wert den gheciteerden te adverteren: ende den dach vander opsettinghe om ghecomen zijnde/so wert die voorschreven ghedaechde ghehouden te compareren oft ghemachticht te seynden/om voorts te procederen met recht nae behooren.

Dat vij. Artijckel.

Item soo wie voor den gerechte compt / tsy dat hy te doen heeft/ oft compt om hooren ende sien/ die sal daer stille staen sonder clappen/om goede audientie te mogen hebben. Ten ware dat hem by den Schout oft yemant vanden gherechte/ Secretaris / voorsprake / oft dienaers gebraecht worde: opte verbeurte van viers stuyvers/meer oft min/ ter discretie van Schepenen: tot behoef van den Schout.

De seste Rubrijcke.

Vanden Deffauten in Criminele saken.

Dat eerste Artijckel.

ITem in Criminele sakē so wāneer die schout zijn informatie precedente nemen wilt/ende die getuyghen voor hem gherechtelick geroepē niet en comē/sal die Schout die selve getuygen andermael voor hem doē roepē/ op die peyne vā eenē Carolus guldē voor die eerste reyse/ die ādere reyse vā twee Carolus guldē. Eñ indien zy alsdan niet en comen/eñ die voornoemde Schout doceert behoorlick den gherechte vander contumatie vanden getuyghen/ sal die Schout de voorschreven getuygen moghen apprehenderen ende houden ter tijt toe zy getuycht sullen hebben. Ten ware dat die getuygen sulcke nootlicke saken te doen haddē dat zy niet comē en mochtē/twelc zy den gherecht-boden te kennen geven sullen/ ende daer af doen blijcken soo verre dat noot zy.

Dat ij. Artijckel.

Item als die Schout sijn informatie precedente genomen heeft/ indien alsdā die voornoēde Schout dē delinquant niet becomen en conde/sal hy tgoet van den selven delinquant besetten eñ doen inventariseren byden gherechte. Ten ware borge suffisant ghestelt werde/ t'ghewijs vanden Schepenen te voldoen/ soo vele als aengaet die pecuniele boeten/oft voor soo vele goets als daer geinventariseert sal wesen.

Dat iij. Artijckel.

Item dit gedaen zijnde sal die Schout dē delinquant oft misdadigen metter clocken doen roepen/om hem in persoon te comen verantwoorden/op t'gene dat die Schout hem opleggen oft aenseggen wilt/ die ghehoort sal werden indien hy compareert. Eñ sal die questie van zijn apprehensie / oft die Schout zijnre versekert wesen sal / dan niet/ terstont by dien vanden gherechte ghetermineert werden / ende sullen voorts procederen van rechtdaghe tot rechtdaghe ter diffinitive toe.

Dat iiij. Artijckel.

Item indien die delinquāt niet en compt noch hē en verschijnt/also gheroepen zijnde/sal noch twee reysen metter clocken als boven gheroepen werden/ van veerthien dagen tot veerthien daghen / eñ indien hy als dan noch niet en compt/sal onse Schout toegelaten werdē/ sijn

intendit

intendit over te leggen/met die verificatien daer toe dienende/ ende sal die delinquant vierdemael gheroepen werden/om tselve te sien doen eñ sententie te hoozen.

Dat v. Artijckel.

Item die vanden gerechte ontfangen hebbende het intendit vanden Schout ende die verificatie van dien/ sullen na ghelegentheyt vander sake ende misdaet den Misdadigē condemnerē/ oft quijt ende los wijsen/hem niet min condennerende inde costen/als zy hem quijt wijssen. Wel verstaende dat zy dē delinquant eñ deffaillant niet verder bannē en sullē dan wter stadt van Utrecht eñ vrijheyt van dien/ sekere iaren/ oft ten eewighen daghen/na ghelegentheyt vander saken.

De vij. Rubziicke.

Vande Deffauten in Civile saken.

Dat eerste Artijckel.

Item so wanneer yemāt zijn partije heeft doē dachvaerden eñ die selve oft zijn gemachtichde niet en compareert tē dage dienende/ wozt die gedaechde geabsolveert vander instantie/ende d'aenlegger ghecondemneert inde costen.

Dat ij. Artijckel.

Item indien die ghedaechde voor d'eerste reyse niet en compareerde ten dage als hy verdachvaert is/ sal tot versoecke vandē eyscher deffaut teghens hem gegeven werden/ende verbeuren die boete van eenē stuyver. Eñ deur sijn non comparitie gheprivéert wesen van sijn exceptie declinatoire/ eñ sal tot versoecke vanden aenlegger andermael verdachvaert werden. Ende indien hy alsdan niet en compareert/ sal deffaut tegens hem gegeven werden/ende verbeuren twee stuyvers. Eñ overmits zijn contumatie ghesecludeert van allen exceptien dilatoirē. Ende sal tot versoecke als vozen derdemael verdachvaert wesen. Eñ indien hy alsdan noch niet en compareert/ sal verbeuren vier stuyvers eñ van allen exceptien declinatoiren/dilatoiren/ende peremtoiren/ weren/ ende deffensien versteken werden. Ende sal de eyscher toeghelaten wesen zijn intendit over te legghen / metten verificatien van dien/ ende die deffaillant vierdemael gheroepen werden om t'selve intendit te sien overleggen/verificeren/ende sententie te hoozen/met inthimatie

esp dat hy compareert oft niet/Sentencie ghegeven ende recht gedaen sal werden/ten principale oft anders alst behooren sal. Wel verstaende nochtans indien hy opte tweede oft derde citatie compareert / sal met refusie van costen in rechte ontfangen werden/ende moghen proponeren alsulcke exceptien als hy heeft/ende wt cracht van voorgaende deffauten niet af versteken en is.

Dat iij. Artijckel.

Item alle boeten boven verhaelt vallende buyten der stadt/ ende inder stadts vrijheyt van Utrecht/sullen dobbel wesen/alle welcke voorschreven boeten sullen bydē Deurwaerder geexecuteert eñ den deffauten afgehaelt werden tot profijte vander stadt / alsmen van ouden tijden gheuseert heeft.

Dat iiij. Artijckel.

Item in actie personele nae drie deffauten behoorlijck ghegheven/ sal den eysscher in saken excederende thien Carolus gulden gheadmitteert zijn die feyten in zijnen eysch oft intendit begrepē te verificeren/so voren ghesept is. Ende in saken niet excederende thien Carolus guldē sal die eysscher nae drye deffauten behoorlijck ghobtineert/zijnen eysch moghen stercken by eede: Ten ware wt merckelijcke redenen tgerechte dochte partije andersins van zijne gheeyschte schult te moeten doceren. Ende dien volghende/ sal gheprocedeert werden tot condemnatie ofte absolutie vanden gedaechde deffaillant.

Dat v. Artijckel.

Item als bevonden wordt dat d'aenlegghe eenen quaden eedt ghedaen soude hebben hoogher sweerende dan inder waerheyt sijn schult bedraecht/sal die Schout teghens sulcken meyn-erdighen procederen/ om hem te corrigeerē naer behooren. Ende niet min sal die Sentencie binnen middelen tijde geexecuteert werden/op borchtocht oft cautie.

Dat vj. Artijckel.

Item als yemant verdachvaert is aen zijnen persoon/ omme te kēnen oft ontkennen zijn brieven van obligatie / is die ghedaechde ghehouden die selve brieven te kennē oft ontkennē: eñ by gebreke van dien of dat de ghedaechde niet te rechte en compt / al en waert maer ten eersten ghebode/houtmen die voorschreven brieven voor bekent/ eñ wort die ghedaechde ghecondemneert die gheeyschte somme te nantiseren/ so verre sulcke obligatien claer ende liquide sijn. Om welcke te lichten op cautie sal d'eysscher den gedaechde eens voor al doen dachvaerden/ indien oock die selve ghedaechde kennende die voorschreven brieven proponeert betalinghe/oft andere peremptoire exceptie byden welcken t'nantissement niet en behoorde te gheschieden: twelck hy ghehouden

wort

wort terstont te doen blijcken / oft ten minsten ten naesten rechtdaghe daer aen volgende/salmen daer op recht doen so behooren sal. Ende in gheballe t'selfde exploept aen zijnen persoon niet ghedaen is / maer tot zijnre woonstede / sal ghegheven werden deffaut / ende andere citatie met inthimatie te verwerbē/ ende indien hy alsdan niet en compareert sal die obligatie ghehouden werden voor bekent/ende sal schuldich sijn te nantiseren/ ende die penninghen ghelicht werden als voren.

Dat vij. Artijckel.

Item indien yemant zijn brieven van obligatien ontkende / eñ daer na by proeve bevonden werde contrarie / sal betalen t'dobbelt vanden inhouden van zijne obligatie/daer af deen helft comē sal tot profijte vā partije/ ende dander helft tot profijte vanden Heere.

Dat viij Artijckel.

Item met een deffaut vanden ghecondemneerde op veriaerde Sententie oft condemnatie salmen hem decernerē executorialen. Maer teghens den Erfghenamen vanden ghecondemneerde / salmen behoevē twee deffauten.

Dat ix. Artijckel.

Item in materie van processen aen te nemen indien die ghedaechde tweewerf achterblijft/ sal t'proces ghehouden werden voor aenghenomen/ ende die deffaillanten sullen derdemael met inthimatie ghedachvaert werden/ om te procederen nae die lesten appoinctementen. Ende indien hy noch achter blijft/ sal versteecken werden van t'gheene daer den overleden af hadde moghen dienen. Ende voort ghecondemneert inden costen vanden deffauten. Ende partije toegelaten voorts te procederen alsoot behoort.

Dat x. Artijckel.

Item in saken van garande oft waerschap als die gedaechde achter blijft / sal d'eysscher protesteren op hem te verhalen alle costen ende interesten/ daer af men acte gheven sal/soo verre d'eysscher sulcx begeert. Ende indien die ingarant gheroepen werdt/compareert/ sal die saecke ten principale aenstaē / ter tijt toe die garandeur verclaert heeft/ oft hy garanderen wilt/oft niet.

Dat xj. Artijckel.

Item in saken aengaende vercoopinge van goeden by executie / indien die ghecondemneerde wiens goeden men by executie vercoopen wilt/ daer teghens met recht yet wilde segghen/ sal gehouden zijn / die redene van zijnre oppositie den gherechte over te gheven. Twelc indiē zy bevinden die selve pregnant te wesen/sal d'executie surceren/ eñ partijen sommierlick ghehoort/recht doen sullen op de voornoemde executie.

tie. Ende indien die ghecondemneerde ten beteyckenden daghe niet en quam/ sal hy vervallen wesen van zijn redenen van oppositie eñ weere. Ende sal die vercoopinghe voortganck hebben / maer indien de winre niet en quame ten selven dage/ maer alleenlijck die ghecondemneerde/ sal dieselve winre betalen die costen van dien daghe / sonder te vervallen van zijn executie. Dan indien hy van nieus executie doen wilt / sal ghehouden wesen die gecondemneerden van nieus daer toe te roepen.

Dat xij. Artijckel.

Item in saken van ruymingen oft ontwaringhen daer gheen questie van proprietept en is/ vanden ghenen dien die ruyminghe oft ontwaringhe ghedaen is/ sal die gedaechde by de eerste deffaut by provisie gecondemneert werden/ zijn handt trecken vanden erven ende vander huysinghen ruyminghe te doen/ ende wert gedecerneert een andere citatie/ met inthimatie ten principale.

Dat xiij. Artijckel.

Consent. Reform. velov. cap. 26. art. 3. Stat. Arnhem. art. 45.

Item die ghedaechde comparerende ende allegherende huere aende voornoemde huysinge ende erve te hebben/ is schuldich daer af te doen blijcken by huer-cedulle binnen veerthien daghen/ ende sullen by geen ghetuyghen oft andersins die voornoemde huere niet mogen doceren.

De viij. Rubrijcke.

Vanden Deffauten naer litiscontestatie.

Een Artijckel.

Item indien na dat partijen ding-plechtich metten anderē geworden/ ende eysch ende antwoorde over gegheven zijn/ eenich van hem wtbleef/ salt recht mogen voort varen naer tgene dat voor hem inghebrocht sal wesen/ na zy bevinden sullen te behooren.

Vanden

De ix. Rubrijcke.

Vanden ghenen die hem vermeten actie teghens yemant te hebben.

Een Artijckel.

Item indien hem yemant vermeet eenich recht oft actie tegens yemãt te hebben / eñ t'selve met recht niet en vervolchde/ sal de gene tegẽs wien sulcke recht gepretendeert worde/ dẽ selvẽ met rechte mogẽ bedwingẽ zijn actie te moetẽ intenteren/ eñ sal als dan tgherechte hem eenen behoorlijcken termijn prefigeren eñ stellen om zijn actie te institueren/ binnen den welckẽ hy sulc recht institueren sal/ oft by ghebreke van dien den gheprefigeerden tijt overstreken sijnde/ sal van zijn recht versteken wesen.

De thiende Rubrijcke.

Van recht voorderinghe.

Dat eerste Artijckel.

Item ten dage dienende van eysch / sal d'aenlegger nae dat hy wt die rolle op gelesen wert/ zijn tegen-partije op roepen / ende indien partije oft sijn voorsprake compareert / sal de aenlegger selve oft by sijn voorsprake zijnẽ eysch eñ conclusiẽ pertinentelijc met goede specificatie by monde doẽ/ die welcke int corte sommeerlijck by den Secretaris inde Rolle gheteyckent sal werden.

Dat ij. Artijckel.

Item die ghedaechde ghehoort hebbende den eysch/ sal moghen beraet nemen om tot acht dagen daer nae te antwoorden / ten ware hem die schult vander dooder hant aengheromen ware/ in welcken gevalle sal dach moghen nemen den tijt van een maent.

Dat iij. Artijckel

Item die voor een andere in rechte interven ieren oft vervanghen ende hem sterck maecken wilt / comende t'zijnder defensie sal gehouden wesen/ eerst ende voor al tot versoecke vande weder-partie : cautie suffisante te stellen om t'ghewijsde te voldoen.

Dat

Dat iiij. Artijckel.

Item ten dage dienende van antwoorde/ sal die ghedaechde op gheroepen zijnde/ ghehouden zijn t'antwoorden sonder voorder dilay/ ten ware die gedaechde ten selven daghe begeerde te hebben eysch by ghescrifte/ in welcken ghevalle naerdien hem eysch by gheschrifte gegheven/ ende by den gherechte ghegont sal wesen/ wert schuldich binnen acht daghen daer na peremtoirlick t'antwoorden.

Dat v. Artijckel.

Item die verweerder van antwoorde versteken zijnde/ sal den eysscher een ander citatie gheconsenteert werden met inthimatie/ om des eysschers eyssche te sien verifieren als voren gesept is.

Dat vj. Artijckel.

Item indien die verweerder eenighe exceptie proponeren wilt/ sal ghehouden zijn tot eenemael ende by oordene te proponeren alle zijne exceptien/ ende die onvermindert ten principale te concluderen. Ten ware hy proponeerde exceptie declinatoire/ litispendentie/ ofte litissinitie ende dierghelijcke/ daer in hy sal moghen persisteren.

Dat vij. Artijckel.

Item oft yemant aengesprоken worde voor schult by hem gemaect ende hem ter quader trouwen vermate betalinghe te bewijsen/ eñ des niet en dede/ die sal der Schepenen breucken daer om geldẽ/ conde hijt ooc bewijsen als rechtware/ so sal die aenlegger soo verre hy die schult ter quader trouwen gheeyscht hadde/ desgelijcx der Schepenen breucken daerom gelden: Te wetẽ vier Carolus gulden ende vier stuyvers tot des gherechts behoeff.

Dat viij. Artijckel.

Item indien die ghedaechde die schult bekende ende geerne betalen wilde naer zijn macht/ wes hy den aenlegghér bekent/ sal hy ghecondemneert werden te betalen tot alsulcken redelijcken daghen als hem t'gerechte ordonnerẽ sal. Wel verstaẽde dat sy terminum iuris van vier maenden niet en sullen excederen/ mits stellende cautie suffisante/ binnen acht daghen/ indient by partijen versocht wert/ welcke belijdinge oft condemnatie inde Rolle gheteyckent sal werden/ ende betaelde hy die schult dan niet/ salmen die executeren/ eñ waert dat die ghedaechde aenden eysch niet en kende noch en lijde/ ende hem gherechtelijck verantwoorde/ sullen partijen toeghelaten werden ten beyden sijden/ te weten elck int zijne/ zijn vermeet te bewijsen.

Dat ix. Artijckel.

Item als die verweerders oft eysschers dach nemen om t'antwoorden/ repliceren/ oft dupliceren/ sullen sy versoecken moghen copie van-

den

den Brieven daer op die wederpartije hem fondeert ende beroemt / die welcke hem die dan leveren sal binnen drie daghen daer nae. Ende indien die copie ten selven dage niet begeert en wort / en sal die sake daer nae om ghebreck van copie niet wt ghestelt werden.

Dat x. Artijckel.

Item dat die voorgangher niet en sal toeghelaten werden / zijnen eedt oft ontschult te doen / als die aenlegghet met wetachtighe probatien den rechte ghenoech zijnde / zijn intentie ende die sake daer van de actie is spruytende weet te bewijsen. Ende indien die aenlegghet offt verweerder / zijn intentie met een oprechtighen ghetuyghe wiste te bewijsen ende die wederpartije ter contrarie niet en dede blijcken / sal hy toeghelaten werden om zijn ghetuyghe met zijnen eedt te stercken in saken van cleynder importantien / ende naer gheleghentheyt der saken ende persoonen.

Dat xj. Artijckel.

Item als yemant eedt doen wilt / sal dē selven eedt by den Secretaris in forme soo hem die toeghelaten is / ghestaeft werden / ende sal tselve doen staende in teghenwoordicheyt vanden gherechte / binnen der vierschare / oft binnen der bancken daer die voorsprakan staen.

Dat xij. Artijckel.

Item wanneer yemant den anderen de sake op zijnen eedt stelt / sal schuldich wesen te sweeren oft den eedt te refereren. Ende indien hy gheen van beyden doen en wilde / sal ghecondemneert werden die gheeyschte schult te betalen. Behoudelijck ende welverstaende dat de eyscher eerst ende voor al gehouden sal zijn / des vanden verweerder versocht zijnde / den eedt van niet te calumnierē te doen: te werē dat hy anders niet en ghelooft noch en weet / hy en heeft een rechtvaerdige sake.

Dat xiij. Artijckel.

Item indien den aenlegghet by zijne teghen-partije oft by den gherechte den eedt ghedefereert wort / ende in weygheringhe is van zijnen eysch by eede te verificeeren / in saken by hem selven gehandelt / sal vervallen wesen van zijn recht / ende die verweerder geabsolveert werden vanden eysch ende conclusie teghens hem ghenomen / met condemnatie van costen ende boete van twee Carolus gulden: tot behoef vanden Schout.

Dat xiiij. Artijckel.

Item so wanneer die ghedaechde by dengherechte / oft zijn wederpartije den eedt gedefereert wort / sal hy moghen begeeren ende nemen den tijt van acht daghen om hem te beraden / oft hy den eedt sal willen doē oft zijn wederpartije refereren. Eñ indien hy sonder merckelijcke

oorsake

oorsake ten daghe dienende / niet en compareerde / sal den eysscher tot zijnen eede toeghelaten werden/ ende die wederpartije gecondemneert naer behooren.

Dat xv. Artijckel.

Item ghedupliceert zijnde/ende partijen bevonden wesende in feyten contrarien / sullen die voorspraken dach nemen om te responderen der Artijckelen simpelick eñ pertinentelick/ende tot dien dage eenẽ oft meer/ nae geleghentheyt vander sake Commissarisen moghen begheren/ die by den Schout daer toe ghecommitteert sullen worden / ende die commissie sal die Secretaris op die rolle teyckenen: voordẽ welckẽ Partijen in persone oft by hueren voorspraken den eedt van calumnie sullen doen/twelck mitsgaders al dat voorden Commissaris dier sakẽ roerende gheschiet/by den Secretaris die daer present wesen sal / gheteyckent sal werden int Proces verbael oft enqueste.

Dat xvj. Artijckel.

Item na dat van responsiven ghedient sal zijn/ sullen partijen ghehouden wesen binnen acht daghen daer nae heure stucken te wisselen/ ende gerespondeert over te leveren ende binnen veerthien daghen daer nae heure productie doen/ ten ware dat wt merckelicke oorsake partije by den gherechte langer dilay gheaccordeert werde / ende by ghebreke van ten daghe dienende gerespondeert te hebbẽ/ sal partije anderwerf gedachvaert zijn/op pene van belijdinge vanden feyten indẽ Artijckelen begrepen/ oft andere pene naer gheleghentheyt.

Dat xvij. Artijckel.

Item soo en salmen voorder by monde oft by schrifturẽ niet pleytẽ oft dienẽ/ dan totter duplike toe inclusys/ ten ware dat by den gherechte naer ghelegentheyt vander sake voorder te dingen oft te schrijven/ tot versoecke van partijen toegelaten werde / in welcken gevalle men sal moghen dienen by additien ende solutien/ende die feyten daer inne bevonden verificeren/ende sullen alle die schrifturen oft dingtalen van partijen ghedient werden onder den Secretaris ende by dẽ selven geappostilleert/ende sal hebbẽ vã elcke appostillatie eenẽ halvẽ stuyver.

Dat xviij. Artijckel.

Item indien die sake in rechte gheleghen is/ eñ datter gheen feyten en zijn te bewijsen totter sake dienende / sullen partijẽ al huer bescheyt by heuren schrifturen voegen. Ende ingheval le partijen niet en accordeerden/ d'eene seggende t'proces te moghen ghevvideert te zijn/sonder feyten/dandere sustinerende ter contrarien/ sal t'proces by Schepenẽ ghevisiteert zijn ende die gene van Partijen die int voornoemde debat

bevonden

bevonden wort ongelijck te hebben / sal betalen tot profijte van Schepenen een Carolus gulden.

Dat xix. Artijckel.

Item Partije die productie sal willen doen/sal zijn ghetuygen doen bieden teghens eenen betamelijcken dach/ ende overleveren den Commissarisen zijn schriftueren ende een billet/ inhoudende die namē vādē getuygen/ metten Artijckelen daer op sy geproduceert werden/die wederpartije eerst daer toe vierentwintich uren van te vorē verdachvaert zijnde/om zijn interrogatoirien over te leveren/ende die getuygen sien sweeren indient hem goetdunckt.

Dat xx. Artijckel.

Item sullen gheen Certificatien int gherechte ontfanghen werden/ ten ware sake dat die ghetuyghen daer inne ghenoemt / soo verre die selve binnē der stadt oft der stadt vrijheyt vā Utrecht wonachtich sijn wederom van nieus voor Commissarisen vanden gerechte geroepen ende ghehoort waren/die wederpartije gheinthimeert als voren.

Dat xxj. Artijckel.

Item oft yemant binnē onse voorschreven stadt ofte stadts vryheyt woonachtich/geboden ware om voor Commissarisen ghetuygenisse te geven/ende ten geprefigeerden daghe niet en compareerde / salmen wederom doen citeren tegens den anderen dach daer nae: op pene van thiē stuyvers voor die reyse/tot behoef vandē Schout/ die andere reyse/van een Carolus gulden tot behoef als vorē/ die derde reyse by ghiselinge oft anders tot discretie vanden gerechte. Ten ware die ghetuygen sulcke nootlijcke saken te doen haddē dat zy niet comen en mochten/twelck zy den Deurwaerder te kēnen geven sullen/diet t'selve partije ende Commissaris relateren sal/ ende sullen die getuyghen mogen eysschen ende ontfangen vanden genen die hem voor Commissarisen heeft doen ontbieden/dry grooten.

Dat xxij. Artijckel.

Item die Commissarisen voorden welcken de enquesten ghedaen sullē wordē op die Artijckelē oft interrogatoirien by partijen schriftelijck overgelevert/ sullen hebbē elcx van henlieden voor heurlieder vacatiē s'daechs vier stuyvers/te weten vier uren voor eenē dach gereeckent/ eñ die Secretaris sal hebben van die selve enquesten te schrijven eñ met Commissarisen te besoingnerē s'daechs ses stuyvers/des wert hy schuldich voort selve gelt de voornoemde enqueste te grosseren ende onderteyckenē / sonder ter cause van dien eenighe anders dach-gelden te rekenen oft eysschen.

Dat xxiij. Artijckel.

 Item

Item als Partijen heure ghetuygen beleyt ſullen hebben/ ende den tijt hem byden gherechte gepꝛefigeert overſtreken is/ſullen alſdan renunceren van voꝛder pꝛoductien / ende publicatie der ghetuygeniſſe moghen begheeren/twelck hem t'gerechte gunnen ſal ende ſullen partijen ghehouden weſen binnen acht daghen daer nae heure ſaken/met allen heuren ſchꝛiftnren/Acten/ Bꝛievē ende munimenten/daer mede ſy hem behelpē willen met Inventaris / onder den Secretaris te bꝛenghen ende daer nae ſullen partijen teghens den ghetuyghen ende heure ghetuygheniſſe moghen ſegghen dat henlieden goetduncken ſal eñ dat binnen acht daghen: Ende binnen acht daghen daer nae heure getuygen ende expoſitien beſchermē ende ſalveren: ende voꝛts inde ſake concluderen/recht ende iuſtitie begheeren.

Dat xxiiij. Artijckel.

Item die Secretaris ontfangen hebbende die ſaecken van partijē/ en ſal henlieden daer nae niet moghen reſtitueren oft daer van oſtenſie doen dan in pꝛeſentie van partijen ende ſullen in hueren ſaken mogen bꝛengen heure repꝛochen/ ſilvatien ende d'acte daer van ghedient / oft verſteken te zijn.

Dat xxv. Artijckel.

Item dat inden Inventaris geſtelt ſal werdē / tot pꝛobatie vanden welckē artijckelen elck ſtuck overgeleyt woꝛt. Ende en ſullen partijen by heurlieder Inventaris henlieden niet moghen behelpen by maniere van employe/met eenighe ſtucken die int ſelve Pꝛoces by henlieden niet overgeleyt werden. Ende indien contrarie van deſen gedaen werde en ſal byden gherechte daer op gheen regaert ghenomen zijn.

Dat xxvj. Artijckel.

Item die vooꝛſpꝛaken ſullen int Inventaris ſtellen d'acte van heurlieder pꝛocuratie/eñ indien van reſponſiven gedient is/d'acte van commiſſe/d'acte van renunciatie/ van pꝛoductien / ende van concluſien in rechte. Ende die ſelve mitſgaders alle andere ſtucken ter materie dienende/teyckenē met A B. etc. Ende den ſelven Inventaris onderteyckenen: op die pene van vier ſtuyvers tot behoef vanden gherechte.

Dat xxvij Artijckel

Item Schepenen en ſullen niet wijſen dan op oꝛiginale Bꝛievē oft copien gheauctentiſeert partije daer op behooꝛlick met inchimatie geroepen.

Dat xxviij. Artijckel.

Item Schepenen en ſullen geen vonniſſe uijten/dan mettet meeſte deel van twaelf Schepenen

Dat xxix. Artijckel.

Item

Item alst gherechte vernieuwet wert/ende eenige vanden Schepenen verlaten sullen zijn/sullen die selve eerst byden Deurwaerder vermaent zijnde/gehouden wesen al alsulcke stuckē als zy ontfangē sullē hebben onder den Secretaris te leveren/die sulcx terstont den Schout te kennen gheven sal/om eenē anderen in zijn plaetse gestelt te werdē.

De elfde Rubrijcke.
Van Partyen te condemneren oft absolveren.

Dat eerste Artijckel.

ITem Schepenē sullē voort aē heure sententie diffinitive pronuncieren by condennatie oft absolutie/ eñ dat in tegenwoordichept van partijen oft haerder volmachtichden / oft de selve daer toe geroepen. Eñ sal die Secretaris daer achter aen stellē de date vā diē/sōder dat zy rechte oft onrechte aksprake inleydinge oft wtleydinghe oft diergelijcke woorden ofte suspensive conditien meer ghebruycken sullen.

Dat ij. Artijckel.

Item die Schepenen sullen byder sententie pronuntieren condemnatie oft compensatie van costen zoo zy te rade vinden sullē/tot taxatie vanden gherechte/ sulcx als zy wt redene gheoorsaect sullen wesen.

Dat iij. Artijckel.

Item als eenich oordeel tusschen partijen by schriftueren ghewesen wort / sal die Secretaris t'oordeel teyckenen / ende verhalen daer inne int corte die substantie vandē eysch ende antwoorde daer die wijsinge op gheschiedt is / ende sal daer van betaelt werden tot taxatie vanden gherechte.

Dat iiij. Artijckel.

Item dat onse voorschreven Schout oft zijn substituyt eenen yegelicken vander Burghermeesteren ende Schepenen present zijnde/inde administratie vander Justitie/zijn opinie hooft voor hooft vragen/eñ nae die meeste stemmen die opcomende saken concluderen ende termineren sal.

Dat v. Artijckel.

Item in saken van seer groote importantie ende twijfelachtich/daer van die Schepenen in ghelijcken getale contrarie opinien sustineren/ sal

sal die sententie ghewesen werdē naer die opinien vanden genen daer die Schout mede concludeert/daer hy selve geen Partije en is/oft niet en tendeert tot zijnen profijte.

Dat vj. Artijckel.

Item dat in saken van swaerder importantien sullē die vanden gerechte partijen moghen inde redelicheyt doen in legghen/omme die sake met alle der partijen schriftueren ende munimenten aen sekere gheleerden by twee vanden gherechte die daer toe ghecommitteert eñ present wesen sullen te schicken ende consultatie te halē/ om daer nae sententie ghewesen te werden. Wel verstaende/ dat so verre de consultatie binnen die voorschreven stadt genomen werde/dat die gheschicte voor haren sallaris ende vacatien niet meer en sullen hebben dan elck thien stuyvers.

De twaelfde Rubrijcke.

Van andermael te verhalen.

Dat eerste Artijckel.

ITem nae dat die Schepenen eens geweesen sullē hebben vonnisse diffinitijf/so en sullē sy tusschē die selve partijē eñ inde selve sake geen vonnisse meer mogē geven/dan noch eens / inden saken niet hoger bedragende dan die waerde vā thiē pont/ van veertich grootē onser vlaemscher munte elck pont eñ daer onder/ indiē die verlieser dat begheert binnen den tijt van acht daghen/ende andere middelen oft redenē by brengt/dan in d'eerste reyse by gebracht warē. Al welck hy eerst gehouden sal sijn schriftelickē den gerechte te verthonen/ versoeckende advisie om die sake te moghen verhalen/ daer op dat hem een citatie op den triumphant ghegont sal werden/om in zijn versoeck te consenteren oft dat te debatteren/ende men sal opt selve debat sommierlick procederen.

Dat ij. Artijckel.

Item waert dat by d'andere Sententie het eerste vonnisse na allen zijnen inhouden gheconfirmeert werde/sal die ghene die t'voorschrevē verhael versocht heeft verbeuren des gerechts breucken.

Dat iij. Artijckel.

Item partijen en sullen in deesen gevalle heure voorgaende middelen niet repeteren / dan alleenlick dingplechtich werden op die nieuwe middelen byden requirant voortghestelt. Ende soo verre t'gherechte

bedunct

bedunckt dat die sake in gheschrifte ghestelt behoort te werden / sullen partijen heure middelen dies alleenlick aengaende by geschrifte stellē ende voorts procederen nae rechte / ende dit al behoudelijck Partijen haer beroep aen onsen Hove ende raedt Provinciael van Utrecht.

De xiij. Rubrijcke.
Van Appellatie.

Een Artijckel.

Item alle sententien by den gerechte geweseē in personele actiē niet excederende die somme vā twee hondert Carolus guldē/ sullē geexecuteert werdē niet tegēstaende eenige appellatie die partije gedaē mochte hebbē/ wel verstaende indiē geappelleert is/ sal dē triumphant gehoudē wesē eer hy sijn sētentie ter executie doet stellen cautie suffisante te setten voor die selve penninghen die hy uit crachte van dier sententie innen ende executeren wilt/ den appellant te restitueren indien die sententie by Schepenen gewesen gheretracteert werde.

De xiiij. Rubrijcke.
Van Executie.

Dat eerste Artijckel.

Item alle sententien machmen ter executie stellen als veerthiē dagen overstreeckē sullē zijn/ naer die pronunciatie ende sommatie van vierētwintich uren voor d'executie al voren gedaen eñ alle plechten terstont als die dagen van betalinge om gecomen zijn.

Dat ij. Artijckel.

Item alle executien sullen gheschien by eenen vanden stadts Deurwaerders / ende dat by bevel ende onder t'segel vander officie vanden Schout met onsē wapenē/ welck executoriael aen die sententie oft acte van condemnatie ghehecht den Deurwaerder gelevert sal werden/ al eer hem geoorloft sal wesen eenige executie te doē / ende sal die Schout hebben voor zijn segel twee stuyvers / ende die Secretaris van tschrijven ende onderteyckenen des executoriaels een stuyver.

Item

Dat iij. Artijckel.

Item die Deurwaerder sal hebben van sommeren een halve stuyver / van executeren vier stuyvers/ ten ware dat sulcx gheschiede buyten der stadt ende poorten van dien inder stadt vryheyt/so sal hy hebbẽ dobbel ghelt.

Dat iiij. Artijckel.

Item als yemant in actie personele gecondemneert is / salmen naer behoorlijcke sommatie d'executie daer van doen/eerst aendẽ haeflicken goeden vanden ghecondemneerde / indien hem die genoech by den selven ghewesen werden / alle welcke goeden men sal in presentie vanden Schout ende twee vanden gherechte / by goeden Inventaris in seker handt stellen/ende aldaer houden ses dagen.Ende soo verre die gecondemneerde binnen ses daghen niet en betaelde / salmen tot versoecke vanden triumphant sulcke goeden met voorgaende proclamatie vanden Omroeper by gherede penninghen openbaerlic vercopẽ/den winre al voren daer van gevende zijn toegewesen penningen mettẽ costen/ ende d'overschot den ghecondemneerde. Wel verstaende datmen sulcken goeden nemen sal/omme executie daer op te doen / die den ghecondemneerde minst hinderlick zijn/ ende naer die concurrentie ende t'bedraghen vander schult/zoo nae als doenlick is.

Dat v. Artijckel.

Item waert sake datmen yemant executeren soude aen tilbaer goet/ ende dat huys ghesloten ware daermen d'executie doen soude/so sullen die Schout ende Schepenen vander Heerlicheyt wegẽ/dat huys openen op des goets cost/ende d'executie doen naer behoren.

Dat vj. Artijckel.

Similis Consuet. Transisul. tit. 21. §. 4. Reform. vel cap. 13. art. 3. et ibi Comm. Gorris

Item indien men niet roerende goets genoech vint/ salmen mogen executeren aen die onroerende eyghen goeden: by ghebreke van dien/ aenden schulden diemẽ hem schuldich ware/daer na aendẽ thins-goeden.Ende indien die ghecondemneerde gheen eygen noch thins-goeden en heeft / aenden vruchten vanden leenen / indien die suffisant zijn oft indien niet/tot vercoopinge vanden selven leenẽ/ sonder preiuditie vanden Leen-heere.Ende by ghebreke van al dat voorschrevẽ is/ indient die winre begeert/ sal die ghecondemneerde/gheapprehendeert eñ gevanckelijck gehoudẽ werden tot zijn selfs costen / welverstaende dat die winre ghehouden sal wesen tot alimentatie ende onderhoudenisse vandẽ gevangen te verschieten/tẽ minsten s daechs eenẽ stuyvere.

Dat vij. Artijckel.

Item en sullen gheen Executoors sallaris van huerlieder executie mogen eysschen/voor dat zy huerlieder executie voldaen sullen hebbẽ/ ten

ten ware zy vander executie te voldoen op hielden/ by laste van Partije die hemlieden te werck ghestelt heeft/ al op peyne arbitraire.

Dat viij. Artijckel.

Item sullen de voornoemde Executeurs schuldich zijn hemlieder executien te doen/ naer dat zy by partijen versocht werden/ zo haestelijck alst hunlieden doenlick is / ende ontfaen hebbende by executie die penninghen vander ghecondemneerden/ oft deel van dien / sullen binnen drie daghen daer naer die selve penninghen / den triumphant leveren op peyne van arbitraerlijck ghecorrigeert te werden.

Dat ix. Artijckel.

Item op ghelijcke peyne als boven / wy verbieden den voornoemde Executeurs gheen wtstel der Partijen ghecondemneerde te gheven/ ende sullen henlieden contenteren metten sallaris als boven.

De xv. Rubrijcke.

Van Pantweringhe.

Dat eerste Artijckel.

Item als yemant dē Schout eñ schepenē oft heuren dienaren wient bevolen wert pantweringe dede/ te weten wten huyse te sluytē oft daer wt te keeren/ oft die pandē wter hant te nemen/ oft die geē pandē genomē wilde hebbē/ sal verbeurē thiē Carolus guldē tot behoef vandē Schout / eñ so wie eenich vandē Schout/ schepenē oft heurē dienarē wtē huyse stiete oft schoirde of dreychde te slaē/ sal verbeuren twintich Carolus guldē tot behoef als boven/ eñ so wiemet stockē steenē oft wapenē sloege stake oft worpe/ sal verliesē sijn hant oft andersins lijflijck gecorrigeert te worden naer de gelegētheyt vander sake ende tot discretie vanden rechters.

Dat ij. Artijckel.

Item indiē yemant met een plecht oft willecoor niet veriaert zijnde geexecuteert wort/ eñ hem teghens die executie wilt opposeren/ sal den selven byden Deurwaerder eenen dach van rechte beteyckent werden om te segghen die redenen zijnre oppositie/ waer op sommierlijck gheordonneert sal werden/ eñ sal die begonste executie so langhe aenstaen/ eñ so verre die gepande ten selven rechtdaghe niet en compareerde oft hem met recht niet verantwoorden en conde / sal die begonste executie zijnē voortganck hebben/ ende die gepande betalē die costen / ende boven dien des gerechts breuckē. Insghelijcx indien verclaert werde een

onrechte pãdinge te zijn/sal de gene die de pãdinge versocht heeft betalen costen eñ breuckẽ als boven so verre bevondẽ wert dat d'executeur niet gheexcedeert maer volghende den last van weghen den winder hem ghegeven gheexecuteert heeft/ ende van tgunt bevonden wert die ghepande schuldich te zijne/sal d'executie voort ganck hebben.

Dat iij. Artijckel.

Item als yemant geexecuteert wort voor eenigerhande goet / gout/ silver oft penningẽ die niet wel crijchbaer en warẽ/eñ geerne by dẽ gerechte voldoen ende betalen wilt/sal sulcx mogen doen tot schattinghe eñ wijsinge van schepenen om zijn boete daer mede te beschutten.

vid. Consilt Jct. Bat. p. 2. consult. 6. pag. 10 l. 6. Cod. de remiss. pign. Christ. ad leg. Mechl. tit. 11 art. 19. n. 2.

Dat iiij. Artijckel.

Item als yemãt geexecuteert wert aen zijn onroerende goeden / salmẽ by drie cloclupdingẽ/ elck ten minsten van veerthien dagen na den anderen publiceren/ datmen alsulcke ghoeden op eenen beteyckenden dach vercoopen wilt den meesten daer vooren biedende. Bevelende allen den ghenen die hem vermeten eenich recht oft toeseggen op tselve goet te hebbẽ/dat sy voordẽ pantvercopers binnen den tijt van ses weken na die leste publicatie/ vã heur recht sullen doen blijcken by goede specificatie / opt verbeuren die tselve niet aenbrochte binnen den ghepresigeerden tijt/van zijn recht op dat goet versteken te sijne/daer van geexcipieert wtlantsche wesende/ ende anderen personẽ die van rechts weghen ghepreviligeert zijn. Wel verstaende dat binnen middelen tijt ende tot dat van d'oppositie gedecideert sy/ gesurceert sal wesẽ t'decretement vanden voornoemden vercochten goeden.

Dat v. Artijckel.

Item den gepresigeerden daghe vanden coope/sal by den Erfhuysmeester in tegenwoordichept vandẽ pantvercoopers/ tgoet openbaerlick op geslagen ende den meesten daer vooren biedende vercocht werden/met alsulcke lasten als daer op staen/ende die cooper sal byden gerechte int selve goet gheerst ende gerechts brieven hem daer van verleent ende ghegont werden. Ende die penningen daer af comende sullen gelept wesen in handen vanden pantvercoopers/omme by ordonnantie vanden gherechte ghekeert te werden naer behoren.

Dat vj. Artijckel.

Item die eenich goet coopt dat by executie vercocht werdt / sal die selve terstont wisheyt doẽ / ende borge stellen om te betalen / op alsulcke termijnen als int vercopen by t'consẽt vanden Crediteurs bevoorwaert sal sijn/ ende indiẽ hy sulcx niet en dede/so salmen dat vercochte goet weder vercoopen tot sijnen coste ende perijckel.

Dat vij. Artijckel.

Item

Item soo wanneer eenich goet by executie oft andersins by die van den gherechte vercocht wert / sal die Schout voor zijn salaris daer aff hebben elcke reyse acht stuyvers/eñ die pant-vercoopers met de secretaris die daer van register houden sal/elck vier stuyvers.

De xvj. Rubrijcke.

Van Preferencie ende concurrentie.

Ad hunc tit. vid. LL. Daventr. part. 2. cap. 21. in pr. et per tot. Add. Observat. Coren obs. 30. pag. 249. per tot. ubi egregie de hac materia tractat.

Dat eerste Artijckel.

ITem so wãneer goet by executie vercocht is/eñ datter vele crediteuren zijn/sullen die penningen van dē vercochten goeden commende/onder die pantvercopers gebrocht werden/omme die te bewarē totter tijt toe dat op die preferentie gheordineert sal sijn/eñ tē eynde dat niemant vandē crediteurē vercort en werde/sullen alle die crediteuren openbaerlijck op een marct-dach metter stadtclocke geroepen worden/ omme op eenen sekeren betamelijcken rechtdach voor tgerechte te commen / ende van heure recht verthonen / tzy van preferentie oft van concurrentie/te weten tsy dat zy willen seggen dat sy voor die andere crediteurs betaelt behoorē te wesē/ oft dat sy gelijckelijck allegader na advenant van heurē schuldē vandē voorschreven penninghen betaelt behooren te zijne. Ende die materie van preferentie ghetermineert zijnde/ sullen die pantvercoopers onder wien die voorschreven penninghen ligghen/eenen yegelijcken vanden crediteuren leveren achter volgende t'vonnisse by schepenen daer af gewesen/ ende dit al op cautie/ die elck vanden Crediteuren sal stellen / omme te restitueren tgunt dat hy ontfangē sal hebbē/indien yemãt na date van den voorsz. vonnisse quame die van beter recht dede blijcken oft met hem te deylen naer advenant als boven / indien hy van gelijcke recht conste bewijsen. Ende indien die pantvercopers onder wiē die pēningen rusten anders deden oft weerloos worden dan voor geseyt is/sullē gehoudē zijn die crediteurē daer voorē te responderen ter sommē vandē penningē toe/ by heurlieder anders dan voorschrevē staet gedeylt.

Dat ij. Artijckel.

Item so wanneer yemant gecondemneert wert sijn wederpartye te betalen daer eenige boete oft peyne op staet / sullē die Schout oft schepenen heurlieder boeten/breucken oft peynen niet moghen executeren ten sy dat partije eerst ende voor al voldaen is.

 Van

De xvij. Rubrijcke.
Van Consignatie van penninghen.

Een Artijckel.

ITem indien yemãt gelt oft silver werck onder den Schout/ eñ schepenẽ in des gerechts handen leyt / daer toe sal die Schout eenen schepen setten om dat t'ontfangen/ eñ tselve in eẽ buydel toe besegelen/ so datmẽt overleveren mach dẽ genẽ diẽt gebeuren sal met recht te ontfanghen ende te hebben/ alsoo goedt ende quaet alst in des gerechts handen ghelept wert/ ende aen anders gheen payment. Ende men sal by den gerechte schrijven inder schepenen boec/ in wat manieren ende tot wiens behoef tghelt daer ghelept wert / ende indien tghelt oft silver open ghelept wort/ sal by dẽ secretaris geschreven werden hoe vele eñ wat payment dattet is/ daer van die gelt-houder sal hebben den honderstẽ penninck/ ende die secretaris sal daer vã gheloont werden tot taxatie vanden gherechte: ende viel daer in eenich gebreck sal dat die Schout wtrechten/ eñ die geschicte schepenen daer tgebreck by geschieden sal die Schout quijten van zijne schade.

De xviij. Rubrijcke.
Van rechten voor den wtheemschen luyden in actie personele.

Dat eerste Artijckel.

ITem wanneer wtheemsche eẽ borger oft ondersaet voor recht aenspreken wilt/ sal hy den selven voor recht doẽ ontbieden tegens des anderen daechs daer na/ eñ die wete aen zijn persoon oft in absentie tot zijnẽ huyse eñ woonstadt doen/ welckẽ dach die geciteerde gehouden wert waer te nemen ende antwoorde te geven op de aensprake die hem byden wtheemschen ghedaen sal werden/ oft dach van beraet te nemẽ tot s'daechs daer na/ oft by gebreke van dien sal deffault tegens hem gegevẽ werdẽ/ ende sal die wtheemsche voorts procederen ende alle termijnen houden tegen den borgher ofte ondersate over dwarsnacht/ gelijck als d'eene borger tegen den anderen vervolgen van acht daghen tot acht dagen als voren gesept is.

Item

Dat ij. Artijckel.

Item waert saecke dat die wtheemsche in desen gheballe sententie tot zijnen voordeel vercreghe / sal die selve sonder vertreck ter executie ghestelt werden/ met vercoopinge vanden selven getaxeerden goeden over dwersnacht.

De xix. Rubriicke.

Van Arresten.

Dat eerste Artijckel.

ITē die borgers ost ondersatē vā Vtrecht oft d'ingesetene der selver stadt vryheyt/ en sullen malcanderē voor geenen vreemdē rechten buyten der stadt in personele actie in rechte mogen betreckē/ aenspreckē noch arrestē heure oft heure goedē/ tē ware dat sy vluchtich oft bancquerouten waren/ ende wie sulcx dede sal verbuerē thien Carolus guldens tot behoef vandē Schout/ eñ gehouden wesen alsulcke proceduren costeloos ende schadeloos af te doen.

Dat ij. Artijckel.

Item datmen der borgheren noch ondersaten goeden binnen onse stadt Vtrecht of vryheyt van dien / niet besetten en sal mogen dan vā huys huere alleene/ten ware ofmen die goeden gheladen vonde op wagens of in schepen/of drijvende/oft draghende.

Dat iij. Artijckel.

Item datmen alle wtheemschen woonende buyten onsen landē vā Vtrecht/voor personnele schulden ende actien sal mogen besetten binnen der stadt of stadts vryheyt. Ende insgelijcx sullen die inwoonders vander stadt Vtrecht ende andere voor ghelijcke schulden ende actien binnen der selver stede ende vryheyt mogen doen arresteren eenē lantman/ ende oock den eenen lantman den anderen wonende binnen onsen lande van Vtrecht/soo sy van ouden tijden ghedaen ende geuseert hebben.

Dat iiij. Artijckel.

Item indien yemant versochte aenden Schout oft zijnen dienaers yemāt beset te hebbē/ sal de gene die de besettinge begeert mettē schout oft zijnen knecht mogen gaen totten ghenen die hy beset wilt hebben/ ende waert dat die besette persoon gheen borghe setten en wilde oft en conde/eñ die besetter niet te vredē en wilde zijn met die belostenisse vā

ten beteyckendẽ dage te rechte te comẽ op s'Heerẽ hoochsten boetẽ/ dã hẽ t'srechts versage aẽ dẽ Heere/ eñ die Schout oft sijnẽ dienaer met de besetter niet machtich en waren den man alleen te houden ende in gevanckenisse te brengen/ oft des besetters gemoede te hebben/ sullen die Schout oft zijnen dienaer ende die besetter mogen te hulpe nemẽ den ghenen die sy gecrijgen connen/ ende ontloopt die ghearresteerde daer en boven/ soo sal die Schout oft zijnen dienaer daer af vrij wesen/ ende die besette persoon die so ontcomt/ sal verbeuren s'Heerẽ hoochste boete/ ende sal die besetter zijn recht teghens den ontloopen persoon mogen vervolghen.

Dat v. Artijckel.

Item die Schout ende den gerechte van Utrecht sullen kennisse nemen vanden delinquanten woonachtich binnen eenich vandẽ Immuniteyten oft vryheden vanden kerckẽ oft gods-huysen/ ende sal den selven daer mogen besetten eñ vangen als op ander plaetsen als tot haer toe gheweest is.

Dat vj. Artijckel.

Item insgelijcx sullen kennisse nemen in allen civilẽ saken aengaende den selven in allen schijn oft sy elders inder stadt wonachtich warẽ. Eñ men sal sulcken persoon mogẽ betreckẽ voor Schout eñ gerechte/ eñ indien zy niet voort en comen eñ met recht hem verantwoorden/ die aenspreker machse opter besettinghe oft op dier verdachvaerdinghe int recht vervolghen ende verwinnen/ ghelijck oft hem die besettinghe oft verdachvaerdinge op anderen steden gedaen waren/ ende die aenleggher sal voort moghen procederen alsoot behoort.

Dat vij. Artijckel.

Item indien die aenclager geen Schouten dienaer en conste gecrijgen/ soo sal hy die buyten lieden oft haer goet selve moghen besetten in presentie van twee borgheren oft ondersaten daer toe gheroepen/ ende sal alsulcke besettinge sijn van sulcke auctoriteyt eñ weerden oft die by eenen ghesvvooren dienare gedaen ware/ ende sullen die twee borgeren oft ondersaten elc daer af hebben eenen braspenninck/ ende wie vandẽ borgeren oft ondersaten voorschreven weygheṙt hier van kennisse te draghen alsmen hemlieden den braspenninck presenteert te geven/ sal verbeuren eenen Carolus guldẽ tot behoef vandẽ Schout. Ende sullen die borghers oft dienaers die de besettinghe ghedaen sullen hebben tselve den secretaris aenbrenghen/ refererende die saken/ somme/ tijt/ ure vander besettinghe voorschreven/ behoudelijck altijt den dienaren haer gherechticheyt ende behoorlijcken sallaris.

Dat viij. Artijckel.

Item

Item als yemant beset is sal hy terstont te rechte ghestelt werden. Te wetē des selvē daechs oft ten lancxstē s'daechs daer na / oft by gebreke van dien sal die ghearresteerde vanden arreste ontslaghen wesen ende die besetter gecondemneert inden oncosten ende schaden/tot taxatie vandē gerechte/ten ware dat s'daechs daer na Heylich dach ware/ ende indien ghevalle s'daechs daer aen.

Dat ix. Artijckel.

Item dat alle arresten geschiedende op den persoon oft goeden van wtheemschen lieden/van rauwe/civile onghewesen ende ongeprivilegeerde saken/sullen ontslaghen zijn op cautie suffisāte. Wel verstaende dat sulcke cautionaris ontslagen sal zijn midts leveringe vanden persoon oft goeden ghearresteert/in sulckē state ende weerden als die waren ten tijde van den arreste.

Dat x. Artijckel.

Item dat by ghebreke vander voornoemde cautie die persoonen oft goeden gearresteert als voren sullen in arreste ende hechtenisse blijven ten coste van ongelijcke / ten wt eynde toe vander sake.

Dat xj. Artijckel.

Item indië die gearresteerde wten arreste ontslagen wordt by consent van partije/ mits dat hy belooft aen des dienaers handt opten beteyckendē dach te rechte te comē/ende opten voorschreven dach aldaer niet en quame sonder te hebben merckelijcke redene van excuse daer van tgherechte kennen sal/sal verbeurē s'Heeren hoochste boete/eñ sal d'aenlegghen voort toegelaten werden zijnen eysch over te geven/verificeren ende voorts procederen met inthimatie soo vooren ghesept is.

Dat xij. Artijckel.

Item ten daghe dienende van eysch te doen/ sal die Besetter zijnen eysch pertinentelijck doen/ende soo vele hem mogelijc is t'beschept by hem gereet hebben / ende sal ghehouden wesen den besette persoon tot zijnē versoecke van als daer hem die besetter inder sake mede behelpen wilt copie te gheven.

Dat xiij. Artijckel.

Item als yemant gearresteert zijnde gelooft by s'Heeren hoochste boete te rechte te comen/sal gehouden wesen te rechte te comen ten wteynde vander sake toe.

Dat xiiij. Artijckel.

Item so wie beset wert met eē plechte die hy op s'Heeren hoochste boete belooft heeft te betalen / daer en sal die Schout zijn boete niet beuren noch in winnen eer hy Schout die plechte vandē besetter voldaen oft den selven te vreden gheftelt sal hebben.

Item

Dat xv. Artijckel.

Item indien ten wt eynde vander saecke bevonden wert t'arreste eñ beset qualick gedaẽ te sijne/ sal dẽ besetter gecondemneert sijn in costen schaden ende interesten tot taxatie vanden gerechte.

Dat xvj. Artijckel.

Item opten gearresteerde of op zijnẽ borgẽ die hẽ dwersnacht voor recht verschijnẽ eñ mede in saeckẽ roerẽde mael-schade oft verderflick goet/ bodeloon eñ reet om rede/ salmẽ sõmierlijck met cort onvertogen ende dwersnacht recht procederen.

Dat xvij. Artijckel.

Item insgelijcx in saken niet excederende drye guldens eñ roerende policie als ambachts neeringe ende anderen daer op byden rade eenige penẽ geordonneert zijn/ salmen op den overtreders vande selve ordonnantie procederen over dwersnacht.

Dat xviij. Artijckel.

Item alle actien oft inthimatien in saken daermen over dwersnacht in procederen sal gelijc voorschreven staet salmen ses uren te voren doẽ eer die sake dienen sal.

Dat xix. Artijckel.

Item ten eynde dat partijen in saken voorschreven in rechte mogẽ gevoordert zijn/ so sullẽ alle werck-dagẽ des na middaechs tẽ twee urẽ ten minsten drye schepenẽ sittẽ by gebeurte ter plaetse daermen recht houdende is/ voorden welcken die termijnen van partijen ghehouden sullen werden. Ende indien die voorschrevẽ drye schepenẽ eenige swarichept inder sake bevonden/ sullen die selve in avvijs mogen houden/ ende des anderen daechs tselve den anderen vanden gherechte rapporteren omme daer na geappoincteert te werden naer behooren.

De xx. Rubriicke.

Van arrest op goeden toebehoorende den ghenen die alhier niet iusticiabel en zijn.

Dat eerste Artijckel.

Item men sal in actie personele die goedẽ vanden wtheemsche personen niet ghepriviligheert wesende in besettinghe ende arrest mogẽ stellen daer van die besetter gehoudẽ sal wesẽ binnẽ veerthiẽ dagẽ naer die besettinge aẽdẽ Schout eñ gerechte

te

te versoecken/ brieven van insinuatie aenden persoō wien die selve besette goedē toe behooren/ by den welcken hem advertissement ghedaen sal werdē vā tvoornoemde beset ende dach/ wanneermē daer op procederen sal/ ten eynde dat hy compareere ende zijn defensie proponere indient hem goet dunckt/ daer af die Schout hebben sal acht stuyvers. Eñ so verre de geinthimeerde als dan niet en compareerde oft yemant van zijnen wegen/ ende die ghesworen bode eerst by eede geaffirmeert sal hebben dat hy die wete gedaen heeft/ t'welck by den secretaris gheteyckent sal wesē/ sal die gene die de besettinge gedaen sal hebbē voorts by citatie onder des Schoutē segel eñ by Ichtinge vādē bode tot elcke reyse als voren ghesept is procederen op deffautē als den eenen borger teghens den anderen. Ende na dat die gene wiens goet beset ware by contumatie oft anders ghecondemneert is / salmen procederen tot executie. Wel verstaende datmen niet meer gehouden sal wesen op alsulcke executie / dan een weete te doen/ wt crachte vander welcke men tot reale executie procederen sal.

Dat ij. Artijckel.

Item waert datter arrest gedaen ware op eenich goet dat verderflic is/ sal die gene die de besettinghe versocht heeft/ tselve goet by Schout eñ schepenen mogē vercoopen/ ende die penningen daer van comende/ sullen onder den pantvercoopers gebrocht werden/ tot behoef vanden ghenen die daer toe gerechticht sal sijn. Eñ indien die besetter alsulck goet niet en dede vercoopen/ eñ tgoet daer by verdorve oft eenige schade lede/ sal die besetter ghehouden wesen tot schade eñ interest/ ende indien oock by sententie d'eygenaer vanden besette goede vanden eysch des besetters gheabsolveert wert / sal die selve besetter boven schade ende interest noch verbeuren eenen Carolus gulden tot behoef vandē gherechte.

De xxj. Rubrijcke.

Vanden Inwoonders der stadt vrijheyt.

Dat eerste Artijckel.

Item die inwoonders vāder vryheyt der stadt vā Utrecht/ salmē in recht mogen betreckē voor dē Schout eñ schepenē t'Utrecht/ eñ sullē aldaer iusticiabel sijn in sakē criminele eñ civile/ vā schadē / schuldē eñ allē personele actien/ die niet veriaert eñ

verdaecht en sijn/in allē manierē als zy hier voorē/ voor des Raets en oudermannē rechtē iusticiabel plagē te sijne eñ die proceduerē sullen tegēs dē selvē gehoudē werdē/gelijc dē eenē borger tegēs dē anderē doet.

Dat ij. Artijckel.

Item alle oordelen buyten Utrecht inder stadts vryheyt gewesen/ mach de gene die tegens ghewesen ware / beroepen voor den Schout ende Schepenen t'Utrecht / behouden partijen heure optie eñ voorder beroep aenden Hove Provinciael van Utrecht.

De xxij. Rubrijcke.

Van Houwelicxsche voorwaerden ende Lijftocijten.

Dat eerste Artijckel.

Item die goedē van man eñ wijf/en sullen niet gemeē wesen tē sy dat sy eerst haer gheboden inde H. Kercke ghehadt / eñ malcanderē voor die Kercke getrout ende ingeleyt hebben/eñ daer nae tot eenre tafele geweest/ ende malcander beslapē hebbē/ eñ dat gedaē zijnde so sal haer beyder goet eerst gemeē zijn/ eñ sullē gelijc deylē / ende sy en sullē geen goeden die sy aē malcanderen brengen hem selvē te vorē toebehoorende/oft aenval/ oft tsamen gewin aen malcanders hant moghen verbinden oft maken / zy en sullen daer af moeten betalen die schulden die sy schuldich zijn of mogen werden.

Dat ij. Artijckel.

Item man of wijf die geen geboorte niet malcanderē en hebben/ en moghen geen huysingen/ hofsteden/erven/ oft renten/overgeven noch weerloos werden voor tgherechte/ ten sy niet gesamender handt.

Dat iij. Artijckel.

Item alle schulden die Man eñ Wijf tsamen of elck by sonder voor oft nae die vergaderinge des Houwelicx gemaeckt haddē eñ schuldich waren/salmen met rechte aen heur beyder goeden moghen verhaelen.

Dat iiij. Artijckel.

Item wel verstaēde dat staende houwelijck/geen wijf buyten consent van heuren man eenige notable/oft merckelijcke schulden sal mogen maken sy en ware een openbaer coop-wijf / in welcken gevalle zy schulden sal mogen makē/ in saken alleenlick haer coopmanschap aēgaende/ welcke schulden men by behoorlijcke proceduren aen die ghemeen goeden sal moghen verhalen.

Dat v. Artijckel.

Item

Item waert dat een wijf eenighe schult maecte buyten consent van heuren man/ oft dat die schult haer coopmanschap niet aen en ginge/ oft dat die selve schult niet ghekeert noch ghecomen en ware tot heure beyder proffijt/ daer af en salmen geen recht doen/ soo lange als man ende wijf beyde in levende lijve zijn/ maer na die doot van een van hē beyden/ mach die gene diemen schuldich ware die schult met recht vervolgen opt wijf/ oft op harē goeden/ indiē die man eerst aflijvich werde/ oft op haeren erfgenamen/ oft op haren goeden als t'wijf aflijvich gheworden is.

Dat vj. Artijckel.

Item een weduwe/ joncfrou/ oft jongelinc die hem selven voor haer vijfentwintich iarē houwelict buytē zijn Ouders/ Momboirs/ of sijn naeste magen consent/ den selven en sullen die Vader oft Moeder niet gehoudē zijn eenige goeden tot vordele vanden houwelijcke te geven.

Dat vij. Artijckel.

Item dat man ende wijf malcanderen geē goet gevē/ noch makē en sullē/ staēde houwelijck/ dā lijftochte alleene/ welcke lijftochte sy voorden gerechte malcanderē ten beydē sijdē mogen makē eñ anders niet.

vid. Consult. Gesr. Batavor. part. 3. consult. 54. n. 21. pag. 151. Somerin de jur. novor. sect. 2. c. 1. in med. pag. 152. et pag. 49. §. 5.

De xxiij. Rubrijcke.

Van Schiftinghe schepdinge ende boedel recht.

Dat eerste Artijckel.

Item so wie een anderen roept omme te hebben schiftinge oft scheydinge vandē gemeenē boedel/ sal den genē daer tegēs hy sulcke scheydinge versoeckt/ laten roepē eñ citerē voor Schout eñ schepenē/ eñ indiē hy niet en quame derdewerf gecitert sijnde/ sal vierdemael geciteert eñ geroepē werdē/ om te ziē by dē Schout eñ gerechte geprocedeert te werdē totter versochte schiftinge eñ scheydinge: die welcke Schout ende schepenen van s'Heeren wegen die geciteerde niet comparerende/ sullen metten eysscher alsulcke schiftinge ende scheydinge doen alst behoort.

Dat ij. Artijckel.

Itē waert dat die erfgenamē waer tegens schiftinge en scheydinge begeert is/ ten beteyckenden daghe voor recht compareerden/ consenterende inde voorschrevē schiftinge eñ scheydinge/ so sal d'aklegger by den gerechte een sekeren betamelijcken rechtdach aengeteyckent werden/ ten welcken daghe hy ghehouden is zijn boedel-cedulle gereet te

hebben ende zijn tegenpartije des versoeckende over te leveren om die te debateren oft daer inne te consenteren / ende voorts geprocedeert te werden naer behooren.

Dat iij. Artijckel.

Item man of wijf die niet sijn kinderen of met des anders erfgenamen onverteghen ende ongescheyden is / mach tot allen tijden alst hem believt / op de kinderē oft erfgenamē voordē Schout eñ schepenē schiftinge / scheydinge ende deylinge begeerē / eñ sal die man of wijf gehouden wesen den Schout eñ Burgermeesterē / twee goede persoonē vanden naestē vriendē van beydē zijden vandē Weeskinderen / so verre die bequaem daer toe zijn oft anderē te presēterē / omme die tot Mombers vanden weeskinderen gestelt te werden / den welcken die man oft wijf een wete vander versochte schiftinge ende scheydinghe / eñ eenen rechtdach doen beteyckenen sullen.

Dat iiij. Artijckel.

Item wat een weduwaer of weduwe onverdeylt van haren kinderen vercrijcht / dat wort gemeyne tusschen den vercrijgere eñ den kinderen / als vercreghen metter ghemeene have / maer wat een yeghelijck van hen tsy man oft wijf oft kinderen by maeckinge oft besterbenisse aēcomt / sullē zy alleē behoudē / sonder t'selve gemeen boedel te werden.

Dat v. Artijckel.

Item man oft wijf die boedelhouder ghebleven is / sal den erfgenamen daer teghens hy schuldich is te deylen / rechte bewijssinghe doen van allen goeden / dat die persoon die daer doot gebleven is / int laetste van zijnen leven besadt ende hadde / tsy dat die goeden zijn inden sterfhuyse oft daer buyten / binnen der stadt oft daer buyten. Ende indien eenich goet byden gerechte inden sterfhuyse bevonden wert / alsoo verre d'erfgenamen des begheren / so sal dat gerechte t'goet seker wesen dattet dē erfgenamē niet ontveret en werde / ende men hem daer aen rechten mach.

Dat vj. Artijckel.

Item als yemant boedel-cedulle overleveren sal / dat sal hy doen tot sulcken daghe als hem byden gerechte ghestelt wert / eñ als die boedelcedulle den erfghenamen overgelevert sal wesen / soo sullen die erfghenamen heur beraet daer op hebben veerthien dagen lanck. Ende sullē d'erfghenamen alsdan die selve boedel cedulle int gheheel oft deel mogen weder sprekē / ende haer gebreken die zy daer op weten in gheschrifte op dien dach den boedelhouder overleveren / daer op die boedelhouder dan zijn beraet hebben sal tot veerthien dagen daer na / waer op zy dan dingplechtich sullen werden na behooren.

Item

Dat vij. Artijckel.

Item soo wanneer die boedel-cedulle ghecläert is/ te weten by wijsinge der schepenen oft toelatinge van partijen dat zy niet gewraeckt en wert/ soo sal die boedelhouder daer mede moghen volstaen. Behoudelick dat die boedelhouder zijnen eedt alsdan daer op doen sal/ indien den selven boedel binnen iare eñ daghe met recht aenghesproken wert.

Dat viij. Artijckel.

Item waerdt dat yemant in eenigen boedel gerechticht ware/ ende den boedel liet veriaren ende verdaghen eer hy hem daer inne liet leyden/ ende daer nae tot eenigher tijt quame ende hem in leyden liet: zoo sal die boedelhouder rechte rekeninghe ende boedel eedt doen van alle tgoet datter was doen die inleydinghe gheschiede.

Dat ix. Artijckel.

Item in die selve maniere mach die boedelhouder schiftinghe ende scheydinge begerẽde binnẽ t'iaers oft t'eynden siaers rekeninge eñ bewijs doen in manierẽ voorschreven. Behoudelijck altijt wtlandigen/ stommen / dommen ende onmundighen in heuren rechten te blijven.

Dat x. Artijckel.

Item dẽ eedt also gedaẽ zijnde salmẽ die boedel-cedullen ter begeerten van eenich van partijẽ leverẽ den collatiaers vanden schepenen/ eñ die sullen die alsdan collationeren ende ghelijck maken/ ende sullen int vergaderẽ vande bladeren/ d'een voor dander achter met heurẽ namẽ onderteyckenen. Ende so wes goeden d'erfgenamen meer vinden connen naden eedt vanden boedelhouder gedaẽ/ sullen d'erfgenamẽ alleen hebben ende behouden/ eñ daer omme so sal die secretaris die bes worẽ boedel-cedullẽ een sonderlinck teeckẽ gevẽ daermense by kennẽ mach.

Dat xj. Artijckel.

Item daer en is gheen boedelhouder dan man of wijf/ die van hen beyden langst in levende lijve is.

Dat xij. Artijckel.

Item alle termijnen in materie van schiftinge ende scheydinge / of te willen hebben rekeninge ende bewijs/ sullen gehouden werden van veerthien dagen tot veerthien daghen.

Dat xiij. Artijckel.

Item indien die boedelhouder van yemant geroepen werde/ omme van hem te willẽ hebbẽ schiftinge/ scheydinge / rekeninge/ bewijs eñ reliqua/ ende ten beteyckenden dage niet en compareerde / sal deffault tegens hem gegeven werden/ ende indien hy andermael eñ derdemael verdachvaert zijnde achter bleve/ sal geroepen werdẽ om hem tegens den naestẽ rechtdach te sien condemneeren in alsulckẽ versoec ende be-

 geerte

geerte van rekeninge als d'Erfgenamen doen sullen: welcken dage hy by schepenen gecondemneert sal wesen behoorlijcke rekeninghe ende bewijs te doen, welcke sentẽtie geexecuteert sal werden so dat behoort.

Dat xiiij. Artijckel.

Item soo wie hem in eenighe Boedel metten rechte laet leyden om erffenisse te hebben/ ende inden onrechte gewijst wert/ die sal verbeurẽ tot des gerechts behoef twee Carolus guldens ẽn hy sal den voorganger alle zijn costen ende schaden betalen byden schepenen / nae dat die schepenẽ daer af ondervindẽ sullen: ẽn daer sal d'inleyder den gerechte wiſ heyt voor doen/eer dat zy hem inden Boedel leyden sullen.

Dat xv. Artijckel

Item indien daer inleydinge in eenige Boedel geschiede / ende daer tegens oppositie viel/ wt cause van welcke die ingeleyt werde beduchtende ware dattet goet banden selven boedel soude moghen ghedistraheert oft gedissipeert sijn / sal mogen begeeren tselve goet wettelijc geinventariseert ende geestimeert te zijne / ende dien volgende cautie gestelt te werden / byden besitter of possesseur vanden selven goeden.

Dat xvj. Artijckel.

Item om den Inventaris vanden voornoemde goeden te makẽ/sal die Schout twee schepenen daer toe ordonneren/ die onder hem beydẽ voor coste ẽn moeyte alle dage hebbẽ sullen eenen Carolus gulden/ vã soo menigen dach als sy daer over werden. Ẽn die secretaris sal tgoet beschrijven/diemen loonen sal byden gherechte nae die grootheyt ende moeyte vander sake.

Dat xvij. Artijckel.

Item insgelijcx sullen hebben die twee schepenen die geordonneert werden om den boedel te scheyden/twelc die boedel gelijck betalen sal.

Dat xviij. Artijckel.

Item wãneer dat die Schout ẽn schepenẽ eenich goet toebesegelen/ daer af sal die Schout hebbẽ acht stuyvers/ẽn elck vandẽ twee schepenen die daer toe geset werden vier stuyvers:ende waert dat eenich boedel-houder tsy man oft wijf eenige sloten die metter schepenen oft gherechts segel besegelt waren ontsegelde oft brake/ oft dede ontsegelẽ oft breken / heymelijck oft int openbaer / by hem selven buyten den ghe rechte/dat soudemen rechten aen haren lijven/ oft anders na gelegentheyt vander sake tot discretie van schepenẽ. Ende als mẽ dat goet weder ontsegelẽ sal/daer af sal die Schout hebbẽ vier stuyvers/ẽn elc vãden twee schepenen twee stuyvers.

Dat xix. Artijckel.

Item als twee oft meer in eenige goeden ghelijck bestorven sijn/ die

brieven

brieven die inden Boedel zijn/sullen blijven oft ghelept werden onder den outsten Leenvolger oft erfgenamen van hen allen / die de bewaerder der brieven wesen sal/ende dander moghen vidimus wten brieven nemen op heur alre cost die daer inne bestorven zijn. Maer waert dat haere eenich dat meerder deel inden goeden hadde / die sal bewaerder der brievē wesen. Behoudelijc dat die andere alle vidimus daer wt nemen moghen alst voorschreven is.

Dat xx. Artijckel.

Item indien yemant binnen der stadt van Utrecht storve die geen Erfgenaem en hadde/oft dat niemant anders d'erffenisse vervolchde/ ende dat die Schout die goedē ende erffenisse met rechte becommerde vander heerlicheyts weghen / soo sal die Schout die erffenisse by den rechte nae hem nemen/ende dat by den gherechte beschrijven met goede specificatie van den qualiteyten vanden goeden daer af die Schout ende gherechte elck een cedulle hebben sullen. Ende die goeden sal die Schout bewaren eñ behoorlijcke onderhoudē tot dien tijde dat yemãt quame den gerechte genoech zijnde / ende bethoon brochte dat hy van den doodē persoō gerechte Erfgenaem ware/ eñ alſ dã sal die Schout die dat goet onder hem hadde den erfgenaem die goeden by dē gerechte weder overleverē over dwersnacht/ na dat die schepenen dat betoon gesien hebben/ ende en dede die Schout des niet / soo sal hy d'erfgenamen daer en t'eynde heuren cost betalen / die zy daer na daeromme deden/ter tijt toe dat hy hem die goeden gelevert heeft: ende waert datter eenich bederflick goet ware dat den schepenen dochte best vercocht te wesen dat salmen vercopen by den schepenen : ende wes oncost byden rechte op dese erffenisse gedaen sal werden/ dat salmen vanden goeden betalen/ ende twee Schepenen die vanden Schout daer toe gheschict sullen werden/ sullen onder hen beyden sdaechs voor cost ende moeyte hebben eenen Carolus gulden. Ende die Schout sal hebben voor sijn bewaernisse ende moeyte den vijftichsten penninck. Wel verstaende dat die voorschreven Schout sulcke ghoeden alleene bewaren sal den tijdt van vier Jaren. Ende t'eynde dien sullen die goeden comen tot profijte vanden Heere/niet te min indien yemant vanden bloede vanden overleden quame / binnen den tijdt vanden derdendeel van hondert iaren nae t'overlijden/ sullen hem die goeden gherestitueert werden.

Dat xxj. Artijckel.

Item een Weduwe die voor de bare wtgaen wilt/ sal dat moetē doē sonder huyck ende covel ende met dagelicxsche cleederen/sonder eenich goet wt den boedel te hebben. Eñ mochtmen daer nae bewijsen dat zy anders

anders eenich goet wt dē boedel hadde / ſo is zy des boedels plechtich.

Dat xxij. Artijckel.

Item oft yemant ruymde voor ſijn ſchult eñ eenich goet hier achter liete dat beſet werde met Schout ende Schepenen / ſoo ſalmen tot verſoecke vandē beſetters twee ſchepenē ſchickē / daermē dat roerēde goet by vercopē ſal int Erfhuys / ende wes daer af comt ſullen ſy die ſchuldenaers deylē elck na advenant vā ſijne ſchult daer af hy geverificeert ſal hebbē. Wel verſtaende dat huyſ huer eñ ſchepenen plechten oft loſten / ende anderen geprevilegeerde ſchulden voor ſullen gaen.

Dat xxiij. Artijckel.

Item deſgelijcx oft hier eenighe Boedel verſtorve die niemant als erfgenaem aen taſten en wilde / ende die goeden voor die ſchulden beſet werdē / ſo ſalmē elck tot verſoecke vandē beſetters twee ſchepenē ſchicken om die goedē van ſulcken ſterf-huyſe te inventarieren / ende te vercoopen / ten behoeve vandē crediteuren / omme van heurlieder ſchulden betaelt te zijne in manieren voorſchreven.

Dat xxiiij. Artijckel.

Item dat die leſt levende van man of wijf die geechte kinderē achter laten / deylt alle eyghentlijcke goeden metten kinde of kinderen half ende half / ende naer de doodt van Vader oft Moeder / ſoo deylen die kinderen elcx even vele. Behoudelick t'recht vander repreſentatie / by ons der voorſchreven ſtadt ende lande van Utrecht tot profijte vāden kints kinderen verleent / ende behoudelijck oock eenen yegelijcken zijns voordeels ende voordelijcke goeden.

Dat xxv. Artijckel.

Item dat van allen aenghecochten leen-goeden buyten ghemeenen boedel / verſtooringe gedaen ſal werden van die helft der penninghen / daer tſelve voor ghecocht is.

Dat xxvj. Artijckel.

Item ſtorven die kinderen na des Ouders doot ſonder wettelijcke geboorte achter te latē / die Erbē op heure andere broeders oft ſuſters ſoo wel vanden halven als vanden gehelē bedde / ende ſtorven die kinderen voor eenich van vader oft moeder / ſo erven ſy op haer vader oft moeder.

vide Goris in tr. 4 advers. c. 13. n. 3.

Dat xxvij. Artijckel.

Item indien yemant ſtorve / ende geen Echte kint of kinderē / vader noch moeder / broeder noch ſuſter achter en liet / die ſal zijn goedt erven op zijn naeſte bloet ende erfghename / ſoo wel van des vaders als des moeders ſijde / ende ſo wie even na inden bloede oft vander maechtale zijn / deylen even vele ende ſuccederen in capite naer tghetal vanden perſoonen

vide Hugo Grot. in introduct. jurisp. Holl. lib. 2. cap. 27 vers. De groot van pl. cui convenit Statut. Velav. cap. 31. art. 3 Reform. Zutph. tit. 17. §. 1.

persoonen/daer inne oock begrepen zijn die bestaende van eender sijde alleene. Behoudelijck eenen yegelijcken zijn heerlijcx eñ voorderlijcx goets / ende tgene hy met seghele ende brieven diemen met recht niet weder-spreken en mach bewijsen can.

Dat xxviij. Artijckel.

Item dat die simpele Bastardẽ overleden zijnde/sonder wetachtige gebooꝛte achter te laten/ erven sullen heure goeden op die naeste Mage van heur s'moeders sijde alleen/in alle manierẽ oft sy echte kinderẽ gheweest waren.

De xxiiij. Rubrijcke.

Van Oiterhande voordeel.

Dat eerste Artijckel.

Item dat eẽ man overlevẽde zijn wijf neemt voordeel vã sijnẽ wijve/ende t'wijf tegens den kinderẽ oft erfgenamẽ van heurẽman/ende die outste soon na zijns vaders overlijden/neemt voordeel teghen zijn broeders ende susters als hier na volcht.

Dat ij. Artijckel.

Item een borger tVtrecht overlevende zijn huys vrouwe/neemt tot zijn voordeel drie Peerden / des hy die heeft / elck Peert driendertich maenden oudt/daer hy dagelicx met plach te rijden/ met zijn selfs gesaepde met heuren gereyde/ of also vele min als hyder heeft.

Dat iij. Artijckel.

Item voorts neemt hy alle zijn Harnasch/wapenen ende cleederen tot zijnen lijve behoorende.

Dat iiij. Artijckel.

Item neemt ooc eẽ dekẽ/ een paer slaep-lakens / zijn heer-bedde oft beste bedde/zijn oorcussen ende tafel-laken/een dwael/zijn mael.

Dat v. Artijckel.

Item een voetennap indien hy een heeft/ maer heeft hy genen voetennap/een silverẽ schale/die beste sonder een / des hy der drie heeft oft meer/heeft hy der twee/die beste/heeft hy een die selve / een silveren lepel/een ketel diemen dagelicx pleech te besigen/een coperẽ pot/ des gelijcx twee flesschen ende een bijl.

Dat vj. Artijckel.

Item desghelijckx neemt die outste soon vanden overleden vader/ maer die moeder neemt haer voordeel te vooren wt.

Dat vij. Artijckel.

Item neemt die vrouwe tot heuren voordele/heur cleederen daer sy te hoochtijde mede gaet/haer beste falie oft huycke/ende haer cledeerẽ daer si dagelijcxinne gaet/haer beste bedde alst tẽ hoochtijde staet/haer tafel/haer schragen/t'beste tafellaken/haer beste dwale ende candelaer opte tafel/haer voetnap oft hy daer is/maer is daer geen voetnap/een silveren schale/die beste sonder een/ des daer drie of meer waren / isser twee/die beste/een die selve/een silveren lepel/een coperen pot/ een ketel haeren mortier steẽ/haer water-vat/tange/hale/ treeft/panne/ rooster ende crauwel/haer sout-vat/haer beste kiste oft coffer/ haer koffer met haer doecken die tot haren hoofde behooren.

Dat viij. Artijckel.

Item wes voordeel niet en heeft en salmen niet coopen.

De xxv. Rubriicke.

Van Huyshuere ende Huysinghe diemen in lijftochte besit.

Dat eerste Artijckel.

Ick so wie eenige huysinge oft erve in huerweer besit / eñ sulckẽ gelt als daer hyt om gehuert heeft niet en betaelde binnẽ ses wekẽ na elcken termijn vã betalinge/ so mach die verhuerder hẽ doẽ verdachtvaerdẽ ende procederen over dwersnacht als voren geseyt is.

Dat ij. Artijckel.

Item waert saecke dat die verhuerder beduchtende waer voor zijn verschenẽ ende toecomẽde pacht/ so mach hy des huermans goet dat hy in den huyse/oft opte erve heeft/byden Schout doẽ besettẽ voor dẽ selven/binnen iarighen ende een half iaer toecommende pachtẽ/ eñ sal die huerman borge setten oft pant daer voren leveren by dẽ rechte/ eñ by gebreke van dien/sal die Schout des goets seker wesẽ eñ eenẽ daer inne setten vander heerlicheyts wegen op des goets cost/ende die also daer inne geset wert/sal voor zijn cost ende bewarẽ hebbẽ ses stuyvers daechs/sonder eenige voordere costen daer op te mogẽ doẽ ten achterdele vã partijẽ/oft die Schout mach by invẽtaries eñ kẽnisse vã twee schepenẽ also vele goets na hem nemẽ als daert voorẽ beset ware/ende vanden oncost die daer met recht op ginge/ende die verhuerder mach hem srechts versien aenden heere/ indiẽ daer so vele goets inden huyse is daermẽ hem aen rechtẽ mach/ ende dat voort vervolgẽ naer behorẽ.

Item

Dat iij. Artijckel.

Item waert dat twee oft meer in een huysinge oft erve gerechticht waren/ so sal de gene die dat meestedeel daer aen heeft/die huysinge eñ erve mogen bewonen/ op alsulcke huere ende pacht als schepenen dat taxeren ende schatten sullen.

Dat iiij. Artijckel.

Item insgelijcx sal de gene die eenich deel of paert heeft aen eenich huys oft erve/ gheprefereert werden inder huerweren / soo verre hem daer gelieft te wonen/oft d'erve te gebruycken/ voor allen anderen die dat hueren willen/ mits betalende die huere tot schepenen schattinge.

Dat v. Artijckel.

Item indien twee of meer tsamen ghelijcke paert ende deel hadden aen eenige huysen ende erven/ ende elck van dien dat begeerden te bewonen/ die sullen in teghenwoordicheyt van twee schepenen ten minsten/tsamen loten wie van henliedẽ dat bewonẽ sal / daer van die schepenen daer present zijnde/ eenen behoorlijcken tijt noemen sullen/ hoe langhe de ghene die de lotinghe wint die huysinghe bewoonen sal/ so verre partiẽ overmidts haerlieder discoort sulcx vanden schepenẽ versoecken/mits betalende iaerlicx daer van tghene dat Schepenen in teghenwoordicheyt van partien voor die lotinghe geordonneert sullen hebben.

Dat vj. Artijckel.

Item daer twee of meer gerechticht zijn in een huysinghe oft erve/ soo en sal geen van hen allen eenige timmeringe oft reparatie mogen doen/ dan by consent ende believen van d'ander die daer paert aẽ hebben/of by gebreke dat sy tsamẽ niet en connen accorderen/oft dat eenige van dien wtlandich warẽ/sullen tot versoecke twee schepenen daer toe geschickt werden omme by den selven alsulcke timmeringe eñ reparatie ghedaen te werden als naer recht behoren sal.

Dat vij. Artijckel.

Item indien yemant tsy verhuerder oft huerman/ die de huerweer tusschen henlieden gemaect niet langher houden en wilt/daer den tijt vander selver huerweer geexpireert is die sal zijn partie daer mede hy gecontraheert heeft/ tselve te kennen gheven voor Kersavont/als hy te Paesschen daer na die huerweer verlaten wilt: eñ voor nativitatis Joannis/ als hy Victoris daer na wt die voornoemde huerwere scheydẽ wilt: oft ten langsten binnen veerthien dagen na elcken voorschreven daghe / oft by ghebreke van dien sal die voorgaende huerwere gecontinueert werden noch een half jaer daer na.

Dat viij. Artijckel.

 Item

Item indiē yemant tsy verhuerder oft huermā na dat hem de huerwere op gesept is/ hem opposeren wilt/mits dat hy sustineerde dē tijt vande huerwere noch te lopen/so sal hy sijne tegenpartije byden deurwaerder doen opsegghen/ende hem beteyckenen te recht te comen ten eersten recht-dage / omme te seggen die redene zijnre oppositie : waer op die schepenē sommeerlic recht doen sullē/ende indien die voorschreven opposant ten selven dage niet en compareerde / sal verstekē wesen van sijne oppositie/ ende die aenclager zijn conclusie toe gewesen zijn.

Dat ix. Artijckel.

Item oft die gene die de huysinge oft erve toe behoorde eenige hinder oft schade daer by ghecrege / dat hy zijn huysinge oft erve ter goeder tijt niet gheruymt en conde ghecrijgen/die schade sal hem die bewoonder rechten ende verstoren by den schepenen/ende sulckē oncost ghelden als daer met recht om ghedaen ware.

Dat x. Artijckel.

Item een Huerman en sal zijn ghehuerde Huys oft erve niet voort verhueren/dan den genen die der selver huysinge niet meer quetselijck wesen en sal dan hy principale Huerman ghedaen soude hebben. Behoudelijck den Verhuerder altijt zijn keure omme die huerwere van thuys aen hē te nemen/om twelcke die huerman die zijn huysinge oft erve voorts een anderen verhuerē wil/ gehoudē sal zijn dē verhuerder t'selve te kennen te geven/ tot alsulcke tijt alsmē die heurwere behoort op te segghen/ghelijck voorschreven staet.

Dat xj. Artijckel.

Item also die huysingē daer inne eenige wijntappers wonen tacite gehypotekeert zijn voor de excijsen vanden wijnē daer inne gelagē/so sal die wijntapper die de huysinge in huere heeft/gehouden wesen den verhuerder goede suffisante borge te stellen/voorden selven excijse/ tot alder tijt als die verhuerder des aen zijnen huerman versoeckt.

Dat xij. Artijckel.

Item waert dat yemant yet braecke oft verargerde aende huysinghe oft erve dat hy bewoonde/ dat sal hy weder doen maecken gelijck dat te voren was/ buyten den eygenaers cost ende schade/ al voor dat wtgaen vander huere/ op peyne dattet die Schout by den gerechte sal moghen doen maken op den derden penninck meer.

Dat xiij. Artijckel.

Item die eenighe huysinge in lijftocht besit / die sal die huysinghe dicht eñ in goeden raecke houden op zijnen cost zijn leven lanck duerende/als een Lijftochter na rechte schuldich is/van dat den huyse behoeflijck eñ van noode ware / ende soo wie des niet en dede ende tselve

Schout

Schout ende schepenen gebleken sijnde / sal dat moetē ook makē binnen twee maenden daer na. Ende by gebreke van diē / die Schout by den gherechte sal moghen doen maken op den derden penninck meer/ als voorzen ghesept is.

De xxvj. Rubrijcke.
Van Verboden ende gehyppotheqneerden goeden.

Dat eerste Artijckel.
Item so wie vandē borgerē van Utrecht lijfrentē op die voorschreven stadt heeft/ en mach die selve lijfrentē niemant overgeven/ noch commer daer op maken/ ten ware dat hy eerst eñ voor al die vercoop de voorschrevē stadt gepresenteert hadde.

Dat ij. Artijckel.
Item indien in voortijden eenighe Huysinghen oft Erven binnen Utrecht belast oft gehypotequeert warē met eenige iaerlicxsche erfrēten/ ende niet en ware verclaert met hoe vele penninghen men die soude mogen lossen / die sullen gelost mogē werdē den penninc sesthiene/ in sulcker munte als ganck hadde ten tijde vander vercopinge / of die weerde van dien/ soo verre vander date vander constitutie vander selver rente blijcke / ende dies niet met sulcke munte als ter date vander lossinge gevalueert is ende cours ende ganck heeft: ende metter voornoemde lossinge sullen oock moeten op gelept werden die verschenen renten oft pachtē/ na tbeloop des tijts. Behoudelijc dat hier inne niet ghecomprehendeert en sullen wesen de chijsen oft erfrenten/ die by den outepgen aen hem gereserveert zijn/ sedert den iare van veerthiē hondert ende twee en tseventich.

Dat iij. Artijckel.
Item datmen binnen Utrecht gheen erven/ huysinghen oft hofsteden beswarē noch belastē sal mogē met eenige iaerlicxsche onlos baer thinsen oft erfrenten/ maer die zijn huysinge oft erven binnē Utrecht sal willen belasten/ sal tselve moghen doen mits die hypothequerende den penninck twintich ende niet hoger of den penninck sesthyen ende niet daer onder / welcke renten die vercoopers of haer erfghenaemen altijt tot haerder believe sullen mogen lossen/ mits betalende die verloopen ende verschenen pacht ende renten/ ende betalende dē penninck twintich of sesthien ende daer en tusschen.

 Item

Dat iiij. Artijckel.

Item dat als yemant hebbende thinsen oft outeyghen op eenighen huysen oft erven leggende binnē Utrecht/ die selve thinsē oft outeygē yemant vercoopt / sal die eygenaer vanden huyse oft erve die belast is die naestinge hebben vanden coop/ ende zijn huys ende erve vrijē moghen/ mits opleggende die penninghen die de coopere daer voorzen gelooft hadde te gheven: ende indien d'eyghenaer vanden huyse die renten selve losset/ sal sulcken gevrijt huys ende erve vry blijven ten eewighen dage/ sonder eenighe iaerlicxsche erfrenten weder daer wt te mogen vercoopen oft belasten/ dan met voorwaerden datmē de iaerlicxe erfrenten voorschreven weder af sal mogen coopen/ elckē penninck om twintich oft sesthien der selver penningē in manieren bovē geschrevē.

Dat v. Artijckel.

Item indien yemāt eenige huysingen/ hofsteden of ervē vercochte/ daer meer oude onlos baer renten wt ghinghen dan daer hijt op vercocht hadde/ so dat hijs niet leveren en conde na vermogen des coops/ die sal elcken penninck mogen verstorē den vercoper met twee en dertich ghelijcke penninghen.

Dat vj. Artijckel.

Item gebeurdet dat yemant eenige huysen/ hofsteden oft ervē vercocht hadde/ op sekere oude onlos baer renten die daer wt gaen soudē/ eñ niet wt en gingen / so sal die coper gehoudē wesē den vercoper voor elcken penninck van dien op te leggen dē penninc tweendertich/ oft dē vercoper die selve iaerlicxsche rent betalē ter belieste vā dē selvē coper.

Dat vij. Artijckel.

Item indien yemant eenigerley verbonden/ oft andere goeden vercochte / die hy niet machtich en waere te voldoen noch te volbrengen sonder arghelist / ende daer voorzen aengesprokén werde met eenigen rechten: die salmen ontslaen mides betalende schaden ende interesten tot taxatie vanden gherechte.

Dat viij. Artijckel.

Item so wie eenich goet vercochte daer af hy machtich is leveringe te doen/ ende achter na dies hem ontmaect ende anderen vercoopt/ sal verbeuren tot s'Heeren behoef ses Carolus guldens oft anders gecorrigeert wesen / naer gelegenthept vander sake tot discretie van den gherechte.

Dat ix. Artijckel.

Item insgelijcx sal verbeuren/ die gene die int vercopen ende transporteren van eenighe Huysen oft erven/ verswijcht eenighe renten oft lasten daer wt gaende/ eñ yemant daer mede bedroghen werde.

Van

De xxvij. Rubrijcke.
Van Timmeringhe.

Dat eerste Artijckel.

ITem indient gebeurde dat yemant van nu voortaen wilt nieuwe fondamenten leggen om te timmeren/ sal gehouden wesen tselve zijn naeste gebuer gerechtelick te laten weten/ acht daegen te vooren eer dat hy dat fundament sal willen leggē/ hoe/ waer eñ in wat manieren/ eñ die ghesworen daer by nemen/ ende als hy begonnen heeft sulck fundament te leggen/ sal voorts mogen timmeren/ ten ware zijn naeste gebuere hem dat verbode eert werck vier voeten hoghe boven die eerde ware/ende indien hem niet verboden en werde voorts te timmeren eert werck vier voeten hooge waere boven die Eerde/ sal moghen voortvaren sonder verbueren/ ende zijn begonnen werck volmaecken/ ten ware dat die Naebuer absent ware/ die welcke in sulcke ghevalle in veerthien dagen naer zijn weder-comste die timmeringhe sal moghen verbieden/ oft hy verliest zijn recht van die timmeringhe te moghen doen af-breken. Behoudelijck nochtans den selven indien hy beswaert is zijn actie vanden schaedē ende interesten.

Dat ij. Artijckel.

Item waert oock soo dat yemant eenich werck oft huysinghe timmerde / sonder die weete te laten doen aenden ghenen die sulcx hinderlick soude moghen zijn / ende dat selve ghetimmer Jaer ende dach in calck ghelegen ende ghestaen heeft / so sal dat getimmer moghen blijven staen. Maer men sal den genen die alsulcke getimmerte te na gebouwet oft ghetimmert is verstooringhe daer van doen/ tot kennisse vanden gherechte.

Dat iij. Artijckel.

Item als yemant die lijntreckinghe begheert/ sal die Schout metten schepenen gaen ter plaetsen contentieux/ e nde at rechten.

Dat iiij. Artijckel.

Item als deen den anderen zijn timmeringe verbiet/ wie inden onrechten bevonden wert sal zijn weder-partie zijn costen ende schaden op leggen tot taxatie vanden Schout eñ schepenen/ eñ sal die gene die

twerck verboden heeft/tot behoef vanden gherechte verbeuren eenen Carolus gulden.

Dat v. Artijckel.

Item niemant en sal des anders lucht op zijn erve betimmerē mogen dan met een viercant steenhuys/ghelept in calck/tē minstē eē roede wijt/so verre die erve daer is/met gespannē dake/ gedeckt met harden dake ende met eenē wtgaende schoorsteen/ ende niet met eenighen loodsen : ende soo wat getimmer dat in cley gemetst staet eñ ghemetst sal werden/en is geen timmeringe van weerden/daer yemant zijn getimmer mede beschudden oft yemant sijn lucht mede benemen mach.

Dat vj. Artijckel.

Item niemant en sal veynsteren maken sy en sijn benedē acht voeten hooge van zijnder deelē/ daer hy licht mede schept aen des anders erve/ ende die veynsteren sullen met yseren tralien ghemaeckt wesen/ daermen niet deur en mach.

Dat vij. Artijckel.

Item indien yemant twiste om timmeringe/ oft erf schepdinge oft anders dat des huys oft erfs noot ware/ sal die Schout tot versoecke vā partije daer toe schickē twee schepenen metten gesworē/ na ordonnantie van welcken partien hem reguleren sullen. Ende sullen die geschicte schepenen ende gesworen voor heuren sallaris hebben elcx vier stuyvers/ende die secretaris sal ooc hebbē vier stuyvers. Tē ware dat zijn arbeyt die hy ter cause van dien dede/ware seer groot. In welckē gheballe hy gheloont sal worden/tot taxatie vanden gerechte.

Dat viij. Artijckel.

Item die een huys oft muer staende aen zijn gebueren erve doet afbrekē/is schuldich inde plaetse van dien tot zijnē coste eē heynd-muer te setten/ ende indien hy tselve doet setten opte gerechte palen tusschen hem ende zijn ghebueren/ soo is die heynd-muer ghemeen/ ende moet voortaen tot ghemeen costen onderhouden zijn / maer indien hy die heynd-muer doet setten op zijn erve/ so behoort hem die alleē toe ende moet die tot zijnen coste onderhouden.

Dat ix. Artijckel.

Item niemant en mach den drop ofte anckers hoofden hebben oft setten buyten zijn erve/sonder t'consent van zijn ghebueren.

Dat x. Artijckel.

Item die inde plaetse van een ghemeen gelint/ tuyn of heyndinge/ wilt doen maken een muer/mach die doen maken op zijnen cost/ende naer dat die muer volmaeckt is/ so is die selve muer gemeen ende behoort tot ghelijcken coste onderhouden te werden.

Item

Dat xi. Artijckel.

Item niemant en mach veynsteren maken oft lucht of gesichte nemen deur of in ghemeenen muer.

Dat xij. Artijckel.

Item niemant en mach aen een ghemeenen muer yet doen maken/ daer hy die ghemeene muer mede soude moghen verargheren/ als Ovens/ privaten/ ende dierghelijck/ maer indien hy tselve by die gemeen muer wilt doen maken / moet een muer tusschen beyden maecken ten minsten anderhalve steen dicke. Ende die so bewaren dat die gemeen muer daer af gheen letsel en hebbe ende zijn gebuerẽ gheen ongherief.

Dat xiij. Artijckel.

Item die een huys setten wilt op een ghemeen muer / daer te voren gheen ghestaen en heeft / is schuldich twater vanden selven huyse op zijn erve te leyden/ oft voren ter stratẽ wt sonder letsel vã zijn gebuer.

Dat xiiij. Artijckel.

Item indien die ghebuer recht hebbende inden selven ghemeenen muer/ namaels zijn huys oock op rijsen eñ hogẽ wilt/ so mach hy met zijnen huyse ende metserie inden gemeenen muer varen / sonder yet te gheven / of te betalen voor t'hoghen vander voorschreven muer / ende soo verre die ghebuer soo hoghe timmert met zijnen huyse als dandere/ soo behoortmen die ghote weder te legghen op die ghemeen muer/ ende van dan voortaen te onderhouden tot ghemeen coste.

Dat xv. Artijckel.

Item alsmen op een gemeen muer een gote wilt legghen daer van te voren geen ghelegen en heeft/ ende die vooren ter straten niet wt en comt / soo behooren die Ghebueren recht hebbende inden ghemeenen muer twater vande gote te leyden half ende half.

Dat xvj. Artijckel.

Item die met eẽ slaper cõt op sijne gebuerẽ huys/ is schuldich de slaper so tõderhoudẽ dat sijn gebuer daer by geẽ schade oft letsel en hebbe.

Dat xvij. Artijckel.

Item twee gebueren toe-ganck hebbende tot een heymelicheyt onder de eerde wesende / zijn schuldich die tot ghelijcken costen te onderhouden ende te doen ruymen oft reynighen. Ende als die gemeen privaet oft heymelicheyt in goeden state is/ so mach d'een van hemlieden indient hem belieft daer van scheydẽ/ sonder die selve meer te gebruycken. Ende van dan voort aen is hy ongheh ouden van eenighe costen daer aen te moeten hanghen. Oft de selve privaet te doẽ scheyden met eenen muer tot zijnen coste. Eñ vã dan voort aẽ sal elc zijn helft onderhouden tot zijnen coste.

Dat xviij. Artijckel.

Item als deen ghebuer den anderen consenteert in zijn muer te moghen varen/soo wort ende blijft alsulcken muer van dan voort aen een ghemeen muer. Ten sy datter conventie ter contrarie sy.

Dat xix. Artijckel.

Item nyemant en mach op sijne selfs erve eenige vuylnisse oft onreynicheyt leggen/noch eenige last oft swaerte setten/cuylen oft putte graven daer by zijn ghebueren eenen stanck oft letsel ghecrijgen moghen.

Dat xx. Artijckel.

Item een muer wt zijn loot wesende ende hanghende over die erve van zijn ghebuer moet ingetogen zijn/ende in loot geset zijn tot costen vanden ghenen die den muer toebehoort/oft tot ghemeen coste/indien die muer ghemeen is.

Dat xxj. Artijckel.

Item als yemants boomen over zijnen gebueren erven hangen/ so moet hy die doen corten/of die helft vanden vruchten die over hangen zijn gebuer laten volgen / daer af die gebuer over wiens erven die bomen hangen die keure sal hebben.

Dat xxij. Artijckel.

Item een yegelijck is schuldich zijn schoersteen so hooge te maken dat zijn gebueren vanden roocke ofte andersins geen ongerief en hebben.

Dat xxiij. Artijckel.

Item een yegelijck is schuldich twater vallēde van zijn huys/te leyden opt zijne/ sonder letsel van zijn ghebueren.

Dat xxiiij. Artijckel.

Item die sijn waterloop heeft over of deur eēs anders erve/is schuldich int gat vanden waterloop te doen stellen een steen met een yseren tralie/om te verhoedē/dat daer door geē vischsop/pisse oft ādere vuylnisse mach leyden/maer alleenlijck schoon water oft hemels water.

Dat xxv. Artijckel.

Item nyemant mach zijn erve boven den ouden gront soo hoghen/ oft oock soo nederen/ dat zijn gebuer eenich hinder oft schade daer by hebbe.

Dat xxvj. Artijckel.

Item indien dat yemant den anderen tena timmerde / sal die gene diet hinderlick is of te nae gaet/sulcx met recht mogen verbieden/ende dat ter plaetsē daer twerck gemaect wert. Ēn wes nader hant op of aē t'begonnen werck getimmert wert sal by provisie ende sonder andere

kennisse

kennisse van saken gedemolieert ende afgebrokẽ werden/tot coste van den ghenen die tegens sulcke verbodt ghedaen heeft. Wel verstaende nochtans dat die selve die alsulcken werck begonnen heeft/midts stellende suffisante cautie om twerck af te breecken / indien dat bevonden wert also te behoren/voorts sal moghen timmeren.

Dat xxvij. Artijckel.

Item wat ghetimmer dat boven een derdendeel van hondert jaren getimmert ghestaen heeft/dat sal also getimmert blijven/ende daer en salmen gheen ruyminge af mogen bieden noch verstoringhe af doen.

Dat xxviij. Artijckel.

Item indien eenige differentiẽ verresẽ voor Schepenẽ tusschẽ parthien ter cause van timmeringhe / ende van noode ware op d'erve te gaen/sal die Schout committeren twee schepenen/ die tot allen tijden sullen mogen gaen ter plaetsen contentieux/ eñ nemẽ inspectie oculaere/en die partijen voor henlieden geroepen ende ghehoort/sullen tproces verbael by den secretaris doen aenteyckenen / ende den gherechte heur rappoort doen/om daer op byden gerechte geordonneert te werden.

De xxviij. Rubrijcke.

Van over ghiften ende maken.

Dat eerste Artijckel.

Item waert dat yemant binnẽ onse stadt van Vtrecht of vryhept van diere gesetẽ/eenich goet roerẽde of onroerende soude willen overgeven/of maken/losten ofte plechten doen / die sal tot allen tijden mogen comen oft zijne gemachtichde met volcomen eñ specialen macht seynden voor den Schout eñ Schepenen/ voor der schepenen banck/oft inder schepenen huys oft daer voren/ende wes anders geschiet sal van onweerdẽ wesen/ten ware dat yemant alsoo cranck ware dat hy voorden gherechte niet comen en mochte/in welcken geballe sullen Schout ende vier Schepenen tot alre tijt mogen gaen binnen zijnen huyse/ende so wes giften/ ende maken by den selven also gedaen sullen werden sullen van weerden wesen. Wel verstaende dat die voornoemde Schout eñ vier schepenen over sulcx niet staen en sullen ten ware dat die gene die make/gifte/ oft loste doẽ wilde/zijnder redenen ende verstant machtich ware.

Dat ij. Artijckel.

Item waert dat yemãt quame voor dẽ schepenẽ/die eenige plechten

 of losten

of loften doen/ of eenich goet weerloos werden wilde/ ende die schepenen twijfelden dattet yemant schaden of hinderen mochte, die hy eenige schult schuldich ware/ oft dat die plechte/ lofte oft ghifte niet rechtveerdich en ware/ soo sal hy s weren dat hy die plechte, lofte, of ghifte niet en doet om yemãt t'zijne mede te ontvremdẽ dien hy eenige schult schuldich ware/ eñ dat de plechte, lofte of gifte rechtveerdich sy sonder bedroch of arghelist: ende desghelijcx sal hy s weren die de plechte/ lofte oft gifte ontfanckt, dat hy dat niet en ontfanckt om yemãt tsijne mede te ontvreemden/ van eenighe schult, die de andere die de plecht doen of zijn goet weerloos worden wilde/ schuldich wesen mochte/ sonder bedroch/ ende dien niet tegenstaẽde blijft d'actie vã fraude in weerde.

Dat iij. Artijckel.

Item als yemant aenghetegen wert/ dat hy eenich goet oft makinghe ontfanghen heeft voor tgerechte/ om yemant daer mede te bedrieghen / oft daer mede te ontvremden den schuldenaers vanden ghenen die de ghiften oft maken ghegeven oft gemaect hadden/ so sal hy sweeren zijn ontschult (indiẽt begeert wert) oft hy sal die gifte quijtscheldẽ.

Dat iiij. Artijckel.

Item man ende wijf sullen gesamender hant voor den Schout eñ schepenen t'Utrecht int gerechte haeren onbegeven kinderẽ eñ niet wtgehylickt wel goet mogen geven / oft maken/ oft loften doen/ tot harẽ goetduncken dat van weerden wesen ende blijven sal/ sonder die gifte/ makinge oft lofte weder gemeẽ boedel te werden. Behoudelijc dat dit niet geschieden sal moghen om yemant zijn goet mede te bewapenen/ voor schulden/ loften/ oft plechten/ die de ouders ghemaect oft gedaen hadden oft noch maken oft doen mochtẽ/ want hem die schuldenaers aen tselve goet mede sullen mogen verhalẽ ende rechts daer op plegẽ/ ghelijck oft daer gheen ghifte/ makinge/ lofte ofte plechte vanden ouders tot behoef van haren kinderen ghedaen en ware.

Dat v. Artijckel.

Item indiẽ yemant tsy maech of vrient oft vreemde persoon/ eenige kinderen die vader ende moeder hadden/ oft die met vader oft moeder in ghemeen boedel saten, wes gaven oft maecten/ oft loofdẽ of verploghen/ dat sal van weerden blijven ter gheenre behoef dattet geschiedt ware sonder ghemeen boedel te werden.

Dat vj. Artijckel.

Item dat die knechtkens sullen mundich ende wter voochdien zijn tot heuren achthien jaren/ ende die maechdekens tot haren twintich jaren / maer gheen van beyden en sullen heur goet weerloos mogen werden/ oft erve vercoopen voor haer twintich jaren/ dan by consente

sente van heuren momberẽ oft naestẽ vrienden/ende die schepenen sullen vanden magen oft momberen / daer die kinderen haer goeden mede weerloos werdẽ/oft die plechten oft losten mede doen/eerst wetẽ by eede/of die kinderẽ genoech hebben voor tgene dat sy weerloos werdẽ/looven/oft verplegen sullen/eer dat sy daer over staensullen.

Dat vij. Artijckel.

Item wanneer dat yemant den anderen eenighe tilbaer have over gheeft voor schepenen / soo sal die ghene die de tilbaer have overghegheven wert/rechtevoort die have na hem nemen vanden bodem daer sy waren binnen den eersten dwersnacht/ende niet weder op den bodẽ brenghen of in des geens hant diese over ghegeven heeft. Ende waert datse weder op den bodem daer sy af gedragen waren oft in des geens handen diese over ghegeven hadde ghebrocht werden / soo soude men dan eenen peghelijcken daer aen rechten / ghelijck oft die niet overgegheven hadden gheweest.

Dat viij. Artijckel.

Item d'erfghenamen van eenen overleden / die by zijn testamene ghemaeckt heeft sekere executeurs/ in wiens handen hy ghestelt heeft alle zijne goeden roerende ende onroerende / om te voldoen van zijn testament ende wterste wille/moghen voor Schout ende gherechte tUtrecht stellen goede suffisante borchtochte van tvoorschrevẽ testament oft wterste wille te voldoen binnen jare / ende betalen alle tghene daer inne tsterf huys vanden overleden gehouden mach zijn. Ende midts stellende die selve borchtochte/moeten den selven erfghenamen volgen alle die goederen byden overleden achter-gelaten/sonder dat die executeurs indien gevalle hem eenichsins onderwinden mogen vander administratie vanden selven sterf huyse/ende indien dersgenamen binnẽ jare/tselve testament niet ter volcomen executie brochtẽ/sullen d'executeurs d'administratie van dien weder om mogen aenveerdẽ/ ende niet min moeten die voorschreven erfgenamen den executeurs betalen van heuren legaten die hem byden overleden gelaten zijn/hoe wel die selve ghegheven mochten wesen voor heurlieder moeyte ende arbeyt/die sy souden moghen hebben doen inde administratie vanden sterf huyse/ ende men sal die selve executeurẽ ter cause van heurlieder administratie in rechte moghen betrecken/ ter plaetse daer den aflijvigen int leste zijns levens te rechte behoorde.

Dat ix. Artijckel.

Item die een andere eenige rente oft eenige andere actie wilt transporteren ende overgheven/ sal tselve moghen doen voor den gherechte tUtrecht/mits eerst by sijnen eedt verclarende/wes hem ter cause van

den selvẽ actien van sijnẽ schuldenaer ontbreect/ ende dat die opdrache niet en is simulaet/maer puer eñ suyver. Eñ dat hy daer vã geẽ voorder profijt / dan alleenlijck soo veel alst aengaet die penningẽ daer voren die actie vercocht wert wachtende en is.

Dat x. Artijckel.

Item een schuldenaer/ die van een anderẽ wt crachte van alsulcker getransporteerde ende gherechtelijcke op ghedraghen actie oft obligatien/houdende houder s' briefs daer den eysscher geen principael of en is aengesproken wert/mach versoecken op den aenlegger verclaringe vant gunt hy voor alsulcke actie den principael ende eerste crediteur ghegeven oft glooft heeft/ waer op die aenlegger als dan gehoudẽ is/ tselve by zijnen eede te verclaeren. T'welck gedaen zijnde sal die Verweerder niet hoger oft swaerder gecondenneert wordẽ / dan ter somme daer voren die aenclager die selve actie gecocht heeft gehadt.

Dat xj. Artijckel.

Item waert dat die schuldenaer aengesprokẽ zijnde in manierẽ als boven/wederom ten achteren is aen sijnẽ crediteur die d'actie getransporteert heeft/ ende daer van promptelijck of ten naesten daer aen volgende rechtdach dede blijcken/die mach de selve schuldẽ compenseren tegens die eerste schult. Wel verstaende indien hem meer ontbrake aẽ sijnen eersten ende principalẽ crediteur/van die gene die dactie ontfangen heeft/wt crachte van diẽ souden mogen winnẽ/sal tselve op zijnen eersten ende principalen crediteur ende niet opten anderen moetẽ verhalen.

De xxix. Rubrijcke.

Van huegen diemen schepenen gheven sal.

Dat eerste Artijckel.

ITem als yemant eenige willeceur oft actie van condemnatie/ buytẽ die rolle passerẽ wilt sonder constitutie vã rentẽ/oft ooc gelijcke actien transporteren wilt die alleenlijc bydẽ secretaris geregistreert werdẽ/sal die gene tot wiens behoef sulcke willeseur oft transpoort gepasseert werdẽ/ betalẽ voor de huege eẽ stuyver/ eñ vã eẽ plecht inhoudẽde constitutie vã rentẽ/transpoorte vã diẽ/over gifte van huysingẽ erve oft belijdinge van hylicxsche voorwaerdẽ/ vã timmeringhe/ende dier ghelijcken van loste/ ghifte/ make/ vertichte/ lijftochten

kijstochten ende van al tgunt voor schepenen ghedaen wert / daer van men brieven onder des stadts oft schepenen segel expedieren sal/ sal die gene tot wiens behoeve sulcx gedaen wort geven voor een huege drye stuyvers. Wel verstaẽde dat van een opdracht/ vertichte/ gifte oft make van eenige huysingẽ hebbende voor ter straten wtgaende een opgaende steenen ghevel/ salmen betalen van elcke huys in plaetse van hantschoen voor een hueghe seven stuyvers.

Dat ij. Artijckel.

Indien daer meer dan een tsy overgever oft ontfanger zijn/ sullẽ die voorschreben huegen dobbel wesen.

Dat iij. Artijckel.

Item die twee schepenen voor de welcke getuygenisse beleyt wert/ by certificatie extraordinarie/ sullen voor die examinatie vandẽ getuygen hebben elcx drye grooten/ dies sullen die schepenen sorghe draghen dat die ghetuyghen geexamineert worden op de cause van heurlieder scientie/ die welcke ende t'gunt dat daer oft ghedependeert byden ghetuygen verclaert wesende sal by gheschrifte int toucheren van huerlieder depositie ghestelt werden.

De xxx. Rubrijcke.
Van Dienstboden.

Dat eerste Artijckel.

SO wie tsy knecht oft maecht hem verhuert te dienẽ sal gehouden wesen in sijnen dienst te gaen eñ wt te dienẽ/ eñ voorts sijnen dienst ses weken voor elcken termijn vãder verbaertijt op te seggen/ eñ insgelijcx wert ghehouden te doen die meester.

Dat ij. Artijckel.

Item in gevalle yemant hem verbordert buytẽ tijts wt sijnẽ dienst te ghaen sonder behoorlijcke redenen daer toe te hebben / sal van zijn loon ende sallaris niet betaelt werden. Eñ van gelijcken indien yemãt zijn knecht oft maecht buyten tijts oorlof geeft sonder redenen/ sal gehouden wesen hem zijn loon te geven vanden halven jare.

De xxxj. Rubrijcke.
Van Momberschap.

Dat eerste Artijckel.

Item een mã sal zijn kinderẽ vermomberẽ tot harẽ mundigẽ dagen toe/te weten een knechtkẽ tot dattet achthien iaren out is/eñ een maechdekẽ tot dattet twintich iarẽ out is/ in sulcker manierẽ dat hy der kinderẽ magẽ van heuren moeders wegẽ iaerlicx rekeninge eñ bewijsinge vander kinderen goedẽ doẽ sal. Ende en hadden die kinderẽ geen magen binnẽ Utrecht van haers moeders wegen/soo sal hy die rekeninge doen voor twee vanden rade/ oft twee andere goede mannẽ die onse Schout ende borghermeesteren daer toe setten sullen. Eñ dat sal die vader den Schout ende borgermeesters te kennen geven/ om die twee vanden rade oft goede mannen daer toe te settẽ. Ende oft hy dat niet en dede so valt hy van zijn mombaerschap/ ende die Schout ende borgermeesters sullẽ dan dẽ kinderẽ mombers setten wten rade ofte wten borgheren. Ende onderwonde hem die vader daer en boven die momberschap oft der kinderen goedẽ/dat sal by Schout ende gerechte gecorrigeert werden na gelegentheyt der sakẽ.

Dat ij. Artijckel.

Item desgelijckx sal een weduwe heure kinderen selve vermomberen totter kinderen mondighen daghen toe/ende daer af iaerlixe rekeninghe ende bewijsinge doen der kinderen magen van heurs vaders wegẽ/in allen manieren ende opt verbeurẽ als voorschreven is. Maer als die moeder eenen man neempt so is die momberschap wt/insghelijcx en sal haer die Moeder der voochdijen niet onderwinden/ als die vader voorden gherechte oft in zijn wterste wille sijnen kinderẽ anderen mombers gheordonneert heeft.

Dat iij. Artijckel.

Item eens kindts momber tsy man oft wijf en sal dat goet vanden kinde niet aen-tasten/ hy en heeft al vorẽ inventaris vanden kinderen goeden gemaeckt/ende suffisante borge gestelt voor Schout ende ghe-rechte/daer die kinderen mede bewaert zijn/dat goet niet te verargheren/ende tot dier tijt toe sullen Schout ende Schepenen den momber houden wter momberschap. Ende die mombers sullen gehouden wesen t'dobbel vanden inventaris na dat sy den selven byden collatiaers ghecollationeert ende by hem ende den secretaris ghetepckent sal zijn inden gerechte te leveren/om in een kiste die daer toe geordonneert sal wesen ghesloten te werden / mitsgaders alle tghene dat henlieden aen comt ende besterft binnen den tijde dat sy in voochdien sijn vovẽ heur lieder eerste versterfenisse. Tẽ eynde dat die kinderẽ altijt wetenschap van heure momberschap ende visie daer af hebben moghen om te weten den staet van heuren goeden soo die waren ten tijde van heurẽ ouders overlijden.

Item

Dat iiij. Artijckel.

Item een geboren oft gestelde momber/sal vander kinderen goeden jaerlicx rekeninge ende bewijsinge doen voor den naesten magen ende vriendẽ eñ eenige vandẽ gerechte die daer toe geordonneert sullẽ wesẽ.

Dat v. Artijckel.

Item alle momberen van onmundighen kinderen sullen den selven kinderen ende haren goeden eerbaerlijck / deuchdelick ende wel regierẽ eñ vermomberẽ totter kinderẽ oorboor/nutschap eñ profijt/ eñ heuren schulden eñ renten in manen / eñ met recht in-winnẽ na allen heuren vermogen/ende dat recht aenlegghen ende beghinnen binnen den eersten halven iare nae dat die schulden oft rentẽ verschenen zijn/ende dat recht dan voort ten eynde wtvolgen sonder aflatẽ/also dat die kinderen by heuren momberen aen hueren schulden ende renten niet beschadicht en werdẽ/ende oft die momber dat niet en dede ende dat versuymde/ende die kinderen daer af by hem beschadicht werden / sullen die mombers hen dat oprechten ende betalen.

Dat vj. Artijckel.

Item oft eenighe onmundighe kinderen goeden van yemandt met rechte beclaecht oft besproken werden om eenighe schulden oft saken den kinderẽ aendragende/ende die momberẽ dat met recht niet en verantwoorden oft die schult niet en betaelden (so verre die kinderen anders so vele goets hadden) soo sullen die momberen den kinderen dat afghewonnen goet/oft anders heuren schaden verstoren ende oprechten by Schout ende schepenẽ/tot sulcker weerde/gelijc dat weert was ten tijde alst hem af ghewonnen werde.

Dat vij. Artijckel.

Item die mombers en sullen der onmondiger kinderen goeden niemant leenen/onderdoen / noch latẽ beuren sonder rente daer af te hebben op goede wis heyt ende sekerheyt/daer mede die kinderen bewaert zijn/ende teynden der kinderen mundigen daghen tot heure vermanẽ hemliedẽ die wis heyt oft dat gelt oft goet dat hy vãder kinderẽ goedẽ wtgheleent/ wtgeset oft yemant hadde laten bueren/overleveren ende bewijsinge daer van doen/op dat de kinderen by heurẽ momberẽ heur goet niet quijte noch verbijstert en werde.

Dat viij. Artijckel.

Item als die kinderen mundich sullen zijn / so sullen die mombers den kinderẽ alle heure goeden/ erven/ renten/ gelt ende schulden die sy vanden kinderen wegen ontfangẽ mogen hebben binnẽ den tijt heurer momberschap / den selven kinderen als sy van henliedẽ vermaent werden overleveren / ende hen bewijsinghe daer van doen voor den

Schout ende gerechte vander stadt/ op dat sy weten mogen wat goeden sy hebben ende waer die gelegen zijn/ ende oft die mombers aflijvich werden eer dat sy die kinderẽ heuren goeden bewesen hadden inder manieren voorschreven/ dat sullen die erfghenamen vanden mombers terstont doen/ ende mẽ sal den Weeskinderẽ andere Mombers setten.

Dat ix. Artijckel.

Item mombers die eenighe onmundighe kinderen in heuren cost houden / en sullen van die cost niet meer hebben dan also veele als den Schout ende gherechte goet duncken sal. Aenghesien die persoon der kinderen ende die grootheyt haers cost naer dat sy verteeren moghen.

Dat x. Artijckel.

Item die eenige Jongers onder voochdije staende/tot eenẽ houwelijck togen oft rieden/ daer inne den jongers merckelijcke schade/ achterdeel oft cleynicheyt gelegen ware/sonder consent oft by wesen vanden mombers oft naeste vriendẽ / sal daer of by schepenen arbitralick ghecorrigeert worden naer gheleghentheyt vander sake.

Dat xj. Artijckel.

Item onmundige kinderen en sullen niet versuymen ter tijt toe dat sy tot heuren iaren gecomen zijn/ende sullen tot alre tijt met recht moghen spreken teghens heur mombers om rekeninge van henlieden te hebben oft om eenighe goeden die sy vernemen dat hen toebehoren.

Dat xij. Artijckel.

Item ware yemant stom/dwaes/oft wtlãdich die niemant en hadde die hem voorstonde die en sal niet versuymẽ dan mẽ sal hem mombers setten.

De xxxij. Rubrijcke.

Ordonnantie op die Vecht-keuren.

Dat eerste Artijckel.

Erst so wie yemãt binnẽ onse stadt vã Vtrecht oft vrijheyt der selver in toornigẽ moede steect/hout/slaet/stoot/onweerdelick aengrijpt/zijn mes bloot wttrect/zijn pieck/stock/boge/busse of ãdere wapene op yemãt soect eñ daer mede dreycht/oft met kannẽ/pottẽ/tinnẽ oft eerdẽ slaet oft werpt/sal deerste aenvechter verbeurẽ thiẽ Carolus guldenẽ eñ sesthiẽ stuyvers/insgelijcx sullẽ ooc verbeuren

bueren ghelijcke keuren deen burger of ondersate teghens dander die ergens buyten die voorschreven stadt in toornighen moede stake.

Dat ij. Artijckel.

Ende alst niet bewijslijc en is wie deerste aenbechter geweest is/ sullen partien die voorschreven boeten half ende half betalen.

Dat iij Artijckel.

Item waert dat die ghewonde conde bewijsen met eenen ghetuyge den anderen eerst hem geaggresseert te hebben / t'selfde oock affirmerende by eede/ wert vander boete geabsolveert.

Dat iiij. Artijckel.

Soo wie yemant of na yemant in toornighen moede met steenen werpt tsy dat hy yemant raecte oft niet/ verbeurt bovē die voorschrevē breucken twee Carolus guldens.

Dat v. Artijckel.

Soo wie yemant int aensichte onweerdelicken spuyt met qnaden moede/ verbeurt ses Carolus guldens.

Dat vj. Artijckel.

Item by nachte naer t'luden vander werck-clocke / inde kercke / of opt ghewijde/ insghelijcx inde vryheyt van der plaetse/ oft presentie vā den gherechte zijn allen keuren dobbel.

Dat vij. Artijckel.

Item alle weerden ende weerdinnen werden ghehouden t'ghebecht binnen heuren huysen gheballen binnen vierentwintich uren onsen Schout aen te brengen by verbeuren van dobbel keuren / ende op die selve pene zijn die barbiers schuldich binnen den voorschreven tijt den selven Schout te denuncieren of int keurboeck te doen teyckenen die ghequeste ende ghewonde persoonen die zy verbinden oft meesteren.

De xxxiij. Rubrijcke.

Van Overspel.

Dat eerste Artijckel.

SO wie van nu voort aē tsy mā oft vrouwe in overspele bevonden wert/ sal voor deerste reyse verbeurē thien Carolus guldenen / ende voor de tweede reyse indien hy eens daer van gecorrigeert zijnde andermael achterhaelt wert/ sal verbeurē twintich Carolus gulden. Ende voor die derde reyse gebannē oft andersins gecorrigeert wesen tot discretie vanden gherechte.

De xxxiiij. Rubrijcke.

Van informatie precedente/ende vangen om criminele saken.

Dat eerste Artijckel.

Die Schout der voorschreve stadt Utrecht sal hem informerē vā allen feyten ende delicten gevallē oft gecommiteert onder zijn jurisdictie/ ende niemant (besondere van goede name eñ fame) apprehenderē sonder voorgaēde informatie precedente.

Dat ij. Artijckel.

Tē ware die delinquāt op tfeyt oft daet bevondē werde/oft die selve als vagabonde oft leechganger binnen der stadt Utrecht oft vryheyt van dien converseerde / die welcke sonder eenige andere voorghaende informatie bijden Schout gheapprehendeert sal moghen werden.

Dat iij. Artijckel.

Item allen anderen wtheemschen sal hy mogen vanghen op vehemente suspitie met sulcke voorsienicheyt nochtans dat hy niemāt verongheliijcke. Wel verstaende dat die Schout gehouden wert terstont zijn redenen van suspicien te vertoonen die vanden ghērechte/ omme opter detentie oft relaxatie vanden gevangen gedisponeert te werden na behooren.

Dat iiij. Artijckel.

Item al eer eenige conclusie tegens den gevangen genomen wert/ sal hy by den Schout ende gerechte gevangelijck geinterrogueert eñ ghevraecht werden/ op die voorschreven informatie / oft t'gheen hem bijden selven Schout tot laste gheleyt sal werden. Daer op hy gehouden wert te responderē eñ te antwoordē by kenninge oft loocheninge.

Dat v. Artijckel.

Item sal tvoorghenoemde examen geschien seer corts naer dat die persoon ghevanghen sal wesen. Ende voor tvoornoemde examen ghedaen/ en sal niemant van den vrienden ende magē/noch andere/ geadmitteert werden den ghevangen te spreken / oft daer by te comen dan int by wesen van yemant van dē Schout ende gerechte/ te wetē/daer toe ghecommitteert zijnde.

Dat vj. Artijckel.

Item indien die gevangen in maniere als boven gheinterrogueert zijnde/ yet heeft begonnē te kēnē tot sijnē laste / int respōderē varieert by ver-

by veranderinge vā coleur / stamerende oft bevende / oft andersins hē selven suspeckt maeckt / ende by de informatie precedente te seer belast is / oft datter groote suspicien ende inditien tegens hem zijn / sal die gevangen die om quade ende enorme stucken geapprehendeert is, by ordonnantie vanden gerechte te scherper examen geleyt mogen werdē / omme die waerheyt te ondertasten eñ t'extorqueren. Wel verstaende dat die vande gerechte / al eer zy procederen totter torture / visiterē sullē die informatie precedente / ende in deliberatie stellen of d'informatie voorsz behoort gherecoleert te werden of niet.

Dat vij. Artijckel.

Item als die stucken oft feyten den gevangen aengeseyt / niet enorme zijn / ende de presumptien cleyn zijn / ende die ghevangen byder informatie weynich belast wert / ende andersins ghevonden van goeder fame ende name / ende stantastelijck die op ghelevde feyten ontkent / in sulcken gevalle en salmen den selven niet ter bancke legghen.

Dat viij. Artijckel.

Maer sal indien gevalle / die Schout eysch by goede specificatie ende deductien van der sake by gheschrifte overgeven ende conclusie nemen / daer op die gevangen antwoorden sal / ende naer dat die sake voldingt of volschreven is / wert d'informatie precedente by twee schepenē gerecoleert / ende enqueste ghenomen / op die feyten by den Schout eñ ghevanghen voorsz gheallegneert / ende voorts ordinaerlijck geprocedeert ter diffinitive / na behoren.

Dat ix. Artijckel.

Item indiē dē delinquant hem fugitijf maect / sal tegēs hem geprocedeert werdē by contumatie, eñ annotatie van goedē / in maniere als int capittel vanden defaulten indē criminele saken hier bovē geseyt is.

Dat x. Artijckel.

Dat voorts onsē voorsz Schout van Utrecht wt crachte vā eenige informatie precedente / den delinquant niet halē en mach wter kercke / ten waere in saken byden gemeenen rechte hem ghepermitteert / maer mach die wel beleggen / om hem indiē hy wt quame te apprehenderē.

Dat xj. Artijckel.

Item dat die Schout sal mogen apprehenderen om delicten / clercken wesende in dissoluten habijte eñ sonder cruyne oft tonsure.

Dat xij. Artijckel.

Item so wie fortselijck resisteert int apprehenderen of executerē den Schout / zijnē substituyt oft dienaers / den selvē slaēde ende quetsende / sal verliesen zijn rechter hant / of andersins gestraft werden / naer gheleghentheyt vander sake.

Dat xiij. Artijckel.

Dat van quetsueren ende wonden die de gevanghen ontfanckt int apprehenderen d'officier niet en heeft te verantwoorden/ alsser van rebellichept blijckt/ eñ int aentasten eñ apprehenderen/ die selve dienaers niet gheexcedeert en hebben die behoorlicke maniere van vanghen.

De xxxv. Rubrijcke.
Van vanghenesse houders
ende vanghenesse brake.

Dat eerste Artijckel.

Indien eenighe criminelijck gevangen / by notoire ende merckelijcke negligentie of quade toesicht vanden Cypier of vã sijnen luyden wtbrake eñ wech liep / sal die selve Cypier staẽ inde plaetse vanden genen die ontcomen is omme criminelijck oft anders ghepuneert te werden/ ter arbitrale vanden gherechte.

Dat ij. Artijckl.

Soo wie criminelijck ghevangen leyt/ ende wtbreect sonder fortse/ sal teghens hem gheprocedeert werden by contumatie/ somen tegens absents/ criminelick schuldich is te procederen.

Dat iij. Artijckel.

Die gene die ontcomt fortselijck/ende die saken daeromme hy ghevanghen is bekent heeft/oft daer van by ghetuyghe verwonnen is/ al waert dat t'criem niet capitael en ware/ is punierlijck vanden lijve/ oft andersins tot discretie vanden gherechte.

De xxxvj. Rubrijcke.
Van ontslaen in materie criminele
op borchtochte / ende by Procureur die sake te moghen beleyden.

Dat eerste Artijckel.

In allen delictẽ daer die punitie is vã lijve/ lede/ openbaer schavotteringe/ geesselinge oft dier gelijcke/ en is die gevangen niet tontslaẽ op borchtochte. Tẽ ware d'officier zijn cõclusie civilic genomẽ hadde/ eñ dẽ rechtere dochte also behoren te geschiedẽ.

Item

Ad art. 2. Inprimis Judici plene constare debet, delictum de quo tormentis vult quaerere, esse commissum per text: express: in L. 1. § item illud 24. ff. de S.C. Syllaniano. Qua de re vide Casonum in tract. de tormentis cap: 2. Qui exemplo perniciosum esse dicit, torquere antequam constat de delicto ibid. n. 6. naturalis enim ordo est, ut prius probetur factum quid esse, deinde à quo. Idem in tract. de Indiciis cap: 2. Cui adde Hipp. de Marsil. ad L. 1. ff. de quaestionibus n: 3. Praesidem Boerium decis. 164. n. 19. Cravettam cons. 260. n. 1. et 4. et cons. 207. n. 3. Farinacium in prax: crim: quaest: 38. n. 1. qui hoc obtinere ait etiamsi sufficientia contra reum existant indicia. Clarum in tract. crimin. quaest. 64. vers. debet autem, ubi dicit, quod justi judices et qui considerate procedunt neminem ponunt ad torturam nisi prius de delicto ipso appareat.

Sed ut vix ulla regula est tam firma quae exceptionem non aliquando aliquam patiatur, ita et hic in omnibus tam anxiam cautionem adhibere necesse non est: nam in notoriis latronibus, et profligatae vitae nefariis nebulonibus, violentisque aedium effractoribus non semper opus non est ut aut corpus occisum appareat, aut res furto sublatae exhibeantur, antequam ad torturam rapi possint. Uti videre est apud praesidem Chassaneum ad Consuet. Burgund. Rub. 1. § 5. ad verb. S'il n'a grace pag: 102. Cui adde Ant. Fabr. in suo Codice lib: 9. tit: 21. definit: 17. Heemskerke. fol. 452 et 453.

Dat ij. Artijckel.

Item nyemant en mach ontfangen zijn als borghe/om eenige persoon te rechte te brengen/op peyne van zijn lijf oft lidt.

Dat iij. Artijckel.

Maer die principael mach hem verbinden weder inne te comen/op peyne van achter haelt te zijne van t'seyt hem opghesept.

Dat iiij. Artijckel.

In delicten daer die punitie corporele zijn soude/ en mach niemant by procureur compareren/ten ware omme te allegeren de redenen van absentie/oft te proponeren exceptien declinatoire oft dilatoire.

Dat v. Artijckel.

Ten ware in seere lichten delicten/ daer toe alleene pene van ghelde staende is/of in delicten civilijck inne ghestelt oft oock crimineelijck/so verre den delinquant op cautie van vangheniſſe ontsleghen werde/ in welcken gevalle hy niet schuldich en wert in persoone te compareren dan ten daghe hem specialick gheboden inne te comen.

Dat vj. Artijckel.

Sullen nochtans die ghevangen van criminele saken / aen die van den gherechte mogen versoecken omme met taelmans heure saken te communiceren/ ende heur defensie te doen/ daer op die vanden gherechte ordonneren sullen als naer behooren.

De xxxvij. Rubrijcke.

Van ter bancken te legghen.

Dat eerste Artijckel.

MEn sal niemant ter bancke leggen/ten sy hy eerst op tseyt geïnterrogeert sy als boven ghesept is.

Dat ij. Artijckel.

So en sal ooc niet/alst van te voorẽ niet en blijct/dat stuck daer omme hy gevangen is/geschiet is/ende in gevalle hy eenich delict weerdich van punitie bekent van hem selven/ sal hem informeren vãden selven delicte/ wetende watter af is/ om daer naer gheprocedeert te werden na behooren.

Dat iij. Artijckel.

Men sal niemant ter bancke legghen als hy tstuck gekent heeft/oft kennen wille sonder pijne/ten ware dat hy tseyt niet alleen hadde konnen doen/want in dit cas/ soudemen hem mogen pijnen omme te weten zijn complicen.

Men

Dat iiij. Artijckel.

Men sal niemant ter bancke legghen dan by voorgaende iudicien/ vonnisse/ ende ordonnantie vanden gherechte.

Vid. Heemskerke fol. 472

Dat v. Artijckel.

Die scherpe examinatie sal met sulcke moderatie ende ghetempertheyt gheschien / dat t'lichaem vanden patient niet geminckt/ gemutileert/ oft te seer gequetst werde/ ende sal de voornoemde torture wesen straf/ middelbaer/ oft mindre/ nae die presomptie ende inditien die van den delicte zijn/ ende na die qualiteyt vander delicte.

Dat vj. Artijckel.

Alsser vele delinquanten van een stuck zijn / so sal eerst beghonnen werden vanden genen die de cranckste/ oft meest suspect is.

Ad Anne 8.7. vide Heemskerke in syn Batavische Arcadia fol. 481. et DD. ibid. allg.

Dat vij. Artijckel.

Item als die delinquant opte banck t'feyt beleden heeft/ so salmen hem tself de/ eenen dach ten alre minsten daer nae/ buyten banden van ysere/ in presentie vanden gerechte verhalen. Ende indien hy als dan persisteert daer van acte maken ende vueghen byder saken.

Dat viij. Artijckel.

Die eens ghekent heeft op die banck / ende daer naer loochent/ sal wederom ter bancke geleyt werdē/ omme hem in zijn confessie te doen persisteren/ soo verre den gerechte dunct die indicien suffisant genoech te zijne/ omme sulcken persoon anderwerf ter bancke te brenghen.

Dat ix. Artijckel.

Item indien die patient leggende op die banck/ altoos lochent ende niet kennen wilt/ sal wederom in vangheniſſe sekeren tijt tot discretie vanden gerechte ghelept werden/ ende daer ghehouden. Ende indien hy by nieuwe indiciē niet bes waert en wert/ is op hātastinge tonslaē/ ende tot vermaninge weder inne te comen/ oft geheel t'absolveren/ na ghelegentheyt vander saken.

Dat x. Artijckel.

Vrouwen die kinderē dragen en salmē niet pijnē tot sy verlost zijn.

De xxxviij. Rubrijcke.

Van Confronteren.

Dat eerste Artijckel.

ALs twee ghevanghenen malcanderen belasten / ende dat sy discorderen/ salmen eenen yeghelijcken apaert ende bysonder interrogueren/ op die discordantie/ met alle circonstantien/ eñ

daer

daer na beyde tsamen.

Dat ij. Artijckel.

Eñ indien zy persisterẽ in huere contrarieteyt / ende datmẽ anders die waerheyt niet gheweten en can/soo werden sy ter Banck geleyt.

De xxxix. Rubrijcke.

Ordinarie punitien der stadt van Utrecht van diefte.

Dat eerste Artijckel.

OM d'eerste cleyn simpel diefte en salmen den Dief niet hangen/maer sal gheslaghen werden met roeden.

Dat ij. Artijckel.

Om die tweede simpel cleyn diefte/sal insgelijcx geslagẽ werden met roeden/ende zijn ooze ghecozt.

Dat iij. Artijckel.

Ende om die derde sal hy hangen sonder swaricheyt / ten ware dat om sijne groote ioncheyt of ander merckelicke sake/dẽ gerechte anders dochte.

Dat iiij. Artijckel.

Soo wie steelt int huys daer hy woont/of in tijden van brande/ sal hanghen vooz deerste reyse/ of andersins ghepuneert werdeu / naer ghelegentheyt vander sake.

Dat v. Artijckel.

Soo wie ghestolen goet wetens herbercht / oft wetens coopt / oft mede deylt/is punierlijck ghelijck den pzincipalen.

Dat vj. Artijckel.

So wie kerckelijc goet/ als Kelckẽ/Cybozien/Cassen daer in eenich heylichdom is oft gheweest heeft/becleedinge vandẽ Altarẽ/of andere gheconsacreerde habijten vander kercke/steelt inder kercken / oft opt ghewijde/ is (al hadde hy anders gheen disberie meer ghedaen) te punieren met die galghe.

De xl. Rubrijcke.

Van dootslaghen.

Dat eerste Artijckel.

Item wie yemãt tonrechte doot slaet sal mettẽ sweerde geexecuteert werden/

werdē/ ende indien hyt ontcomt sal verbeurē tachtentich carolus gul-dens wt zijn goedē/ ende niet min/so verre hy namaels in handen cōt ghepunieert werden metten sweerde soo vozen ghesept is.

Dat ij. Artijckel.

Soo wie bevel doet om een anderen doot te slaen/ die wert ghehou-den inden dootslach/ ghelijck of hyt selve ghedaen hadde.

Dat iij. Artijckel.

Ende die gheaggresseert zijnde in nootwere van zijn persoon den aggresseur dootslaet / ende hem stelt daer na in handen vander iusticie daer hy den dootslach ghecommitteert heeft / ende daer af behoozlijck dede blijcken/en sal niet verbeuren.

De xlj. Rubzijcke.

Van valsche occusatie ende munte.

Dat eerste Artijckel.

SO wie yemāt valschelijckē accuseert/ denuncieert oft betuycht van eenigen delicten ende vooz sententie zijn ongelijck bekent/ sal t'selve partie geinteresseerde ende de iusticie pzofitelijck en-de eerlijck beterē/oft andersins gepunieert werdē tot arbitra-ge ende discretie vanden gherechte/ende soo verre hy persisteert in zijn valsche accusatie/denuntiatie oft getuygenisse/ sal gepunieert werden met ghelijcke peyne / als soude gheweest hebben of gheweest is gepu-nieert die ghene dien hy valschelijck geaccuseert/ ghedenuncieert ende betuycht hadde.

Dat ij. Artijckel.

So wie die munte vandē Heere valscht/het sy met schzopen/conter-feyten met coleuren/ ofte andersins/ oft die valsche munte slaet/ die sal verbeuren tlijf/te weten die schzoders metter galghe / ende die valsche muntenaers metten viere.

De xlij. Rubzijcke.

Van crachten ende overdaden.

Soo

Dat eerſte Artijckel.

SO wie met quaden evelen moet aen yemants deure ſteeckt oft ſmijt met meſſen oft anders wapenē/ ſonder yemant te quetſē oft voorder te procederē/die verbeurt twintich carolus guldenen/coemt hy daer by fortſe inne ſonder yemant te miſ doē/ſal verbeuren veertich carolus guldens/ ende voorts arbitralijck gecorrigeert werden. Ende indiē hy daer inne weſende yemant miſ dede met wt drifte ende by fortſen / ſal verbeuren tlijf. Ende indien die ſelve van yemant binnen den ſelven huyſe weſende doot geſlagē wort/ en ſal niet daer aen verbeurt weſen/maer wert gehouden voor noot weere.

Dat ij. Artijckel.

So wie een maecht/ weduwe/ religieuſe oft andere eerbaer vrouwe vercracht/die ſal gheexecuteert werden metten ſweerde.

Dat iij. Artijckel.

Inſghelijcx ſal gheſtraft werden die ſulcken perſoone ontſchaeckt met alle zijn mede hulpers die raet daer toe ghegeven hebben.

Dat iiij. Artijckel.

Die de ſtrate ſchent oft yemant zijn goet oft ghelt by fortſe oft dreyghemente af neemt / die verbeurt zijn lijf ſonder verdrach.

Dat v. Artijckel.

Die een anderē ſlaet ende merckelijcke quetſt omme dat hy over hē den Heere gheclaecht oft teghens hem getuycht hadde/ oft om dat hy tegens hem in rechte ſtaet/die verbeurt zijn rechter hant/ of ſal anders gecorrigeert werden nae ghelegentheyt der ſake tot diſcretie vanden gherechte.

De xliij. Rubrijcke.

Van Moorde.

Dat eerſte Artijckel.

SO wie achterhaelt is van moorde die is executeerlijck metten viere oft ſweerde naer ghelegentheyt des moordts / ende wy verſtaen moort / verholen dootſlagen gedaen by voorſienige rade/ die de facteur verradelijckē doet ſonder roepen oft waerſchouwen.

Dat ij. Artijckel.

Item alle moordenaers gheexcuteert metten ſweerde / ſalmen ſtellen op raden ten exemple van anderen.

De xliiij. Rubrijcke.
Van Moortbrande.

Dat eerste Artijckel.

SOo wie yemants Huys oft andere Edificie / of eenich andere goet verbrant/ daer inne t'vier stekende met opsetten wille/ sal metten viere gheexecuteert werden.

De xlv. Rubrijcke.
Van Blasphemie.

Dat eerste Artijckel.

SO wie God almachtich/ die Moeder Gods/ oft den Sancten oft Sanctinnen blasphemeert/ sal voor die eerste reyse ghestelt werden te water ende te broode sekeren tijt/ tot discretie vandẽ gerechte/ ende daer en boven verbeuren xx. Carolus guldens/ voor die tweede reyse sal op de kake gestelt eñ ghegeesselt zijn/ eñ voor die derde reyse sal werden gheschabotteert/ ghegeesselt / deur de tonge ghesteken ende ghebannen/ al tot discretie vanden gherechte.

De xlvj. Rubrijcke.
Van Iniurien.

Dat eerste Artijckel.

ALle iniurien verbael daer yemãts eere oft fame aencleeft/ niet veriaert zijnde/ sullen met eerlijcke eñ prouffitelicke amenden naer gelegentheyt vander sakẽ tot discretie vanden gerechte ghecorrigeert werden.

Dat ij. Artijckel.

Wel verstaende datmẽ lichte persoonen van quade name ende faeme/ gheen eerlijcke oft honorabele amende oft reparatie doen en sal.

Allen

Allen welcken Puncten ende Artyckelen, ende elck van dien wy hebben gheconfirmeert, geauctoriseert ē gedecreteert, confirmeren, auctoriseren ē decreteren by desen, willende ē verclarende dat die selue Artyckelen voortaen sullen onderhouden ē onuerbrekelick geobserueert worden, voor eenich Edict, Costumen, Vsantien ē manieren van procederen binnen onse voorß Stadt ende Vryheydt van Vtrecht, in rechte ende daer buyten, ende dat voortaen niet van noode zyn sal die selue Costumen ende Vsantien te verifieren anders dan by extract gheteyckent by den Secretaris onser voorschreuen Stadt van Vtrecht. Abolerende, af ende te niet doende alle ander Costumen, Vsantien, Obseruantien, ende manieren van procederen ter contrarien, oft van dese onser Ordonnantie discreperende. Verbiedende den Borgheren ende Inwoonders onser Stadt ende Vryheyt van Vtrecht ende allen anderen, van wat qualiteyt, conditie ē auctoriteyt die zyn, Aduocaten, Voorspraken ende Procureurs van Partyen voortaen te introduceren, allegeren oft poseren andere Costumen, Ordonnantie, Vsantie oft maniere van procederen der voorß Stede ē Vryheyt, dan de ghene hier bouen gheinsereert. Ordonnerende voorts, datmen in allen saken ende stucken, niet begrepen ē verclaert in dese onse voorß Ordonnantie, sal procederen ē hem reguleren conforme ē naer dispositie van gescreuen recht. Behoudelyck in al onse rechten ē hoocheyt, ē reserverende aen ons ē onsen nacomelinghen, Erf-heeren ende Erf-vrouwen vander Stadt Steden ē Landen van Vtrecht, die declaratie, interpretatie, veranderinghe, ampliatie, oft restrictie van dese onse voorß Ordonnantie, verclaringhe, statuyt ē decreet, tot allen tyden als wy ē onsen voorß nacomers beuinden sullen nut ē oorbaerlyck te syne totter welvaert, ruste ē oorbaer onser voorß Stadt van Vtrecht: Ontbieden daeromme ē beuelen onsen lieuen ē ghetrouwen den Stadthouder, President ē Lieden van onse voorß Rade Prouintiael tot Vtrecht, Schout, Borghermeesters, Schepenen ē Rade aldaer, dat sy elck int syne ē soo hem dat aengaet dese onse verclaringe, ordonnantie, statuyt ē decreet obserueren ende onderhouden, ende doen obserueren ē onderhouden na heur vorme ē inhouden, sonder daer tegens yet te doen of te laten gheschien ter contrarien in eenigher manieren. Beuelen insghelyck onse voorß Schout van Vtrecht, dat hy dese onse voorß Ordonnantie van stonden aen condighe ende wtroepe oft doet condighen ē wtroepen ter puyen der seluer Stadt, daermen ghewoonlyck is publicatie ē wtroe-

pinghe

pinghe te doen, die seluen doet ē laet registreren byden Secretaris der voorß Stadt, inden Registre daer toe gheordonneert ten eynde dat nyemant des ignorantie pretenderen en mach, ende wantmen van desen onsen Brief van doen sal mogen hebben in vele ē diuersche plaetsen. Wy willen dat totten Videmus of Copye autentycke van dien, ghecollationeert ende geteyckent by eenen van onsen Secretarisen, oft by den Secretaris der voorß Stadt volcomen gheloove ghegeuen sy, gelyck tot desen originalen Brieuen. Want ons alsoo belieft, des t'oorconden so hebben wy onsen Segel hier aen doen hangen. Gegeuen in onse vryheyt van Turnhout, den vyfsten dach van Julio, int Jaer ons Heeren M. D. ende L. van onsen Keyserryck xxxi. Ende van onsen Rycken van Castilien ē anderen xxxv. Aldus onderteyckent by den Keyser in zynen Rade.

De Zoete.

Ghecollationeert teghen de voorß Costumen, Vsantien, &c. Gheregistreert staende int Registre vander Ordonnantie t'Hofs Prouinciael van Vtrecht, ende is beuonden daer mede t'accorderen.

Onderteyckent By my Schrijvere.

Dese voorß Ordonnantien, Puncten, ē Artyckelen hier voor inne gheroert, zyn van weghen der K. M. onsen alder Genadichsten Heere in tegenwoordicheyt van myn Heer die Schout, Burgermeesteren ende Schepenen der Stadt Vtrecht openbaer metter Stadtclocke gepubliceert, des Dynsdachs den lesten Septemb. int Jaer ons Heeren M. D. ende L.

Die Tafel om lichtelijck te vinden die Rubrijcken/ Artijckelen ende materien begrepen in desen teghenwoordighen Boeck.

Van der Stadt Policien.

Die eerste Rubrijcke.

Item

Vande voorspraken.

Vanden gerechts-boden.

Vanden officie vanden Secretaris eñ zijn salaris.

Hoemen voor den gherechte procederen sal/ende eerst van citatie.

Van deffaulten in Criminele saken.

Van deffauten in Civile saken.

Van deffaulten na Litiscontestatie.

Van de gene die hem vermeten actie teghen yemant te hebben.

Van Recht-voorderinghe.

Item

Van Partijen te condemneren oft absolveren.

Van andermael te verhalen.

Van Appellatie.

Van Executie.

Van Pantweringhe.

Van preferentie ende concurrentie.

Van consignatie van Penninghen.

Van rechten voor den wtheemschen lieden in actie personele.

Van Arresten.

Van Arresten op goeden toebehoorende den ghenen die alhier niet iusticiabel en zijn.

Vander Inwoonders der Stadts vryheyt.

Van houwelijcx voorwaerden ende lijftochten.

Van schiftinge/ schepdinghe ende boedelrecht.

Van drierhande voordeel.

Van huyshuere ende huysen diemen in lijftochte besidt.

Van verbonden ende ghehypotequeerden goeden.

Van Timmeringhe.

Van overgiften ende maken.

Van heughen diemen Schepenen gheven sal.

Van Dienst-boden.

Van Momberschap.

Ordonnantie op die vecht-kueren.

Van Overspel.

Van informatie precedente en vangen om Criminele saken.

De

Van Vanghenisse houders / ende Vangenisse brake.

Van ontslaen in Materie criminele op borchtochte / ende by een Procureur de sake te moghen beleyden.

Van ter bancke te legghen.

Van Confronteren.

Ordonnarie punitien / der Stadt van Utrecht van diefte.

Van Dootslaghen.

Van valsche Accusatie ende Munte.

Van crachten eñ overdaden.

Van Moorde.

Van Moort-brande.

Van Blasphemie.

Van Iniurien.

Hier is voleynt die Tafel van desen teghenwoordighen Boeck.

FINIS.

Provisioneel Ordonnantie opte execcuti- en ende gijselinghen voor den gherechte van Utrecht.

Also t'Gerecht van Utrecht bevint / dat over-mits daer geẽ seker Regel gestelt oft gemaect en is opte forme van Executien vã alle Sententiẽ die in rẽ judicatam gegaẽ zijn eñ andere provisioneel Sententien oft appoinctementẽ niet appellabel / eñ dat deur diẽ / d'selve Executiẽ verscheydelijcken gepractiseert worden by Requesten / waer door t'gerecht seer gemolesteert / eñ d'executiẽ seer geretardeert wordẽ. SOO IST, dat t'Gerecht inhererende in effecte die maniere van doen / voor henluyden gheuseert / soo veel het mogelijck ende dienstelijck is / by provisie gheordonneert heeft tot dat anders van weghen Conincklijcke Ma. daer inne sal wesen voorsien / t'ghene hier naer volcht / daer naer partijen hen sullen reguleren.

Dat eerste Artijckel.

Inden eersten / dat voort aen die Sententiẽ oft condemnatie / inhoudende betalinge van penningen / als parthye geen goederen en weet te becommen / daer aen zy haer Executie soude mogen dirigerẽ / ende dat die gecondempneerde naer voorgaende Sommatie in gebreecke blijft te betalen / sal die Triumphant nae d'expiratie van ses dagen / na d'eerste Sommatie / den gecondemneerde andermael mogen doen sommeren / omme aenwijsinge vã goeden te doene / binnen xxiiij. uren / eñ hem daer toe dach beteyckenen op de Rolle.

Dat ij. Artijckel.

Ende sal die Triumphant teynden die xxiiij. uren / daer van presenteren opte Rolle / alwaer die gecondemneerde d'selve aenwijsinge ghehouden sal wesen te doene / ende by gebreecke van dien / sal yegens hem deffault worden verleent / ende die Triumphant verclarẽde dat hy zijn deligentie gedaen heeft om die goederen vanden ghecondemneerde te weten / ende egeen en weet te vernemen / daer aen hy volgende d'ordonnantie soude mogen executeren / sal ten versoecke vanden Triumphãt apprehensie gedecerneert worden yegens den gecondemneerde / indien die sommatie aen zijn persoon is gedaen.

Dat iij. Artijckel.

Anders sal van noode wesen anderde Sommatie te laten doen / eñ sal in sulcken gevalle opt tweede deffault die voorschreven apprehen-

sie worden ghedecerneert.

Dat iiij. Artijckel.

Welverstaende dat indien die gecondemneerde merckelijck suspeckt ware de fuga, sal die Triumphant terstont zijn redenen vā suspicie by geschrifte mogen overleggen/met die verificatien daer toe dienende/eñ versoecken al vorens te sommeren/versekeringe vande persoon vande ghecondemneerde.

Dat v. Artijckel.

In welcke gevalle indien de redenen van suspicie / ende verificatien van dien pregnant bevonden worden / sal de facto apprehensie worden ghedecerneert.

Dat vj. Artijckel.

Item in alle Sententien of Appoinctementen/inhoudende facti prestationem, daer inne by gijselinge geprocedeert wort / sal die gecondemneerde na voorgaende Sommatie ter eerster beteyckeninge van gijselinghe / ghehouden wesen inde selve te compareren / ende daerinne te blijven/ende eben verde die ghecondemneerde sulcx niet en dede/ sal die Triumphant zijn onghehoorsaemheyt ende contumatie doen accuseren opte Rolle.

Dat vij. Artijckel.

Ende blijckende by relatien van t'gene voorschreven is/sal peghens den ghecondempneerde deffault verleent/ende penale gijselinghe worden gedecerneert.

Dat viij. Artijckel.

Ende eben verre de gecondempneerde ebenwel in gebreecken blijft/ sal die pene worden ghedecerneert/ende den Deurweerder gheauctoriseert/ende belast d'selve te executeren aende ghereetste goederen vanden ghecondemneerde/ende andere ghijselinghe ghedecerneert op dobbele pene.

Dat ix. Artijckel.

Ende sal ten naesten Rechtdage/die Deurweerder gehouden wesen den Schout(des versocht zijnde)te verthoonen vant pant / diens aengaende geexecuteert/ofte hantvullinghe daer voor ghenomen/ ende by gebreecke hy d'Executie vande voorschreven pene alsdan niet gedaen en heeft/ofte hem diens aengaende niet en excuseert / den gerechte ghenoech sijnde/sal den Schout in sijn eygen name/daer van verobligeert wesen.

Dat x. Artijckel.

Item indien die gegijselde die tweede reyse in gijselinge niet en compareert/sal die Triumphant zijn cōtumatie eñ inobedientie opte Rolle accu-

le accuseren als boven/ende sal yegens den gecondenmeerden deffault gegeven worden/ende voorgaende pene ghedecreteert/ende die Deurweerder gheaucthoriseert als boven / ende die derde penale gijselinghe verleent.

Dat xj. Artijckel.

Van welcke pene die Deurweerder gehouden sal wesen te doen / als boven.

Dat xij. Artijckel.

Ende indien die gecondemneerde noch contumax ende inobedient blijft/sal voor de derde reyse zijn inobedientie opte Rolle worden geaccuseert/ eñ yegens hem default verleent/ eñ die voorgaende pene gedecreteert/ende ten versoecke vanden Triumphant/apprehensie van sijn persone gedecerneert.

Dat xiij. Artijckel.

Ende sal die Deurweerder gehouden wesen/die derde pene te executeren/als voren.

Dat xiiij. Artijckel.

Ende indien die gecondemneerde gegijselt zijnde/hem daer yegens sal willen opposeren/sal op de Rolle moghen versoecken/ daer toe ontfanghen te worden.

Dat xv. Artijckel.

Welverstaende dat al eer die gecondemneerde ghehoort sal worden/ hy ghehouden wort in gijselinghe te gaen / ende zijn obedientie te verclaren op de Rolle / ende te betalen die costen van voorgaende deffaulten indien daer eenige zijn.

Dat xvj. Arijckel.

Ende dat gedaen zijnde/ sullen zijn redenen sommierlijck ghehoort worden/ende die Triumphant ter contrarie/ende sal daerop byden gerechte gedisponeert worden.

Dat xvij. Artijckel.

Ende indien t'Gerecht die redenen vanden opposant apparentelijc pregnant vint sal alsdan in oppositie ontfangen worden/mits namptiserende die boete van dien/mits welcke hy verstaen wort/ontslaghen te sijn wter gijselinge/ tot dat d'sake van oppositie gedecideert sal wesen.

Dat xviij. Artijckel.

Ende oft gebeurde/dat die ghecondemneerde wt eenighe notelijcke saecken absent ware/ten tijde dat die gijselinge beteeckent wort/sal yemants vanden huyse vanden ghecondemneerde d'selve absentie / ende die saecke van dien op de Rolle moghen allegeren / daer op by den gerechte (indien zy dselve absentie deuchtelijck eñ notelijck bevinden te wesen)

wesen) den gecondemneerde een gratiose wtstel gegost sal mogen wor-
den/na gelegentheyt vander saecke.

Dat xix. Artijckel.

Ende ost die gecondemneerde ymmers niet te becommen en ware/ in materie van gijselinghe / ende dat hy hem absenteerde in fraudem vander Executie/so salmen yegens sulcken gecontumaceerden / eñ absenterende mogen procederen by arrest op zijne goederen/ doende dselve byden gerechte inventariseren/ ende in bewaerder hant stellen / tot versekeringe vander executie ende costen van dien/ende in gevalle van voorder contumatie/sal voorts gheprocedeert worden/als naer rechte/ t'welck nochtans op de Rolle eerst versocht/ende gedecreteert sal worden.

Dat xx. Artijckel.

Item als yemant gecondemneert is ad factum, t'welc hem niet mogelijck en is te presteren / sal mogen presenteren schaden ende interesse te betalen ende daer mede volstaen/ende d'executie ontgaen.

Dat xxj. Artijckel.

Die pene van gijselinge sal wesen ordinarie thien stuyvers/dwelcke opt tweede deffault gedubbeleert / ende opt derde deffault ghetripleert sal worden.

Dat xxij. Artijckel.

Ende in wichtige saecken sal die eerste pene mogen gheset worden als des versocht wort) op een gulden / dwelcke opt tweede ende derde deffault gheaugmenteert sal worden/als boven.

Actum ende ghepronunchi-
eert den xxviij. Novemb.
Anno XV^c. LXXII.

Ordonnantie vande Heeren Staten

vanden Lande van Vtrecht, waer na die gene die hem voorts aen inden Echten state sullen vvillen begheven, ofte oock alrede begheven hebben, sonder nochtans openbaerlijck naer voorgaende proclamatie getrout te sijn, haer sullen hebben te reguleren.

TOT VTRECHT,

Gedruckt by Herman van Borculo/woonende onder den Doms Tooren/int vlieghende Hart/Anno 1606,

Die Staden vanden Lande van Vtrecht doen cont allen den ghenen die dese sullen sien ofte hooren lesen. Alsoo vele ende swaere clachten ghedaen worden over die abusen, ende ongheregheltheden die daghelickx meer ende meer ghebueren ende ghepleecht worden int versamen van Mans ende Vrouwen, so inden Echten State als andersins, principalick hercomende, overmits zedert d'alteratie vande Religie egheen seecker forme ofte maniere op de solemnisatie vanden huwelick ghemaeckt ofte ghestatueert is gheweest, waer duer apparentelick in toecomenden tijden meerder swaricheden souden staen te verwachten, soo op den echtschap van Mans ende Vrouwen ende van haren Kinderen, als op de deylinge ende successie vanden boedel ende goeden die alsulcke te samen ghebracht, geconquesteert, ende metter doot geruymt oft achterghelaten hebben. Soo ist dat de voorss. Staten begheerende in alles soo veel als in hen is behoorlick te versien, ende alle swaricheden ende processen die in toecomenden tijden, overmits d'onsekerheyt vanden echtschappe, soude mogen omstaen ende verrijsen te voorcomen, naer vele ende verscheyden communicanten hier op, soo met den anderen als oock particulierlick inde collegien van yder Lidtmaet ghehouden. Eyndtlick gheordonneert ende ghestatueert hebben, ordonneren ende statueren by desen die poincten ende Articulen hier naer volghende.

Nden eerſten/ ſullen de gene die haer voorts aen inden Echten ſtaete begeren te begeven gehouden ſijn te verſchijnen/ ofte voorde gerechte vande plaetſe daer ſy reſideren / ofte dē genen die t'voorſchreven gherechte tot deſer ſaecke committeren ſullen / ofte voorde Dienaren van de Kercke daer onder ſy gheſeten zijn/ ende op de ſelve verſoecken dat hen luyden vergonſt worden behoorlicke proclamatie ofte gheboden. Ende ſoo verre die Magiſtraet ofte hare gedeputeerden/ofte die Kerckendienaren niet en blijct van eenige vanden Impedimenten hier naer verclaert / ſullen die verſochte proclamanten eñ gheboden accorderen : Ende diens volghende decerneren/dat by twee Merctdaechſche geboden vanden Stadthuyſe/ſo verre die gheboden te doen vallen binnen eenighe vande beſloten Steden ende ten platten Lande by cloc-luydinge alſmen andere publicatien ghewoonlijck is te doen/ofte op twee Sonnendagen/ende een werckdach tuſſchen beyden inder Kercke vande Preeckſtoel / vercondicht/ende wtgeroepen ſal worden/hoe dat ſulcke ende ſulcke perſoonē inden Echte ſtaets ſullen vergaderen. Ende indien yemandt is die wettighe redenen weet/waeromme d'ſelve perſoonen niet en behooren ofte vermoghen inde Echte ſtaet te verſamen / dat ſy t'ſelve die vande Gherechte ofte Kercken dienaren aenbrenghen/eer dat het Huwelijck gheſolemniſeert zy/op peyne dat ſo verre ſy van des in gebreecke blyven/ſy namaels niet gehoort ſullen worden/ ende ſal t'elcken reyſe by t'voorſz vercondigen gevoecht worden/dat het is t'eerſte/ tweede/ende derde ghebodt.

II.

Ende indien die voorſchreven perſoonen die haer inden Echte begheeren te begheven woonachtich ſijn onder verſcheyden gherechten ofte Kercken / het ſy van een ofte verſcheyden Steden ofte Provinciē/ ſal een yeghelick aen ende by ſijn Magiſtraet oft Kercken-dienaren/ die proclamanten ofte gheboden verſoecken / ende doen doen / eñ daer van betoon brengen aende Wethouders ofte Kerckendienaren/by/oft voor de welcke die trouwe gheſchieden ſal.

III.

Ende oft gebuerde dat die voorſz perſoonen ofte een van hen beyden wtheemſche waren/ ofte dat zy inde Stadt Steden ofte Landen van Vtrecht niet langer gewoont hadden dan drye Jaren/ ende nochtans by eenighe vanden Magiſtraet ofte Kercken-dienaren vande

voorsz Stadt Steden ofte platte Landen begheerden getrout te werden/so sullen alsulcke persoonen behalven die proclamantien ofte geboden die ghedaen sullen worden bide Magistraet ofte Kercken-dienaren vande Stadt Steden ofte platten Landen van Utrecht / daer aen zy des versoecken/noch gehouden zijn gelijcke geboden te doẽ doẽ bide Magistraet ofte inde Kercke vande plaetse van haer leste residẽtie/ ende daer van betoon/ende attestatie brenghen aende Magistraet ofte Kercken-dienaren/byde welcke zy ghetrout begeren te worden/eñ al vooren sy t'selve betoon brengen sullen niet getrout ofte t'samen gevoecht mogen werden.

IIII.

Ende die geboden in manieren voorschreven gedaen zijnde. Ingevalle daer gheen oppositie/ wederspraecke oft weder-roep en valt/ ofte gheen wettige redenen geallegeert worden/waeromme alsulcken houwelijck zijn voortganck niet en soude behooren te hebben/so sullen die voorschreven persoonen t'samen gegeben worden/ te weten die proclamatien versocht hebben aenden Gerechte ofte Wethouders / inden Stadthuyse ofte andere plaetse/ daermen dat ordonneren sal/ ende de ghene die de proclamatien versocht hebben aenden Kercken-dienaren inde Kercke / ofte ten minsten voor een Dienaer des Godtlijcken woorts twee Ouderlingẽ eñ twee Diaconẽ/ ofte andere die inde plaetse vande selve gebruyct worden/alles in die forme daer op ghemaeckt/ ofte noch te maecken.

V.

Wel verstaende dat indien die voorsz. persoonen ofte een van hemluyden noch ouders hebben/als Vader ende Moeder ofte een vã beyden/ofte dat zy minder van Jaren sijn/te weten die Mans persoonen onder haer 25. Jaren eñ die Vrouw persoonen onder haer 20. Jaren/ dat die voorseyde proclamatien niet en sullen verghost worden/ ten zy die vanden Magistraet ofte gerechten/ofte haere gecommitteerde/oft die Kercken-dienaren eerst eñ al vooren ghebleecken zy van t'consent vande ouders / ofte by ghebreecke van dien vande Mombers ofte die ghene die Mombers gheweest sijn/ofte soudẽ behooren te wesen. Eñ indien hem daer van egeen bethoon ghedaen wort / dat zy voor hem ontboden eñ ghehoort sullen hebben de selve ouders ofte Momboors so zy eenighe hebben/anders die naeste vrienden ende Maeghen / die naer rechten ofte costuyme vanden Stadt ofte Landẽ mombers souden behooren te zijn vandepersoonen die t'samen inEchte begeeren te vergaderen/omme te weten of t'voorsz. Huwelic met hare wille besloten is. Indien ja/sullẽ die voorsz proclamatien mogen doen doen. In-

dien

dien niet / sullen hen af vraghen die redene waeromme zy tot t'voorsz Huwelick niet en begeeren te consenteren. Ende soo sy die redenen niet pregnant vinden/ sullen arbeyden de ouders ende momboors met ge-voechlijcken middelen tot het consent te induceren. Ende indien zy sulcx niet en connen gedoen/ ofte dat die redenen byde ouders ofte mō-bers gheallegeert sulcx zijn / dat haer dunckt/ datmen een insien daer-op behoort te hebbed. Sullen so wel die Kercken-dienaren als die ge-committeerde vanden Magistraet ofte gerechte/ die geallegeerde rede-nen gehouden wesen t'collegie vande gerechte aen te dienen / die welc-ken / naer dat zy die redenen souffisant / ofte niet souffisant vinden d'voorsz proclamantien accorderen ofte weygeren sullen.

V I.

Ende indien die ouders/ momboors / ofte die momboors soudẽ be-hooren te wesen/ geroepen zijnde niet en compareeren binnen den tijdt van xiiij. daghen/ ofte dat zy binnen den selven tijdt gheen wettige re-denen en willen oft weten te allegheereu / sullen die proclamatien ver-gost ende voorts tot solemnisatie vanden Huwelijc geprocedeert wor-den/ so verre anders geen oppositie oft beledt gedaen ofte geallegeert wordt.

V I I.

Item sullen bydē voorsz. Magistraet noch gerichten ofte haren ge-deputeerden nochte Kercken-dienaren geen persoonen getrout mogen worden dan naer dat hen gebleecken sal zijn/ die voorsz. proclamatien in manieren voorsz ghedaen te wesen/ ende datter geen wedersprаeck/ oppositie/ ofte wettich belet gedaen ofte gheallegeert is / op peyne van arbitraile correctie.

V I I I.

Ende omme te vermijden alle fraude die inde proclamatien souden moghen geschieden/ sullen die persoonen die de proclomatien versoec-ken niet alleen gehouden wesen/ die te doen doen/ op huere eygen pro-pere naem/ ende die name van haren Vader. Maer sullẽ schuldich we-sen daer by te voegen haer by-naem/ soo verre sy eenighe hebben/ ende indien dan die vande Magistraet ofte Kercken-dienaren / die voorsz. persoonen oft eenich van hem niet wel en kennen / sullẽ gehouden zijn neerstighe ondersoeck te doen omme te weten/ wie die personen sijn/ eñ of sy die selve sijn die zy hen segghen te wesen/ of zy onder haer bedrijf woonachtich sijn/ ofte zy ouders ende mombers hebben ofte gheen/ eñ oock op den ouderdom vande selve personen om hem daer naer int ac-corderen/ ende doen van proclamatien te mogen reguleren.

I X.

Ende oft gebuerde dat eenige personē naer datum van desen in anderen forme malcanderē getrout hadden dā voorsz is/so soude alsulcke trouwe van onweerden geacht eñ gehoudē worden / ten ware dat beyde partyen vry zijnde/ te weten noch ouders noch momboors hebbende/eñ boven die voorsz Jaren sijn / confesseerdē den anderen getrout te hebbē/ ende dat de selve confessie niet en streckte tot preiuditie van andere voorgaende trouwe/ ofte dat daer van bleecke by een publijck instrument tē minsten voor een openbaer ende legael notaris behoorlijckē geadmitteert/eñ twee getuygen gepasseert/eñ sullen in sulcke gevalle d'voorsz personen gedwongen worden binnen eenen seeckeren tijdt bijde Magistraet ofte Officier te prefigeren/ t'voorsz huwelick te solemniseren/in manieren voorsz.Ende des niet te min sullen sulcke personē vermits haer misbruyck arbitralicken gecorrigeert worden naer gelegentheyt vander saecken.

X

Eñ oft gebuerde dat eenige mans/ ofte vrouwe personen pretēdeerden yemanden ghetrout te hebben/tsy om een ander huwelick te beletten ofte andersins/ ende dat sulcx bijde anderen parthie ontkent wort/ so en sal op alsulcke trouwe niet ghelet worden/ten ware daer vā bleecke ten minstē by eē publijck instrument/ so voorsz is/eñ indien gevalle sal gedaen worden/als int voorgaende artikele.Behoudelickē dat als alsulcke persoonen onder die voorschreven Jaren zijn/ende noch onder haer ouders ofte mombers staen/dat t'voorschreven huwelic/ alwaert beyde die personē/so wel Man als Vrouwe dat beleden/ ofte bekendē/ ofte daer van by eenich publick instrument mocht blijcken/van geender weerder gehouden en sal worden/tē ware dat die Vaders ofte mombers/die tot sulcke huwelick niet en hebben willen verstaen / namaels daer inne consenteerden / in welcken gheballe sonder ander wettelicke impedimēten t'huwelick vā weerden blijven sal / ende die partyen bedwongen worden/t'selve te solemniseren / in manieren voorē verhaelt. Ende sullen niet te min so wel de ghene die sulcke huwelick gecontraheert hebben/als andere die daer over gestaen/ ofte toegeraden hebbē/ arbitralick gestraft worden naer gelegētheyt der sakē.Sal daer benessens in dese plaets hebbē het placaet t'anderen tydē by Keyser Carel/ op gelijcke contracten vā Huwelick gedaen publicerē/van date 1540. t'welc men verstaet in weerde te houden/eñ by dese niet te derogeren.

XI.

Behoudelicken nochtans dat indien eenige persoonē minder vā Jarē wesende/haerluyden in echte state begeerden te begeven/ eñ daer toe geen consent van haer ouders ofte mombers ofte vā haer naeste vrienden ofte

den ofte magen in plaets van mombers en conde verwervē/datse tselde die Magistraet vande plaetse daer haer ouders ofte mombers woonachtich sijn te kennen sullen mogen geven/eñ versoecken dat sy haer consendt daer toe willen draghen / in welcken ghevalle sullen die vande Magistraet ofte gerechte die ouders/ mombers/ naeste vriendē ofte magen voor haer ontbieden eñ van henluyden verstaen/die redenen waeromme sy daer inne niet en willen consenterē. Eñ so sy die suffesant vindē/sullē die ionge Luyden haer versoec afslaen. Indiē niet eñ dat sy t'Huwelic gelegen/ofte andersins geraden vinden / sullen sy die voorsz personen mogen te samen geven in manieren voorzen verhaelt. Eñ sullē ooc in sulcke gevalle so zy bevindē die ouders ofte mombers geen redenē te hebbē om t'voorsz huwelic niet te consenteren/ die voorsz ouders mogen constringeren d'voorsz kinderen naer qualiteyt van hare goederen redelicke mede gaeve te geven.

XII.

Eñ in gevalle dat eenighe persoonen naer date van dese hem in andere manieren in huys-houdinge/ eñ t'samen woninge byden anderen voegen eñ converseeren als Echte luyden sullen (zo verre zy haer echte bekennen) tot solemnisatie vanden huwelic ghecompelleert worden in manieren voorzen verhaelt. Eñ indien zy bekennen den anderen niet getrout te hebben eñ dat het vrye personen zijn/ zal hem geordonneert worden tzelve te doen/enmiers proclamatiē daer toe te versoecken binnē den tijt vā een maent/oft zulcke andere als die Magistraet ofte gerechte goet vinden sal/ofte dat zy haer binnen den selven tijt vandē anderen separeren ofte scheyden/sonder mettē anderen meer te converseren/eñ indien zy onwillich blyvē om sulex binnen eē maent ofte anderen gepresigeerden tijt te doen/sullen voor d'eerste verbueren L. pondt tot xl. grooten vlaems t'pont. Eñ so sy noch een maent by een blijven/ ofte bevonden worden met den anderen te converserē/ sullen verbeurē hondert ghelijcke ponden. Eñ so zy noch een maent byden anderē blijven sitten ofte nochmael metten anderen converseren / sullen verbuerē twee hondert guldē/waer van t'eē derdendeel/sal commen ten profijte vande Hooft-officier / ende het tweede derdendeel tot profijte vanden armen vanden plaetse / ende het derde derdendeel tot profijte vanden aenbrengher. Ende zo verre die voorsz persoonen langher byden anderen blyven ofte meer metten anderen bevondē worden te converseren/sullen voorden tijt van X. Jaren wt die Stadt Steden eñ Landē van Utrecht gebannen/ eñ boven dien noch in haer goederen gemulcteert worden naer qualiteyt vande persoonen eñ goeden. Eñ zo eenige zijn die geen goeden en hebben/ zullen by ander peyne/het sy corporael

schavot-

schabotteringe ofte bannissement naer gelegentheyt vander saecke gestraft worden. Doch zo eenige persoonē meendē redē te hebben / waer door sy souden verhopen hē van alsulcke solemnisatie te excuserē / ofte dat dē tijt vande selve solemnisatie wtgestelt ofte geprolongeert soudē behooren te wordē. Sullē tselve den Magistraet ofte gerechte te kēnē geven/om tzelve gehoort daer op gedisponeert te wordē naer behoorē.

XIII.

Eñ zo veel aengaet den genen die voor date vande publicatie vā desen als Echte luyden te samen huys gehouden/ gewoont eñ geconverseert hebbē/het zy ooc vā wat qualiteyt gemoet ofte gesintheyt zy zijn/ al ist dat sy haer trouwe opēbaerlic voor de Kercke ofte harē Dienarē niet bekent gemaect en hebben/so sullen zy nochtans gehoudē/ geacht eñ gereputeert worden van een yegelijc/ gelijc zy gehouden/geacht/ eñ gereputeert wordē by desen geechte eñ getroude Luydē/als of zy inder Kercke ofte voor eenige publicque persoonen te samen gegevē ende in woninge huys-houdinge/eñ conversatie/ als geechte Luydē getreden waren/mits dat zy ofte emmers die mans persoon die trouwe/ die vāde Magistraet ofte gerechte ofte hare gedeputeerdē sal aenbrengen eñ daer van acte doen maecken.

XIIII.

Welverstaende zo verre eenige van sulcke persoonē hem hier by beswaert vinden/dat sy binnen den tijt vā drie maenden nade publicatie van desen sullen gehouden sijn die Magistraet ofte gherechte vander plaetse daer sy woonen t'selve te kennen te geven/ die haer redenen gehoort daer op disponeren sullen soo sy bevinden sullen te behooren.

XV.

Eñ op dat een yegelijc weten mach in wat grade van bloede ofte affiniteyt ofte swagerschappe voorts aen gheoorloft sal sijn te trouwen/ wort gestatueert dat van nu voorts aen alle persoonen in Echte zullē mogen versamen die den anderē noch in bloede noch in affiniteyt ofte swagerschappe en bestaē/in eenige vāde grade inde welcke byde Goddelicke eñ Wereltlijcke Keyserlijcke rechten verboden is huwelijcken te contracteren / welcke verboden graden om alle seeckerheydts wille hier naer verclaert worden.

XVI.

Eñ eerst en sullen niet mogen trouwen/ die ouders met hare kinderen/noch kinder kinderen/in wat grade het oock soude mogen wesen.

XVII.

Insgelijcx niet broeders met hare susters, het zy vanden halven ofte gheheelen bedde.

Oock

XVIII.

Ooc en mogen niet trouwen die Omē met haer nichtē/ dat is met hare broeders ofte susters kinderen/ofte hare kinder kinderen / nochte andere van hem descenderende/van gelijcke niet die Mopen met harē neven/te wetē haer broeders ofte susters kinders/ noch kinder kinderē ofte haren descendenten/ vermits t'respect ende reverentie die de voorsz nichten eñ neven haer Omen eñ Moeyen neffens Vader eñ Moeder schuldich zijn.

XIX.

Eñ also Man eñ Vrouwe door die gemeenschappe des huwelicx eē worden. So ist ooc verboden dat die Man met egeen bloet-bewanten van sijnder overleden huysvrouw noch die Vrouwe met egeen bloet-bewante van haer afgestorven Man/den selvē Man ofte Vrouwe inde voorsz wt gedructer graden bestaende en sullē mogen trouwen / namentlic dat egeen Man trouwen mach met zijn schoondochter/ te weten met die nagelaten weduwe zijns soons/ noch met die Weduwe vā zijn zoon ofte dochters soon/ eñ soo voorts nederwaerts/ ooc met geen Weduwe van zijnen descendentē. Eñ van gelijckē en mach geē Huysvrouwe trouwen met haer schoonsoone/ te wetē met die Man van hare overleden dochter/ noch metten Man van haer soons ofte dochters dochter eñ also vervolgende met geen die Man geweest is/ van eenige haren descendenten. Insgelijcx en mach geen Man trouwen met zijn stiefdochter oft voordochter van zijnder huys-vrouwen/ noch niet gene vande selve dochteren descendenten/ gelijck oock geē Vrouwe trouwē mach met haer stiefsoone/ dat is haers Mans voorsone/ noch met gene van zijnen descendenten.

XX.

Item egeen Man en mach trouwen die nagelaten Weduwe vā sijnen broeder/ noch die Vrouwe die nagelaten Man van hare Suster.

XXI.

Boven desen en mogen niet trouwen den Om met die Weduwe van zijns broeders ofte susters sone noch met die weduwe van eenige haren descendenten / eñ van gelijcken en mach geen vrouwe trouwen met die nagelaten Man van haer broeders ofte susters dochter/ noch met die Man van eenige haren descendenten.

XXII.

Eñ so bysonder goet regardt genomen behoort te worden dat den Echten staet in alle eerbaerheyt eñ sonder confusie vande voorsz grads geschiede / so wort geordonneert/ dat indien eenige personen versoeckē geboden/ omme t'samen gevoecht te worden/ die welcke nochtans die

ghedes-

deputeerden vande Magistraten ofte Kercke dienaren soudẽ bedunc-
ken dat ten respecte voorsept niet te samen gevoucht en souden behoo-
ren te worden. So sullen die voorsz ghedeputeerde eñ Kerckendienarẽ
t'selve den collegie vande gerechte aengeven / omme by henluydẽ daer
op gedisponeert te werdẽ / so sy na die Godlicke eñ Keyserlicke beschre-
ven Rechten sullen bevinden te behooren / ende middelre tijt niet het
doen vande voorsz proclamatien superstederen.

XXIII.

Ende indien eenige vande voorsz personen den anderen in eenighe
vande voorsz grade vã bloede ofte swagerschappe bestaende haer ver-
voorderen in Echte te versamen / ofte met den anderen vleeschelic te cõ-
verseren. So sullen alsulcke huwelic als zy datelic gecontraheert sullẽ
mogen hebbẽ / wesen egeen eñ van onweerden / eñ sullen boven dien die
persoonen daer over gestraft worden / als incestueusen ende bloetschẽ-
ders / met de pene daertoe byde Goddelicke eñ Keyserlicke beschreven
Rechten gestatueert.

XXIIII.

Eñ also die peyne tot noch toe / so sy byde ordonnantie ofte statuten
vanden Stadt eñ Steden als gewoonte jegens den overspeelders ge-
stelt / ofte gebruyct / so seer cleyn is / datmen dagelicx die sondẽ so hooch
van Godt verboden daer door meer eñ meer siet vermenichvuldigen.
Jae by naer voor geen sonde geacht worden. So is om die overspelen
(so veel mogelijc is te belettẽ) geordonneert eñ gestatueert / dat zo verre
eenich Echte Man bevonden wort met eẽ ander Mans geechte vrou-
we naer date van desen overspeel gecõmitteert te hebben / dat die zelve
Man eñ Vrouwe daer over ghestraft sullen worden conformelick den
Wereltlicken beschreven rechten / te weeten den Man met dẽ zweerde /
ende die Vrouwe met eewich bannissement.

XXV.

Item indien een Mans persoon overspel bedrijft met een vrye ende
ongebonden Vrouwe persoon / sal met der daet vervallen zijn van zijn
staet ende officie / so verre hy eenige heeft / eñ ooc onbequaẽ eñ inhabijl
sijn / omme eenige staet ofte officie inde Stadt Steden ofte Landẽ vã
Utrecht meer te bedienen / eñ sal daerenboven gecondemneert worden
in een boete van hondert Carolus gulden voor d'eerste reyse. Eñ zo hy
meer bevonden wort / sal verbueren twee hondert Carolus gulden / eñ
boven dien wt die Landen van Utrecht gebannen worden ten eewigẽ
dagen. Eñ die Vrouwe persoone daer mede zulcken overspel bedreven
is / sal voor d'eerste reyse geset worden xiiij. dagẽ te water eñ te broode.
Eñ so sy meer bevonden wort / gebannẽ te worden dẽ tijt vã thien jarẽ.

Ende

XXVI.

Ende indien een ongehout Man overspel bedrijft met een gehouds Vrouwe/so sal die Jonckman voor d'eerste verbeuren de somma van hondert Carolus gulden/ende boven dien te water ende te broode gestelt worden den tijdt van xiiij. dagen. Ende indien hy andermael bevonden wort sal verbueren 200. Carolus gulden ende boven dien gebannen worden den tijdt van x. Jaren.

XXVII.

Ende die ghehoude Vrouwe/die met een ongebonden Man overspel bedrijft/sal gestraft worden so boven geseyt is.

XXVIII.

Ende dit al ōvermindert alsulcke recht als die geintéresseerde partien het zy Man ofte Vrouwe jegen den overspeelder/so tot schepdinge vant huwelick/als andersins/naer rechten competeert.

XXIX.

Ende so veele als aengaet den ghenen die voorts aen eenighe Eerbaren ionge Dochteren van haer eere sullen setten/die eenige Vrouwē vercrachten/ontschaecken ofte ontfueren/ ende diergelijcke gequalificeerde delicten doen. Salmen hem reguleren soo in peyns als andersins naer beschreven rechten.

ALle welcke poincten eñ articulen eñ een yder van dien int bysonder/de voorsz Staten ordonneren van nu voorts aen by allen eñ een yder vanden ingesceten vande Stadt Steden ende Lande van Utrecht ende allen anderen die die eenichsins raecken ofte aengaen sullē mogen/onverbreeckelick naegegaen ende achtervolcht te worden / op de peyne eñ brueckẽ daer inne begrepen. Bevelen daeromme d'eerste eñ ander Raden inden Hove van Utrecht/die Schouten/Marschalcken ende alle ander Officieren ende Justicieren / vande Stadt Stedē ende platten Landen van Utrecht/ dat zy hen naeden inhouden vā desen reguleren/ende d'selve neerstelick ende scherpelick doen achtervolgen ende onderhouden/ende jeghens den overtreders procederen ende doen procederen sonder eenighe dissimulatie ofte verdrach ter executie vanden peynen ende boeten boven verhaelt/ niet jegenstaende eenighe rechten/costuymen/ofte ghewoonten die ter contrarie vā desen eenichsins souden moghen strecken/ so die voorsz Staten die so veel des nodich is by desen derogeren. Aldus ghedaen ende gearresteert inde vergaderinge vande voorschreven Staten binnen Utrecht onder t'cathe=

vande

vande selve Staten hier op ghedruckt op den vj. dach van October. Anno 1584.

Ter ordonnantie van mijne voorghenoemde Heeren die Staten.

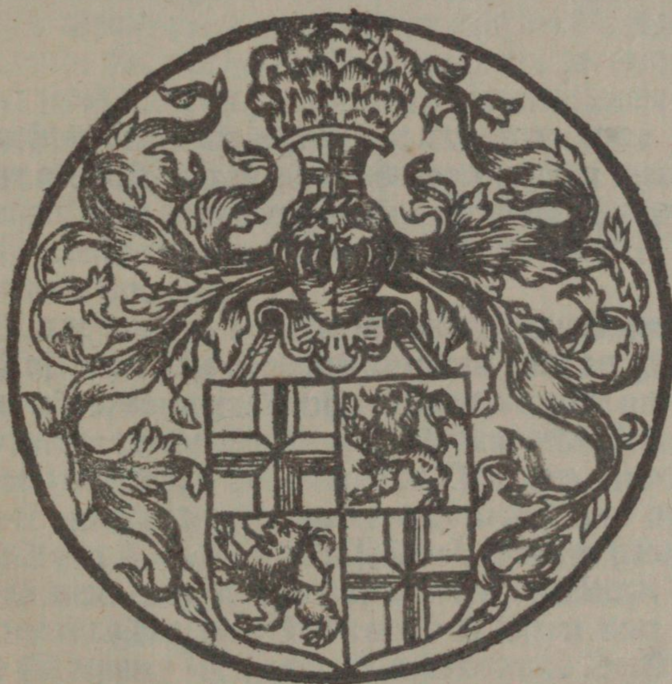
Onderteeckent

I.Strick.

Ende vvas besegheIt met een opghedruckt Zeghel in rooden vvassche.

Op den 17. May 1585. heb ick onderschreven Deurweerder vander Camer S'Hoofs van Vtrecht den innehouden van desen gepubliceert vanden Stadthuyse t'Utrecht met adsistentie vanden substituyt Schout, ende eenighe anderen vanden Magistraet, voor den ghemeenen Volcke aldaer naer voorgaende Clock-luydinge t'eenen oorconde. C.van Mijnden.

Placcaet ende statuyt van mijne E. Heeren die Staten slandts van Vtrecht / beroerende de successie van Susters ende Broeders kinderen inde goederen van heure overleden Oomen ende Moeyen.

Ghedruckt tot Vtrecht by Herman van Borculo / woonende
onder den Doms Thoorn int vliegende Hert.

Aurits / ghebozen Prince van Orangien Grave van Nassau / etc. Stadthouder mits gaders d'Staten vanden Lande vā Utrecht / Doen te weten / dat inde Stadt / Steden / ende Landen van Utrecht / die Kindts kinderen met heuren Oomen ende Moeyen eertijdts niet en mochten succederen inde erffenisse ende goederen van heure groote Vader ofte groote Moeder / ende dat oock alsnoch die Broeders ende Susters kinderen / nae vermogen d'costuyme van d'voorschreven Stadt / Steden / ende Landen werden geseclludeert vande successie / erffenisse ende goederen van heure Oomen ende Moeyen / zoo wanneer yemandt van heure Oomen ende Moeyen int leven es / dat hogher memorie Keyser Carel den vijfden van dien name / in zijn leven Heere ende Furst vanden Lande van Utrecht / beroerende die successie vande Kints Kinderen heeft geprovideert / ende inde rechte linie gheintroduceert het recht van representatie / ende dat tot noch toe alhier niet en is voorsien / in regard vande successie van Broeders ende Susters Kinders inde *linie Collaterale*, niet teghenstaende dat nae beschreven Keyserlijcke rechten bevonden wort / oock in t'selve cas t'recht van representatie plaetse te hebben / Eñ zoo wy dan achten redelijck te zijn / dat Broeders ende Susters kinderen deur het overlijden van heure Ouders niet en werden gedefraudeert ende uytgesloten van d'erffenisse van heure Oomen eñ Moeyen sonder dispositie testamentaire deser Werelt overleden / ende geneycht zijnde daer inne te voorsien:

SOO IST, dat wy nae verscheyde communicatien ende rijpe deliberatie oock op diversche verschrijvinghen daer op ghehouden ghestatueert ende gheordonneert hebben / statueren ende ordonneren mits desen: dat Broeders ende Susters Kinderen inde allodiale goederen van heurluyden overleden Oomen ende Moeyen / met heure alsdan noch levende Oomen ende Moeyen totten lesten van dien toe inclusivelijck voorts aen *ab intestato* mede sullen hebben te succederen / *in stirpes*, te weten: Omme inde plaetse van heuren overleden Ouders met eene handt inne te tasten / dan stervende den lesten van alsoodanighe Oomen ende Moeyen / sullen die Broeders ende Susters Kinderen vanden overleden hem ofte haer succederen / *in capita*, ende hooft voor hooft / sonder eenich regard te nemen / off van des overledens eenen Broeder ofte Suster meer ofte min kinderen int leven zijn als vanden anderen / derogerende mits desen ende te niet doende / d'costuyme /

statuy-

Statupten ende Ordonnantien vande voorschreven Stadt/ Steden ende Landen/ende alle andere rechte desen contrarierende/in eenige manieren. Ende ten eynde eenen yegelijcke des te bequamelijcker hun daer na sal moghen ende hebben te reguleren: Soo ontbieden ende ordonneren wy den eerste ende andere Raden s'Hoffs van Utrecht/ mitsgaders alle den Justicieren/ Officieren/ Wethouderen/ ende allen anderen Onderdanen slandts van Utrecht/ende generalijcke alle den ghenen die dese saecke aengaen mach/ d'voorschreven Ordonnantie nae te gaen/ eachter volgen ende te volcommen: Ordonnerende den eerste ende andere Raden voorgenoemt/dese inde stadt/steden ende landen van Utrecht/ alomme te doen vercundigen ende publiceren ter plaetse daermen ghewoonlijcke is publicatie te doen. Gegeven t'Utrecht den xxij^en. Martij XVC. vier ende tnegentich.

Onderstont:

Ter ordonnantie van mijne voornoemde Heeren die Staten Slants van Utrecht.

Ende was onderteyckent

G. de Ledenbergh.

Ende was besegelt met een opgedruckt Seghel in rooden wassche.

Placcaet ende Ordonnantie van mijne Heeren die Staten vanden Lande van Utrecht / beroerende de lossinghe van Renthen/ Wtgangen eñ Outeygens.

MAurits/ gebore Prince van Oraignen/ Grave van Nassou / etc. Marquis vander Vere/ etc. Stadthouder/ mitsgaders die Statẽ vanden Lande van Utrecht / Allen den genen die dese sullẽ sien ofte hooren lesen salupt: Doen te weten/ also diverse questien eñ geschillen / sonderlinge tusschen den ondersaten vande Provincie van Utrecht eñ andere dagelijcx verrijsen/ ter oorsaecke vande lossinge der Renthen die voor de rijsinge vandẽ gelde geconstitueert zijn geweest/ eñ dat gelijcke ofte meerdere swaricheyden apparentelijck sullen staẽ te verwachten/ by so verre t'eeniger tijt die specien van penningen als nu cours hebbende in heure wterlijcke valeur eñ cours werdẽ vermindert/ Sustinerende als nu veele Crediteuren vandiẽ datmen die losse nae teneur eñ inhouden van heure Brieven met swaren gelde/ met gelijcken getal van speciẽ/ eñ op alsulcke valeur soude hebbẽ te doen / als de voornoemde Renthen eertijts gecoft eñ geconstitueert sijn geweest/ Eñ die Debiteuren ter contrarie/ dat zy met loopenden ghelde souden mogen volstaen/ in regardt dat d'estimatie/ permissie/ eñ loop vanden gelde/ vande hooge Overicheyt dependeert/ achtende die redene te vereysschẽ/ als dat die prijse int af lossen der Renthen inde somme eñ quãtiteyt soude wesen gelijck met die somme eñ quantiteyt daer mede die selve Renthen inde constitutie vandien gecoft zijn geweest/ eñ dat over al die Hooft-sommen / jegens die loopende Renthen eenpaerlijcke geproportioneert behooren te blijven / Nademael men by experientie bevint dat deur die verscheydenthz der Opiniẽ in d' voorschrevẽ sake/ eñ menichfuldige altercatiẽ daer over gemoveert vele goederẽ besf waert/ eñ diverse Renthen ongheloſt blijven staen/ die anders apparentelijck ontlast/ bevrijt/ eñ afgeloſt souden werden. Omme in desen eenpaericheydt te doen observeren eñ ewech te nemen diversche swaricheyden/ processen/ eñ gheschillen/ die ter oorsaecke van t'ghene voorschreven es alreets verresen zijn/ ende noch voorder soude moghen verrijsen.

SOO IST, dat wy hier op gehadt het advijs vanden eersten ende anderen Raden vanden Hove van Utrecht na voorgaende beschrijvinghe/ met rijpe deliberatie verclaert ende gheordonneert hebben/ verclaren ende ordonneren mits desen/ dat alle ghevestichde eñ ongevestichde Renthen / mitsgaders oock Wtgangen eñ Outeyghens wt Huysen/ Erven ende Landen/ inde Stadt/ Steden ende Landen van

Utrecht

Vtrecht gelegen voorts aen los baer sullen wesen met ghelijcke somme ofte quantiteyt van gelde daer mede die eerst geconstitueert zijn ghe-weest / Calculerende die Somme van dien nae wtwijsen vande eva-luatie oft permissie die lest voor d'selve constitutie inde Provintie van Vtrecht gepubliceert is geweest/eñ die somme vande lossinge nae wt-wijsen vande evaluatie ofte permissie die lest voor date vãde selve losse inde Provincie van Vtrecht sal wesen gepubliceert/ eñ dat vã gelijcke die loopende Renthen sullen worden betaelt/ met alsulcken ghelde als nae de leste evaluatie ofte permissie van elcke tijt der betalinge toeghe-laten is/eñ dit al sonder regarde te nemen op eenige stipulatien ter cõ-trarien/achtende onbehoorlick te wesen dat particuliere persoonẽ / die specien vandẽ gelde tot andere quantiteyt eñ gebruyck stellen/ ofte po-gen te introduceren/als die by den Heere vandẽ Lande gestelt ofte ge-permitteert zijn. Eñ oft gebeurde dat den Crediteur niet en conde doẽ blijckẽ met wat prijse ofte hooftsomme die Renthen oft Wtgangẽ in questie geconstitueert zijn/in alsulcken gevalle sal den Debiteur also-danige Renten eñ wtganck mogẽ lossen elcke Penninck vandien/ met festhien gelijcke penningen/eñ dat volgende de leste evaluatie ofte per-missie als voorẽ/eñ so verre dẽ Crediteur comt te bewijsen/dat de Ren-then ofte wtganck in questie is Outeygen/so sal alsodanich Outeygẽ gelost werden/naer advenant den Penninck twee eñ dertich/met gelde na vermogen die evaluatie ofte permissie inde Provintie van Vtrecht/ als dan lest gepubliceert. *Ordonneren* daeromme eñ bevelen wy dẽ eer-sten eñ andere Raden vandẽ Hove van Vtrecht/ eñ allen anderẽ Offi-cieren/Justicieren/eñ Onderdanen/vanden Lande van Vtrecht/ ende voorts allen den genen die t'gene voorsz is aengaet/ofte aengaẽ mach/ hun na den inhouden van desen voortaẽ te reguleren / verclarẽde voor nul eñ van onweerdẽ al t'gene ter contrarie gestipuleert is/ofte gedaen sal worden/al t'selve casserende eñ annullerende mits desen/niet iegen-staende eenighe oock beschreven ofte andere Rechten/ Ordonnantien/ Placcaten/ofte Costuymẽ ter contrarie/d'selve derogende mits desen.

Eñ ten eynde niemant van t'gene voorsz is / ignorantie en hebbe te pretenderen: Ontbieden wy daerõme dẽ eerstẽ eñ andere Radẽ vandẽ voorsz Hove/dese allomme inde stadt / steden eñ lande van Vtrecht te doen vercondigen/wtroepen/eñ publiceren/daermẽ gewoonlijcken is wtroepinghe eñ publicatie te doen. Ghegheven t'Vtrecht onder onsen Zegele op den neghenthitnden Januarij. 1598. Onderstont:

Ter Ordonnantie van myn voornoemde Heeren die Staten.

Onderteeckent/ G. de Ledenbergh.

Ende was besegelt met een opdruckt Seghel in rooden wassche.

Vtrecht gelegen voorts aen loſ baer ſi
ofte quantiteyt van gelde daer mede t
weeſt / Calculerende die Somme va
luatie oft permiſſie die leſt voor d'ſelb
Vtrecht gepubliceert is geweeſt/eñ d
wiſſen vande evaluatie ofte permiſſie
inde Provincie van Vtrecht ſal weſen
die loopende Renthen ſullen worden
nae de leſte evaluatie ofte permiſſie v
laten is/eñ dit al ſonder regarde te n
trarien/achtende onbehoorlick te we
ſpecien vandē gelde tot andere quant
gen te introduceren/als die by den H
permitteert zijn. Eñ oft gebeurde da
blijckē met wat prijſe ofte hooftſom
queſtie geconſtitueert zijn/in alſulck
danige Renten eñ wtganck mogē loſ
ſesthien gelijcke penningen/eñ dat vo
miſſie als voorē/eñ ſo verre dē Credit
then ofte wtganck in queſtie is Out
geloſt werden/naer advenant den Pe
na vermogen die evaluatie ofte perm
als dan leſt gepubliceert. *Ordonneren*
ſten eñ andere Raden vandē Hove va
cieren/Juſticieren/eñ Onderdanen/va
voorts allen den genen die t'gene voorſz i
hun na den inhouden van deſen voortaē
nul eñ van onweerdē al t'gene ter con
ſal worden/al t'ſelve caſſerende eñ an
ſtaende eenighe oock beſchreven ofte
Placcaten/ofte Coſtuymē ter contra
Eñ ten eynde niemant van t'gene l
pretenderen: Ontbieden wy daerōm
voorſz Hove/deſe allomme inde ſtad
doen vercondigen/wtroepen/eñ publ
wtroepinghe eñ publicatie te doen. E
Zegele op den neghenthitnden Jan

Ter Ordonnantie van myn voor

Onde
Ende was beſegelt m